

ΠΑΝΔΩΡΑ.

1 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ, 1863.

ΤΟΜΟΣ ΙΓ΄.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 309.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΠΕΤΡΙΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Λευκαδίου,

Συντεθεισα υπό του συμπολίτου αυτού

I. Ν. ΣΤΑΜΑΤΕΛΟΥ.

ΚΕΦΑΛ. Α΄.

ΠΡΟΛΟΓΟΜΕΝΑ.

Προοίμιον.

Ἐν ἐξαίρεσει τοῦ ἐκδόσαντος ἐν τῇ *Πανδώρα* Κυρίου Θ. Κλαδά τὴν ἀντίγραφον βιογραφίαν τοῦ ποιητοῦ μας Ἰωάννου Ζαμπελίου (1), ἄλλον δὲν ἤξεύρω νὰ ἔγραψε βίον ἀνδρὸς Λευκαδίου, καὶ ἡ τοιαύτη σπάνις, φοβοῦμαι μὴ δώσῃ ἀφορμὴν τοῖς ὀλίγοις ἐμπείροις περὶ τὴν Ἑλληνικὴν Φιλολογίαν νὰ στοχασθῶσιν, ὅτι οὐδέποτε ἡ Λευκάς ἠμύοιρσεν ἀνδρῶν ἀξίων τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς αἰωνίας μνήμης τῶν μεταγενεστέρων. Τὸν στοχασμὸν τοῦτον πρέπει, πρὶν εἰσελθῶ εἰς τὸν σκοπὸν μου, νὰ διασκεδάσω διὰ τῆς ἱστορίας αὐτῆς, ἀναφέρων καταλογάδην τοὺς ἐν παιδείᾳ καὶ ἀρετῇ διαπρέψαντας Λευκαδίου, τῶσον ἀρ-

χαίους, ὅσον καὶ νεωτέρους. Οὕτως οὐ μόνον θέλω ἀπαλλάξῃ τὴν πατρίδα μου παντὸς ψόγου, ἀλλὰ καὶ τὰ ἔνδοξά της θέλω γνωστοποιήσαι εἰς τοὺς μὴ εἰδότες αὐτά.

Ἀρχαῖοι Λευκαῖοι.

1. Καὶ πρῶτον μὲν ἐκ τῶν ἀρχαίων ὁ Τηλεκράτης ἐκεῖνος, ὃς συνεστρατήγησε τῷ Λυσάνδρῳ εἰς τὴν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς μάχην, καὶ ἤξιώθη ἀνδριάντος εἰς τὸν ναὸν τῶν Δελφῶν, ἦτο Λευκαῖος (2).

2. Ὡσαύτως Λευκαῖος ἦτο καὶ ὁ ἱστορικὸς Τιμωνίδης, ὁ φίλος καὶ συστρατιώτης τοῦ Συρακουσίου Δίωνος, ὅστις συνέγραψεν ἱστορίαν τῆς Σικελίας, τῆς ὁποίας δυστυχῶς οὐδὲν ἀπεσώθη (3).

3. Φιλόξενος ὁ ποιητὴς, σύγχρονος τοῦ Τιμωνίδου, ὅστις ἔγραψε Δεῖπνον, τοῦ ὁποίου λείψανα μόνον σώζονται παρ' Ἀθηναίῳ (4).

4. Φιλκινὴς ἡ ποιήτρια, ἀκμάσασα ἐπὶ Σωκράτους καὶ γράψασα ἀναισχυντογραφίας, τὰς ὁποίας ὁ χρόνος ἀπόλεσεν (5).

5. Ἰππόμαχος ὁ μάντις, ὅστις, ἂν καὶ διὰ τῆς τέχνης του καθωδήγει τοὺς μετὰ τῶν Περσῶν Ἕλλη-

(2) Πaus. Φωκ. Κεφ. θ'. § 4.

(3) Πλούταρχ. ἐν βίῳ Δίωνος. § 22. κ.τ.λ.

(4) Βιβ. Α'. § 8.

(5) Ἀθην. Βιβ. Ε'. § 63.

(1) Πανδ. Φυλλ. 161. τοῦ ἔτους 1856.

νας κατά τοῦ ἰδίου ἔθνους (1), δὲν εἶναι δίκαιον διὰ τοῦτο νὰ μὴ θεωρηθῇ ὡς διακεκριμένος ἀνὴρ (2).

6. Δὲν πρέπει προσέτι ν' ἀποσιωπήσωμεν καὶ τὸν στρατηγηματικὸν ἐν θαλάσῃ Δωρόθεον, ὅστις διὰ στρατηγήματος ἠδυνήθη νὰ σώσῃ τὸ πλοῖον τοῦ καταδικωμένου ὑπὸ δύο πολεμίων τριηρῶν (3).

7. Εἰς τοὺς ὑπὸ τῶν συγγραφέων ἀναφερομένους τούτους ἐνδόξους ἀνδράς τῆς Λευκάδος, πρέπει νὰ προσθέσωμεν καὶ τοὺς μνημονευομένους εἰς τὰς διασωθείσας ἐπιγραφὰς καὶ τὰ νομίσματά της. Τοιοῦτος λόγου χάριν εἶναι ὁ ὑπὸ τινος ἐπιταφίου ἐπιγραφῆς ἀναφερόμενος Ἡρώς Ἀλκυνιάτης (4). Τοιοῦτοι εἰσὶν καὶ οἱ ἐναρέτους διευθύναντες τὴν δημοκρατικὴν πολιτείαν τῆς Λευκάδος, καὶ ἀξιοθέντες νὰ χαράξωσι τὰ αὐτῶν ὀνόματα ἐπὶ τῶν ἐγχωρίων νομισμάτων (5).

Νεώτεροι Λευκάδιοι.

8. Ἐκ δὲ τῶν νεωτέρων θέλομεν μνημονεύσει μὲ-

(1) Τινὲς ἐρμηνεύται τοῦ χωρίου τούτου τοῦ Ἡροδότου — «ὡς δὲ οὐκ ἐκαλλιέρες ὡστε μάχεσθαι οὔτε αὐτοῖσι Πέρσῃσι, οὔτε τοῖσι μετ' ἐκείνων ἐοῦσι Ἑλλήνων· εἶχον γὰρ καὶ οὔτοι ἐπ' ἐωυτῶν μάντιν, Ἰππόμαχον, Λευκάδιον ἀνδρα» [Βιβ. Θ'. § 38.] ὑπέλαβον ὅτι ἐν τοῖς Ἑλλήσι τούτοις περιλαμβάνοντο καὶ οἱ Λευκάδιοι [Petritzor. Sagg. Stor. sulle prime età di Leucad Cap. V. pag. 52]. Ἀλλὰ κακῶς· διότι ὁ τὸ 1856 ἔτος ἀνακαλυφθεὶς ἐν Βυζαντίῳ ἐπιγεγραμμένος Τρίπους τῶν Δελφῶν συναριθμεῖ καὶ τὴν Λευκάδα ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς πόλεσιν, αἵτινες ἠγωνίσαντο κατὰ τῶν Περσῶν, καὶ ἐτιμήθησαν ἐκ τούτου ὑπὸ τοῦ Πανελληνίου [Πανδῶρ. Φυλ. 147.].

(2) Βιβ. Θ' § 38.

(3) Πολύαιν. Βιβ. Ε' § 36.

(4) Ἴδου ἢ ἀνέκδοτος αὕτη ἐπιγραφή

ΗΡΩΟΣ ΑΛΚΥΝΙΑΤ[ΟΥ]
ΚΑΛΙΣ ΑΝΕΘΗΚΕ

Αὕτη σὺν τῇ ταφῇ τοῦ Ἡρώος εὐρέθη εἰς χωρίον Ζερβάτα παρὰ τοῖς Κυκλωπέοις τείχεσιν, οὐ μακρὰν τῆς οἰκίας τοῦ Πάνου Τραπεζῆ. Τὰ πανάρχαια ταῦτα τείχη, δι' ἃπερ ὁ Ὀμηρος καλεῖ τὴν Νήρικον — «ἐυκτίμενον πολίεθρον» — [Ὀδ. Ω. 376], ἐχρησίμευον ἀναντιρρήτως καὶ μεταγενεστέρως ὡς ὀχύρωμα τῆς πόλεως. Ἡ θέσις αὕτη, ἔπου εὐρέθη τὸ μνημεῖον, κεῖται πολλὰ μακρὰν τοῦ ἀρχαίου νεκροταφείου, καὶ ἐκ τούτου δυνάμεθα νὰ εἰκάζωμεν, ὅτι διὰ τιμὴν ἐτάφη ἐκεῖ ὁ Ἡρώς, ἔπου καὶ γενναίως μαχήσας, ἔπεσε κατὰ τὴν τρομερὰν Ἰσως συμπλοκὴν τῶν Λευκαδίων μετὰ τῶν Ῥωμαίων περὶ τὸ 498. π. X. [Livius 35, 47]. Ἡ ἐπιγραφή διατηρεῖται ἐν τῇ ῥηθείσῃ οἰκίᾳ.

(5) Περὶ τῆς δημοκρατικῆς πολιτείας τῆς Λευκάδος ἰδὲ Ἀριστοτέλην [Πολιτ. Βιβλ. Β. § 4.], ἥτις φαίνεται προγενεστέρως τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου. Ὅτι δὲ τὰ ἐνταῦθα ἐνοούμενα νομίσματα ἐκόπησαν ἔταν ἡ Λευκάς ἐδημοκρατεῖτο, γίνεται ὄχι ἄλλο ἐκ τῆς τέχνης αὐτῶν. Οἱ ἐν αὐτοῖς μνημονευόμενοι ἄρχοντες εἰσὶ τὸν ἀριθμὸν 44. Τινὰ αὐτῶν ἐξεδόθησαν ὑπὸ Μιονέ καὶ Πετριτσοπούλου, τινὰ δὲ διατηροῦνται εἰσὶ ἀνεκδοτά εἰς τὰς συλλογὰς τῶν συμπολιτῶν μας, καὶ μάλιστα ἐν τῇ Μουσείῳ τοῦ Δρ. Πέτρου Κατσαῖτου, Κεφαλληνος.

νον ἐκείνους, ὧν ἡ ὑπαρξίς μαρτυρεῖται ἐκ τῶν διασωθέντων ἔργων των, παραλείποντες ἄλλους, ἐπίσης δικασίμους, οἵτινες ζῶσι μόνον εἰς τὴν μνήμην τῶν συμπολιτῶν των. Τοιοῦτος εἶναι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Λευκάδος Διονύσιος Κόνδαρης, δεινὸς περὶ τὴν Θεολογίαν, ὅστις ἤκμασεν εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς 17ῆς ἐκατονταετηρίδος, καὶ κατέλιπε λόγον πανηγυρικὸν εἰς τιμὴν τοῦ θαυματουργοῦ Σπυρίδωνος, ἐκδοθέντα ἐν Βενετίᾳ τὸ 1747 (6).

9. Ἰωαννίκιος Ἱερομόναχος Κόνδαρης, ἀνεψιὸς τοῦ προμνησθέντος, ἀξίος Θεολόγος, ὅστις συνέγραψεν ἀκολουθίαν τῶν ἁγίων Τιμοθέου καὶ Μαύρας ἐκδοθεῖσαν ἐν Βενετίᾳ τὸ 1769 (7).

10. Ἀπόστολος Λάζαρος εὐπατριδῆς, ὅστις ἤκμασε περὶ τὰ μέσα τῆς 17ῆς ἐκατονταετηρίδος, καὶ συνέγραψε λόγους πανηγυρικοὺς εἰς τιμὴν τῆς Θεομήτορος, ἐκδοθέντας ἐν Βενετίᾳ τὸ 1776 (8).

11. Χρῦσανθος Ἱερομόναχος Σκιαδαρέσσης, θεολόγος καὶ μαθηματικός, χρηματίσας μαθητῆς τοῦ Εὐγενίου, καὶ πολλὰ καταλιπὼν χειρόγραφα, ἅτινα δυστυχῶς ἀπωλέσθησαν.

12. Νεκτάριος Ἱερομόναχος Ζαμπέλιος, ἐπικαλούμενος Δασκαλάκης, Θεολόγος εὐγλωττος, οὗτινος σώζονται χειρόγραφοί τινες λόγοι.

13. Εὐστάθιος Στεφανίτης, ἀνὴρ λόγιος, μετρηχόμενος τὸν ἑλληνοδιδάσκαλον ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, οὗτινος σώζονται δύο χειρόγραφοι λόγοι, ὁ μὲν εἰς τὴν τελευταίαν τοῦ ἀρχιερέως μας Ἰωακείμ Μαρίνου, ὁ δὲ εἰς τὴν τοῦ ἐναρέτου καὶ πεπαιδευμένου ἱατροῦ μας Ἀναστασίου Βερυκίου.

14. Ἰωάννης Ζαμπέλιος, ὁ Αἰσχύλος τῆς νέας Ἑλλάδος, τελευταῖος τὸ 1856, ὅστις ἐξέδωκεν εἰς Ἀθήνας δέκα τῶν τραγωδιῶν του, καὶ κατέλιπεν ἑτέρας δύο ἀνεκδότους μετὰ τινῶν ἄλλων φιλολογικῶν πονημάτων του (9).

15. Ἄγγελος Κόνδαρης, σοφὸς ἱατρός, τελευταῖος τὸ 1856 ἐν Νεαπόλει, καὶ πολλὰ καταβαλὼν ὑπὲρ τῆς προόδου τῶν γραμμάτων ἐν Ἑπτανήσῳ, ὅτε διετέλει ἔφορος ἐπὶ τῆς παιδείας Καὶ τοσοῦτοι οἱ τεθνεῶτες.

(6) Νεοελλην. Φιλολογία ὑπὸ Ἀνδ. Παπαδ. Βρετοῦ — Μερ. Αον.

(7) Αὐτόθι.

(8) Τὸ σύγγραμμα τοῦτο κατήντησε νῦν τοσοῦτω σπάνιον, ὥστε ἐξέφυγε τὴν ὀξυδερκίαν καὶ αὐτοῦ τοῦ Συγγραφέως τῆς Νεοελληνικῆς Φιλολογίας, Ἀνδρ. Παπαδ. Βρετοῦ. Χρῆος δὲ ἱερὸν ἐκτελοῦντες ἐγνωστοποιήσαμεν αὐτῶ τὰ περὶ τούτου δι' ἐπιστολῆς μας, καταχωρισθεῖσης ἐν τῇ Πανδῶρᾳ. Ὅσον τὸ καθ' ἡμᾶς ἐν μόνον αὐτοῦ ἀντίτυπον γιγνώσκωμεν, διατηρούμενον εἰς χεῖρας τῶν συμπολιτῶν μας ἀδελφῶν Ζαμπελίου Π. Μαθαίου.

(9) Ἴδὲ Πανδῶρ. Φυλλ. 161 τοῦ ἔτους 1856.

Ζῶντες Λευκάδιοι.

16. Ἄν δὲ ἦναι χρεῖα ν' ἀναφέρω καὶ τοὺς ζῶντας, θέλω περιορισθῆ, διὰ τὴν βραχυλογίαν εἰς μόνους τοὺς ἀκολουθοῦς. Σπυρίδων Ζαμπέλιος υἱὸς τοῦ προμνησθέντος ποιητοῦ, ὅστις συνέγραψε πόνημα ἱστορικοφιλοσοφικὸν περὶ τοῦ Μεσαιωνικοῦ ἑλληνισμοῦ, ὑπὸ τὴν μετρίφροντα ἐπιγραφὴν δημοτικὰ ἄσματα, ὑπερ ἐξέδωκεν εἰς Κέρκυραν τὸ 1852, τὰς *Βυζαντινὰς μελέτας*, δημοσιευθεῖσας ἐν Ἀθήναις, καὶ πολλὰ σοφὰ ἔργα διὰ τῆς *Παρδῶρας*.

17. Ἀνδρέας Παπαδόπουλος Βρετός, ἀνὴρ φιλόλογος, καὶ ἱατρός συγγραφέας πολλὰ καὶ διάφορα φιλολογικὰ πονήματα, ἐν οἷς διαπρέπει τὸ ἐν Ἀθήναις ἐκδοθὲν τὸ 1856 ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν — Νεοελληνικὴ φιλολογία.

18. Μαρῖνος Παπαδόπουλος, υἱὸς τοῦ Ἀνδρέου, πολλὰς συγγραφὰς διατριβὰς, ἐκδοθείσας ἐν ἐφημερίσιν καὶ περιοδικαῖς συγγράμμασιν.

19. Ἀθανάσιος Πολίτης, ἱατρός καὶ καθηγητῆς τῆς χημείας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Κερκύρας, ὅστις πρῶτος ἐξέδωκε τὰ ποιήματα τοῦ Βιλλαρᾶ, καὶ συνέγραψε χημείαν, ἧς ἄχρις ὥρας φάκελλοί τινες μόνον ἐξεδόθησαν.

20. Ναπολέων Ζαμπέλιος, ἀνὴρ πολιτικός καὶ δεινὸς δικηγόρος, εἰς τῶν σοφῶν συντακτῶν τῆς δικασίμου ἐφημερίδος — ἡ Πατρις — πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐν Κερκύρᾳ ἐκδιδομένης.

21. Κωνσταντῖνος Ἱερομόναχος Στρατούλης, ἀριστος Θεολόγος, καὶ διδάσκαλος τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἐν τῷ Δευτερεύοντι Σχολείῳ τῆς Ζακύνθου, ὅστις συνέγραψε λόγον περὶ Ὀμήρου, καὶ ἕτερον περὶ τῶν παθῶν τοῦ Σωτήρος, ἐκδοθέντας ἐν Ζακύνθῳ τὸ 1842 καὶ 1854.

22. Ἀριστοτέλης Βαλλαωρίτης, φιλόλογος ἐκδόσας ἀξιόλογα Λυρικά ποιήματα, ἄλλα μὲν ἐν Ἀθήναις τὸ 1847 καὶ ἕτερα ἐν Κερκύρᾳ τὸ 1857.

Πηγὰί τῆς Βιογραφίας.

Τοιαῦτα καὶ τοσαῦτά εἰσι τὰ ἐκλεκτὰ τέκνα, τὰ ὁποῖα κατὰ διαφόρους καιροὺς ἐκτῆσατο ἡ Λευκάς, ἐν οἷς πρέπει ἀναμφιλέκτως νὰ συναριθμηθῇ καὶ ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΕΤΡΙΤΣΟΠΟΥΛΟΣ, διὰ τε τὴν παιδείαν καὶ τὴν ἐξοχὸν πολιτικὴν ἀγωγὴν. Αἱ πηγὰί δὲ, ἐξ ὧν θέλομεν ἀρυσθῆ τὸν βίον τοῦ ἀνδρὸς τούτου, δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τὰς ἀκολουθοῦς τέσσαρας τάξεις.

α. Εἰς μνημεῖα ἐντυπα. — Τοιαῦτα εἰσὶ τὰ ἐκδοθέντα αὐτοῦ συγγράμματα, καὶ τὴν ἐπιτάφιον αὐτοῦ λόγον ὃν συνετάξατο καὶ ἐξέδοτο ὁ συγγενὴς αὐτοῦ Δρ. Ἀπόστολος Ψωμάς.

β. Εἰς μνημεῖα χειρόγραφα. — Τοιαῦτά εἰσι τὰ ἐν

τῷ οἴκῳ αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ Δημοσίῳ χαρτοφυλακίῳ διατηρούμενα χειρόγραφα.

γ. Εἰς ἐπιγραφὰς. — Τοιαῦτά εἰσιν αἱ ἐν τῷ ναῷ τοῦ Παντοκράτορος σωζόμεναι ἐπιτάφιοι ἐπιγραφὰι τοῦ τε Δημητρίου καὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

δ. Εἰς στοματικὰς παραδόσεις. — Τοιαῦτά εἰσιν αἱ ἀπομνημονεύσεις τῶν ἐπιζώντων συγγενῶν του καὶ ἀξιοπίστων συμπολιτῶν μας.

— 00 —

ΚΕΦΑΛ. Β'.

ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ.

Πρόγονοι αὐτοῦ.

Ἡ οἰκογένεια τοῦ Πετριτσοπούλου ὀρμάται ἐκ Καλαβρύτων τῆς Πελοποννήσου. Ὄταν οἱ ὀθωμανοὶ καθυπέταξαν τὰ Καλάβρυτα [τὸ 1716] ὁ Δημήτριος Πετριτσοπούλος, πάππος τοῦ ἡμετέρου καὶ υἱὸς τοῦ ἱερέως Πέτρου [Παπα-Πέτρου, ἐξ οὗ καὶ Παπαπετριτσοπούλος ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐκαλεῖτο] ἐγκαταλιπὼν τὴν δουλωθεῖσαν πατρίδα, κατέφυγε πανοικεῖ τὸ πρῶτον εἰς Κέρκυραν, φέρων μεθ' ἐκείνου πολὺν πλοῦτον εἰς χρυσὸν καὶ ἄργυρον. Δὲν παρήλθεν ὁμοῦς πολὺς καιρὸς, ὅτε ἡ ἀκόλουθος περίστασις ἠνάγκασεν αὐτὸν ν' ἀποκατασταθῇ εἰς Λευκάδα. Ὁ Ἀπόστολος Ψωμάς [πάππος τοῦ προμνησθέντος ὀμωνύμου] ἐκ πλουσίας καὶ εὐγενοῦς οἰκογενείας τῆς Λευκάδος ὀρμώμενος, μεταβάς τότε εἰς Κέρκυραν διὰ δημοσίαν ὑπηρεσίαν, συνεσχέτισθη κατὰ τύχην τῇ ἀρτισυστάτῳ ταύτῃ καὶ πλουσίᾳ οἰκογενείᾳ, καὶ ἡ γνωριμία αὕτη ἐπήνεγκε τὸν συμβιβασμὸν τοῦ γάμου μεταξὺ τῆς Χρυσούλας, θυγατρὸς τοῦ Ψωμά, καὶ τοῦ μονογενοῦς Δημητρίου. Τότε πανοικεῖ ἡ τοῦ Πετριτσοπούλου οἰκογένεια μεταβάσα [τὸ 1719] διὰ τοῦ γάμου εἰς Λευκάδα, ἀποκατεστάθη ἐνταῦθα καὶ διὰ παντός.

Γονεῖς αὐτοῦ.

Ὁ Δημήτριος ἐκτῆσατο υἱὸν, ὀνόματι Πέτρον-Παῦλον, ὃν ἀνέθρεψεν ἐντίμως, καὶ ἠλικιωθέντα ἐπεμψε [τὸ 1742] εἰς Ἰταλίαν ἐπὶ λόγῳ σπουδαίας ἀγωγῆς. Ἐκεῖ λαβὼν ὁ Πέτρος τὸν στέφανον τοῦ Διδάκτορος τῆς Νομικῆς, μετῆρχετο αὐτὴν εἰς τὴν πατρίδα του μετὰ ζήλου καὶ τιμιότητος, διὰ τὰ ὁποῖα αὐτὴν πολλὰκις τὸν ἐτίμησε διὰ πολιτικῶν θέσεων. Οὗτος νυμφευθεὶς [τὸ 1747] τὴν Καλομοίραν [Fortunata], θυγατέρα τοῦ εὐγενοῦς Φραγκίσκου Βολίνου, ἐκ Πελοποννήσου, ἐκτῆσατο πρὸς τοὺς ἄλλοις τέκνοις καὶ τὸν ἡμέτερον ΔΗΜΗΤΡΙΟΝ, κατὰ τὸ 1764 (1). Ἀφῆσας δὲ ἐν ἡλικίᾳ καὶ ἐν ἀρετῇ τὰ τέκνα του ἐτε-

(1) Δημοσ. Ἐγγραφ. 1782. Ἰουλίου 4.

λεύτησε τὸ 1785, ἐν μηνὶ Φεβρουαρίῳ 18, καὶ ἐνεταφιάσθη εἰς τὸν ναὸν τοῦ Παντοκράτορος (1), ὅπου καὶ εἰσέτι δεῖκνυται ἡ ἐπιτάφιος αὐτοῦ ἐπιγραφή.

Ἀνατροφή αὐτοῦ.

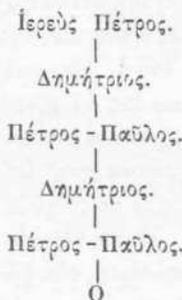
Ὁ ἡμέτερος Δημήτριος, ἀφισρωθεὶς παιδιόθεν εἰς τὴν θεραπείαν τῶν Μουσῶν καὶ τελειοποιηθεὶς ὅσον ἐνεστὶν εἰς τὰ σχολεῖα τῆς πατρίδος του, μετέβη πάραυτα εἰς Πατάβιον [τὸ 1782], ὅπου ἀκροασάμενος πρῶτον τὴν Φιλοσοφικὴν Σχολὴν ἀφωσιώθη ἐπὶ τέλους εἰς τὴν Ἰατρικὴν, τῆς ὁποίας ἠξιώθη τὸν στέφανον (2). Ὁ περὶ τὰ γράμματα ζήλος του φημιζομενὸς τοσοῦτον δικαίως, ὥστε δικαίως περὶ αὐτοῦ ὁ Δρ. Φωμάς εἶπεν εἰς τὸν ἐπιτάφιόν του — « οὐδὲν ἠγῆσατο ἐν συγκρίσει αὐτῶν — » (3).

Τέκνα αὐτοῦ.

Οὐ πολὺ δὲ μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του, νυμφευθεὶς [τὸ 1787] τὴν Ἑλένην, θυγατέρα τοῦ Μιχαὴλ Δετσόρτση, ἐκ τῆς λαμπρᾶς Κρητικῆς οἰκογενείας τῶν Γεωργίων [De Georgi] (4), ἔλαβε πρὸς τοὺς λοιποὺς καὶ υἱὸν (τὸ 1792), ὀνόματι Πέτρον-Παῦλον (5), ἐφάμιλλον ἑαυτοῦ, ὃν οὐ μόνον ἐδίδασκε λόγῳ καὶ ἔργῳ τὰς διακεκριμένας ἀρετὰς του, ἀλλ' ἠλικιωθέντα ἔπεμψε καὶ εἰς Ἰταλίαν, ἵνα λάβῃ ἀνατροφήν ὑψηλοτέρην καὶ πρέπουσαν τῇ λαμπρᾷ αὐτοῦ καταγωγῇ (6). Σπουδάσας ἐκεῖ τὰ Νομικὰ, καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὴν πατρίδα, ἠξιώθη ὁ Πέτρος τῶν ὑψηλοτέρων πολιτικῶν θέσεων, ἐν αἷς ἑαυτὸν τε καὶ τὴν πατρίδα πολλάκις ἐτίμησε διὰ τῆς ἐναρέτου διαγωγῆς του. Οὗτος, ὢν ὁ ἔσχατος τῶν Πετριτσοπούλων, ἀπεβίωσε τὸ 1849 (7).

Ἀνακεφαλαίωσις.

Ἐκ τῶν εἰρημένων συναγεται ὁ ἐξῆς γενεαλογικὸς πίναξ τῆς οἰκογενείας τῶν Πετριτσοπούλων

(1) Βιβ. τοῦ Ναοῦ τοῦ Παντοκρ. ἐν τῷ Δημ.οσ. χαρτοφ.

(2) Δημ.οσ. ἔγγραφ. 1782. Ἰουλ. 4 — καὶ Δίπλωμα αὐτοῦ 1786.

(3) Σοφ. Σολομ. Ζ'. 8.

(4) Βιβλ. τοῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Μαύρας, ἐν τῷ Δημ.οσ. χαρτοφυλ.

(5) Βιβλ. τοῦ Ἁγ. Σπυρίδ. ἐν τῷ Δημ.οσ. χαρτοφυλ.

(6) Ἰδ. Σύγγραμμ. Πετριτσοπούλ. ἐν ἀφισρωμ. ἐπισολ.

(7) Δημ.οσ. ἔγγραφ.

ΚΕΦΑΛ. Γ'.

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ.

Ἀρχηγὸς τῆς ἐν Λευκάδι προσωρινῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ Δημήτριος τὸ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐν ἰδιωτικῷ βίῳ τελῶν μετῆρχετο τὴν ἐπιστήμην του μετ' ἀπαράδειγματιστοῦ ἀφιλοκερδείας, τοὺς μὲν πτωχοὺς ἐλεῶν, τοὺς δὲ πλουσίους φιλοφρονῶς ἐπισκεπτόμενος, μὴ θηρεύων ἄλλην ἀμοιβὴν, εἰμὴ τὴν ἀγάπην καὶ ὑπόληψιν πάντων. Καὶ τῷ ὄντι ἡ πατρίς του δὲν ἤργησε νὰ ἐξηγήσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην της ἀνυψώσασα αὐτὸν ἐν πρώτῳ εὐκαιρίᾳ ἕνα τῶν ἀρχηγῶν τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεώς της [τὸ 1802], ὅτε διετέλεσεν ἐπὶ μικρὸν αὐτόνομος (8).

Πρόεδρος τῆς ἐπτανησίου Βουλῆς.

Ἐπὶ δὲ Ῥωσοκρατίας [τὸ 1803] ἀνυψωθείς εἰς τὴν ἔδραν τοῦ προέδρου τῆς ἐπτανησίου Βουλῆς, ἔλαβεν ἀφορμὴν νὰ ἐκτυλίξῃ τὰς πολιτικὰς ἀρετὰς του (9), καὶ νὰ ἐκτείνῃ τὴν ἐπιβροήν του μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς Αὐλῆς, ὡς γίνεται δῆλον ἐκ τῆς ἀκολούθου δόμολογουμένως γενναίας καὶ φιλανθρωποῦ πράξεώς του. Ὁ Κόμης Μοτσενίγος πληρεξούσιος τότε τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου, λαθῶν ὑπὸ τὴν ὄργην του ἀδίκως ἐπίσημόν τινα Κεφαλλῆνα, συνεφώνησε μετὰ τοῦ τότε Ῥώσου Στρατηγεῦ νὰ τὸν πέμψωσι δέσιμον εἰς Ῥωσίαν. Τοῦτο μαθὼν ὁ Δημήτριος προσῆλθεν αὐτοῖς αὐτοπροσώπως, περιβεβλημένος τὰ παράσημα τῆς ὑψηλῆς ἀξίας του, καὶ τοὺς ἀνήγγειλεν ὅτι ἂν ἐκτελέσωσι τοιοῦτόν τι διαβούλευμα, πάραυτα αὐτὸς θέλει μεταβῆ εἰς Πετροῦπολιν καὶ καθυποβάλλει ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ θρόνου ὅτι ἀδίκως ὁ ἐντιμος Κεφαλλῆν καταδιώκεται. Γνωρίζοντες δὲ οὕτω τὴν ἰσχὺν τῶν λόγων τοῦ Δημητρίου καὶ τὴν ἀμετάθετον ἐπὶ τούτῳ ἀπόφασίν του, ἠλευθέρωσαν αὐθημερὸν τὸν ἄνθρωπον, καὶ τότε ἡ Κέρκυρα, καθὼ ἔδρα τῆς προεδρείας του, καὶ ἡ Λευκάς, ὡς πατρίς του διὰ τὴν γενναίαν ταύτην καὶ φιλάνθρωπον πράξιν, ἐτέλεσαν πανηγύριον ἑορτὴν εἰς τιμὴν αὐτοῦ (10).

Πρύτανις ἐν Κεφαλληνίᾳ.

Ἡ ἀγαθὴ δὲ τοῦ ἀνδρὸς φήμη ἀνύψωσεν αὐτὸν ἀκολούθως [τὸ 1804] εἰς Πρύτανιν ἐν Κεφαλληνίᾳ, ὅπου ἔδειξε καὶ ἐκεῖ τὴν ἔμφυτον αὐτοῦ ἀνεξαρτησίαν καὶ ἀφιλοκερδεῖαν (11), ἧτις ἄχρι τοῦ νῦν μνημονεύεται, διότι, λέγεται, ὅτι οὐ μόνον ἐθυσιάζεν ἀθρόον τὸν ὀγκώδη μισθόν του εἰς φιλάνθρωπικὰ ἔρ-

(8) Δημ.οσ. ἔγγραφ. 1802. Μαρτ. 30.

(9) Δημ.οσ. ἔγγραφ. 1803. Αὐγούστου 18.

(10) Λόγ. Ἐπιτάφ.

(11) Decreto del Senato 1804.

γα, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἰδίων πρὸς τοῦτο ἐδαπάνησε περὶ τὰ 4000 ἐνετικά φλωρία [=15,000 δραχμ. περίπου]. Εἰς ἀμοιβὴν δὲ τῆς ἐναρέτου ταύτης διαγωγῆς του οἱ Κεφαλλῆνες δι' ἐπὶ τούτου ψήφισματος κατέταξαν αὐτὸν μέλος τῆς ἐγγωρίου Συγκλήτου, καὶ ἐπισήμως διεδήλωσαν τὴν πρὸς αὐτὸν εὐγνωμοσύνην των (1).

Ἐφορος ἐπὶ τῆς Παιδείας.

Μετὰ τὴν ἐκπεραίωσιν τῆς πρυτανικῆς ταύτης περιόδου του, ἐπιστρέψας εἰς Λευκάδα διωρίσθη [τὸ 1806] ἐκεῖ Ἐφορος ἐπὶ τῆς Παιδείας (2). Τὴν παιδείαν, ἣν παιδιόθεν ἐλάτρευεν, ἠξιώθη νῦν νὰ λάβῃ ὑπὸ τὴν αὐτοῦ προστασίαν. Καὶ ἀληθῶς πολὺ κατέβαλεν εἰς βελτίωσιν της, καὶ πρῶτος αὐτὸς διώρισε νὰ διανεμῶνται τοῖς ἐπιμελέσι τῶν μαθητῶν ἀργυρᾶ βραβεῖα περίχρυσα, φέροντα ἀφ' ἐνὸς μὲν τὸ Ἰαμβεῖον τοῦτο

« Ὡς Ἀθηναῖ ἐπεσθε, Λευκάδος γόροι,

» Δέξασθε δῶρον, σύμβολον τῆς παιδείας »

ἀφ' ἑτέρου δέ

« Λάβε δῶρον, ὃ δι' ἀρετὴν ἠτοιμάσται »

Ἀρχηγὸς τῆς Λευκαδίας Διοικήσεως.

Ἰσαύτως καὶ ἐπὶ Γαλλοκρατίας [1807 — 1809] διορισθεὶς ἀρχηγὸς τῆς Λευκαδίας (3), ἔλαβε καὶ τότε ἀφορμὴν νὰ ἐπιδείξῃ τὴν πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσίν του· διότι ὅταν ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις [περὶ τὸ 1808], βιαζομένη ὑπὸ κατεπειγουσῶν ἀναγκῶν, ἐμελέτα νὰ ἐπιβάλλῃ φόρον εἰς τὴν νῆσον περὶ τὰς 5,000 τάλληρα [=30,000 δραχμ.], ὁ Δημήτριος δραμῶν πρὸς τὸν Γάλλον στρατηγὸν Δοντσελῶτ, θέτει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ τὴν πτωχείαν τῆς πατρίδος του, καὶ προσφέρει ἐξ ἰδίων τὴν ἐπιμόνωσ αἰτουμένην ταύτην ποσότητα (4).

Παραίτησις αὐτοῦ.

Διοικητὴς ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ διατελῶν ὁ Δημήτριος, ἠθέλησεν ἐπὶ τελους ν' ἀνακαλέσῃ τὸν ἰδιώτην μὲν, ἀλλὰ φιλόσοφον αὐτοῦ βίον, ὃν παιδιόθεν ἠγάπαζεν, καὶ εἶχεν ἤδη ἀναβάλῃ πρὸς καιρὸν, ἵνα ὑπηρέτησῃ τὴν φίλην πατρίδα εἰς τὰς ἀνάγκας της (5). Ἀπευθύνας λοιπὸν τὴν ἀναφορὰν τῆς παραιτήσεώς του πρὸς τὸν ἐν Κερκύρᾳ τότε Γάλλον Διοικητὴν Ἰουλιανὸν Βεσσιέρον, καὶ τὸν Στρατηγὸν Δοντσελῶτ, ἔλαβε τὸ αἰτούμενον, ὅπερ πολλὰ ἐλύπησε τοὺς Γάλλους τούτους, ὡς μὴ δυναμένους ν' ἀναπληρώσωσιν

(1) Ἰδιωτ. ἔγγραφ. 1805. Ἀπριλ. 29.

(2) Decreto del Senato 39. Giugno 1806.

(3) Notif. del Secret. di Stato del inter. 8. Novembre 1807.

(4) Λόγ. Ἐπιτάφ.

(5) Λόγ. Ἐπιτάφ.

αὐτὸν ἐπαξίως. Ἀλλὰ καὶ ἰδιώτης τελῶν ὁ Δημήτριος, καὶ τότε δὲν ἔπαυε νὰ συμβουλεύῃ τὰ κάλλιστα τῇ πατρίδι, καὶ μάλιστα ἐπὶ Ἀγγλοκρατίας [τὸ 1810], ὅτε ὁ ἐν Λευκάδι πρῶτος τοποτηρητῆς Λῶθ, δεόμενος ἀγαθοῦ συμβούλου οὐδένα ἕτερον τοῦ Δημητρίου ἐξελέξατο, ὀδηγούμενος ὑπὸ τῆς ἀγαθῆς αὐτοῦ φήμης.

(Ἐπεται τὸ τέλος.)

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΑΡΕΡΓΑ.

(Συνέχ. Ἰδε φυλλ. 308.)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ * * *

Β'.

Πρὶν ἢ διαλάβω, ἐφ' ὅσον ἠδυνήθην νὰ πληροφορηθῶ περὶ τοῦ ἐν Σμύρνῃ βίου τοῦ Γεωργίου καὶ τῆς θλιβερᾶς τελευτῆς του, ἀντιγράφω αὐτολεξεὶ καὶ τινὰς ἄλλας σωζομένας ἐπιστολάς του, μόναι ἴσως μνημεῖα τῆς χειρὸς του. Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται, ἔτι μᾶλλον διαλευκαίνουσι τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ, ἂν ἀληθῆς ὅτι « ἀνδρὸς χαρακτῆρ ἐκ λόγου γνωρίζεται. »

Πρώτην ἐπιστολὴν ἔγραψε τὸ 1835 εἰς Σμύρνην, πρὸς τὸν ἀδελφόν του ἔχουσαν οὕτω.

« Ἀδελφέ μου, ἔλαβα τὸ γράμμα σου καὶ εἶδα μετ' ἐνθουσιασμοῦ νὰ λέγῃς, ὅτι ὁ ὀφθαλμὸς σου διεπέρασε τὰ ἰερά σκότη τοῦ σπηλαίου, ὅπου, κατὰ τὸν Πausανίαν, ὁ Ὀμηρος καθήμενος παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ῥύακος (μολοντί σὺ τὸν ἕκαμες ποταμόν) Μέλητος ἐτραγωδοῦσε τὰ κατορθώματα τῶν Ἀχαιῶν . . . »

» Ἐγὼ, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἐνόμιζον πάντοτε ὅτι μυθολογοῦν ὅσοι λέγουσιν, ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἄλλα μέρη τῆς γῆς, ἐκτὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐκτὸς τῆς ὁποίας, κατ' ἐμὲ, ἦτο ὁ Ἄδης καὶ τὰ Ἠλύσια. Ὅταν ὅμως εἶδα τὸ πλοῖόν σας νὰ χύνεται εἰς τοὺς ἀφρονῆς τῶν κυμάτων, ἄρχισα νὰ πιστεύω κατ' ἐμὲ. Ἀλλ' ὅτε με ἔφεραν καὶ γράμμα σου, ἐπίστευσα καὶ εἶπα « θαυμαστός ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ. »

» Μικκάριε νέε! σὺ πατεῖς τώρα τὰ χρώματα, ὅπου ἐτάφησαν οἱ πατέρες τῶν φώτων καὶ τῶν τεχνῶν. Πηγαίνων εἰς τὴν Ἐφεσον, ἐνθυμήσου, ὅτι εἶναι ἡ πατρίς τοῦ Ἀπελλοῦς καὶ τοῦ Παρβασίου. Παρηγόρησον τοὺς ταλαιπώρους Ἐφεσίους διὰ τὴν πυρπόλησιν τοῦ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος ἀπὸ τὰ ἐναύσματα τοῦ κακοδόξου Ἐρωστράτου.

» Δὲν σοῦ περιγράφω τὸν ναόν, διότι εἶσαι διαβασμένος. Σὲ λέγω μόνον νὰ σταματήσῃς ἐκεῖ πρὸς στιγμὴν τὸν ἀβάστακτον ἵππον σου, ἐκεῖ νὰ παύσῃς τὸν τρομερὸν ποδόκτυπόν του καὶ τὴν ἀντηχοῦσαν,

μέσον Ἀσίαν, ἵππομάστιγά σου καὶ πεζεύων νὰ πιάνῃ; αὐτὸν τρυφερὰ ἀπὸ τὸν πόδα καὶ ἀφοῦ τὸν φέρεις ἔμπροσθεν τῶν μελαγχολικῶν Ἐρσεϊῶν, νὰ συλλαλήσετε καὶ ἐναγκαλιζόμενοι ἀλλήλους, νὰ χύσετε δάκρυα λύπης καὶ συντριβῆς. Δὲν εἶπε αὐτὰ καὶ ὁ Ἐάνθος;

« Νῶϊ δέ μιν καὶ ἅμα πνοιῇ ζεφύρου θεοῖμεν, κλ.

« Τῷ δὲ μέγ' ὄχθησας προσέφη πόδας ὠκύς Ἀχιλλεύς. »

« Ἀκούς; ἀποσιωπῶ τὸν ὄνον τοῦ προφήτου Βαρλαάμ.

« Τὰς ἡμέρας ταύτας ἔχων ἥτυχον τὸ δωμάτιον, εἰργάσθην δραστηρίως εἰς τὴν τραγωδίαν Ὁ θάνατος τοῦ Σωκράτους καὶ πλησιάζω νὰ τὴν τελειώσω.

« Ὁ ἀδελφός σου ΓΕΩΡΓΙΟΣ. »

Αἱ ἐξῆς δύο ἐπιστολαὶ ἐγράφησαν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Ἀθήνας, ὅπου διέτριβεν ἤδη ὁ πρεσβύτερος ἀδελφός.

« Ἀγαπητὴ ἀδελφέ,

« Ἴδου καὶ πάλιν εὐκαιρία νὰ σὲ γράψω. Μὴν παραιτῆς τὴν φιλολογίαν. Τίποτε δὲν μὲ λέγεις περὶ τῆς ποιητικῆς καὶ φιλολογικῆς καταστάσεώς σου. Κάμνεις στίχους καλητέρους; αὐτὸ νὰ ἰδοῦμεν ἢ τοὺς παρρησιάζομεν; Ὅχι ἀδελφέ! Εἶναι πικρὰ ὡς φαρμάκι ἢ ἰδέα μήπως δὲν εἴμεθα ποιηταί. Λοιπὸν ἂς πασχίσωμεν νὰ ἐξακριβώσωμεν τὴν ἀλήθειαν. Ἄς ἐρωτήσωμεν τὸν ἐκυτόν μας τρεῖς, ἂς τὸν βάλωμεν νὰ πάρῃ ὄρκον, καὶ ἂν ἔχη οὕτως, ἂς ἐξακολουθήσωμεν, τί λέγεις; Δὲν μὲ γράφεις τίποτε περὶ τοῦ Γενναδίου, τοῦ Κοκκῶνη τῶν Σούτσων. Ἀκούω, ὅτι ἐκεῖ εἶναι καὶ ὁ Βάμβας. Ἴδὲ ἂν μὲ θέλῃ εἰς τὸ Σχολεῖόν του εἰς μόνος τὰς Ἀθήνας δύναται τις νὰ γίνῃ φιλόλογος. Ὅτι δὲ εἰς Κωνσταντινούπολιν δὲν ἤμποροῦμεν πλέον νὰ ζήτωμεν, μὴν ἔχῃς ἀμφισβολίαν. Πρέπει νὰ γνωρίζῃς ὅτι οἱ ἔχθροί μας εἶναι τόσο πολλοὶ καὶ ἰσχυροὶ, ὥστε μὲ βλάπτουν αἱ κατακρίσεις των. Ἐν μέρει μόνος μου τὰς ἐπροκάλεσα, κηρύξας πόλεμον κατὰ τῶν Ταρτούφων, ἤτοι ἐκείνων, οἵτινες ἠδύναντο νὰ μὲ ὠφελήσουν περισσότερο. Ἐπειτα, ὑπάρχουν τώρα τόσα σχολεῖα καὶ τόσοὶ διδάσκαλοι, ὥστε ὄχι μόνον μ' ἀφῆρσαν τοὺς μαθητάς μου, ἀλλὰ, τὸ χειρότερον, καὶ τὴν ἐπιβρόχην μου. Ὅσον τεταραγμένη καὶ ἂν ἦναι ἡ Ἑλλάς, εἶναι πάλιν Ἑλλάς . . . εἶναι φρόνιμον νὰ προετοιμάσωμεν τὴν ὁδὸν μας.

« ΓΕΩΡΓΙΟΣ. »

« Φίλιπτε ἀδελφέ,

« Ἀφοῦ πολλὴν ὥραν ἐσκέφθην τί πρέπει νὰ σὲ γράψω, ἰδοὺ εὖρον καὶ λαμβάνω τὸν κάλαμον.

« Μοὶ λέγεις νὰ ἔλθω εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἀλλὰ πῶς; ἤξεύρεις τί θὰ εἴπῃ ἀνάγκη. Εἰς ταύτην πρέπει νὰ θυσιάσῃ τις καὶ τὰ ἰσχυρότερα αἰσθήματά του. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου, δὲν εἶμαι εἰσέτι ἄξιος νὰ ἔλθω, διότι οὐδὲ ἡ Ἑλλάς εἰσέτι εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ ὠφελῇ τοὺς προσερχομένους καὶ νὰ ὑποδοσθῇ τὴν ἰκανότητά, ὅταν αὕτη χρῆζει συνδρομῆς διὰ ν' ἀναπτυχθῇ.

« Ἀλλ' εἰπέ μοι, Κωνσταντίνε, τί γίνονται οἱ σίχιοί σου; ἡ δόξα; ὦ! ἡ δόξα! ἤξεύρεις, ὅτι ἡ καρδιά μου πάλαι ἰσχυρῶς, λέγοντος τὴν λέξιν ταύτην; Καὶ σὺ, ὅστις εἶσαι ὤριμος καὶ τοσοῦτον ἄξιος νὰ δρέψῃς τὰς δάφνας τῆς μένεις εἰσέτι εἰς τὴν ἀφάνειαν; Πολλάκις μ' εἶπες « ἡ ἡμέρα μου χαράζει », ἀλλὰ βλέπω, ὅτι μένει πάντοτε εἰς τὰ χαράγματά της. Αἱ! μήπως ἡ δόξα, αἱ τιμαὶ εἶναι ἀπλᾶ ὄνειρα τῆς νεότητός σου; . . . Ἄν ἀληθὲς τοῦτο, καλλίον νὰ πάθῃς ὅλα τὰ δυστυχήματα τοῦ κόσμου!

« Εἶναι φρονιμώτερον νὰ βραδύνω τὴν εἰς Ἀθήνας ἔλευσίν μου, διὰ νὰ κατασταθῶ ἔτι πλέον ἄξιος τῆς τιμῆς, πρὸς τὴν ὁρμῶ.

« Ἔσο ἥσυχος, μὴ ἀνυπομονῆς, μὴ μετανοῆς, ὅτι εἶσαι εἰς Ἀθήνας, διότι ἡ μεταμέλεια μετὰ τὴν ἀπόφασιν εἶναι δεῖγμα ἀδυνάτου χαρακτήρος.

« Ἐγὼ πάντοτε σπουδάζω συνέγραψα καὶ ἄλλα τινὰ, ἐξ ὧν σοὶ ἀναφέρω τοὺς « Βίους τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν τῆς Ἑλλάδος » ποιητικώτατον καὶ μετρίωτατον φιλοπόνημα, τὸ καλλήτερον ὅμως ἀφ' ὅσα παιδαριώδη συνέγραψα μέχρι τοῦδε . . .

« Ὅα ἔλθω εἰς Ἀθήνας, ἀλλὰ μὴ βιάζεσαι.

« Τῇ 13 Ἀυγούστου 1836.

« ΓΕΩΡΓΙΟΣ »

Ἐκ Βουκουρεστίου εἰς Ἀθήνας ἐστέλλοντο τρεῖς παῖδες, ὅπως μαθητεύσωσιν εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Ἑλλάδος. Ἐδέχθη αὐτοὺς ἐν Ἀθήναις οἰκοκύριος ὁ αἰμίμιος διδάσκαλος Γενναδῖος. Διερχομένους δὲ τοῦ Βυζαντίου, τοὺς ἐγνώρισεν ὁ Γεώργιος καὶ ἰδοὺ τὴν περὶ αὐτῶν ἔγραψεν εἰς Ἀθήνας.

« Ἀδελφέ,

« Ἴδου δέχεσαι εἰς τὰς Ἀθήνας τοὺς τρεῖς παῖδας. Ὅποιον ἀγάπην ἠσθάνθη διὰ τοὺς χονεῖς των, βλέπων ν' ἀποσπῶσιν ἑαυτῶν τὰ τρυφερὰ ἐνέχυρα τῆς καρδίας των, νὰ θυσιάσωσιν ὅλα τὰ πατρικὰ φίλτρα, χάριν μόνος τῆς ἐκπαιδεύσεώς των, δύνασαι νὰ συμπεράνης.

« Ἴδου αἱ Ἀθηναὶ ἀρχίσασαι νὰ ἐνδύονται τὸ πάλαι ἱμάτιον τοῦ διδασκάλου τῆς Οἰκουμένης καὶ ἐφελεύουσαι ἀπὸ τ' ἀπώτερα ἐπιθυμητὰς τῆς παιδείας καὶ τῶν φώτων. Πρέπει, μὰ τὰς Ἀθήνας, ἂν αἱ Ἀθηναῖσας δὲν εἶναι ἄξιοι τῆς τοιαύτης τῶν ξένων ἰδέας,

νὰ σπεύσωσιν ὅσον τάχιστα νὰ μὴ φανῶσι κατώτεροι ἀφ' ὅτι τὰς νομίζου.

« Ὁ πατὴρ ἐχωρίσθη τ' ἀνήλικα τέκνα του, τὰ παρέδωκεν εἰς χεῖρας τοῦ διδασκάλου καὶ Μέντορος των, τοῦ λογίου Κ. Δημητρίου Ἰθακησίου ὃν βλέπεις.

« ἤξευρες, ὅτι αἱ ἀγαθαὶ τῶν παίδων διαθέσεις, καὶ μάλιστα ἡ παθητικὴ τῆς ἀποξενώσεώς των θέσις, τόσοσιν μὲ προσεκόλλησαν εἰς αὐτὰ, ὥστε, ἂν καὶ σύντομοι ἦσαν αἱ ἡμέραι τῆς συνδιατριβῆς μας, ὅμως ἡ ἰδέα τῆς ἀποδημίας ἔλαβε δύναμιν ἐπιθυμίας εἰς τὴν ψυχὴν μου. Ἐπαρακάλεσα, εὐχέθη ἀπὸ καρδίας, νὰ γίνωσιν ἄξιοι τῶν μεγάλων θυσιῶν τοῦ ἐναρέτου καὶ φρονίμου πατρός των.

« Ἀπεράσκαμεν τὰς ἡμέρας μας ἀναγινώσκοντες. Ἐγὼ ἐκαθήμην εἰς τὸ σπουδαστήριον μου, καὶ αὐτὰ παρεκάθητο ὡς μέλισσαι, προσεκτικὰ, τριγύρω μου.

« Εἶθε ἐκπληρωθῶσιν αἱ εὐχαὶ τοῦ φιλομούσου καὶ φιλοπαίδος πατρός, ὅστις πληροῖ ἕκαστον φιλοτιμίας διὰ τοῦ ἔργου του τούτου, διότι ἐπροτίμησε τροφὸν καὶ διδάσκαλον τῶν φιλάτων του τὴν ἀναγεννωμένην Ἑλλάδα μᾶλλον παρὰ τὰς λαμπράς τῆς Εὐρώπης Ἀκαδημίας.

« Σὺ χρεωστῆς νὰ τ' ἀγαπήτης. Ἐνθυμήσου, ὅτι καὶ σὺ ἦσο ξένος εἰς Ὀδησσὸν, μικρὸς, ἀβοήθητος, καὶ ὅτι εἰς τὴν ἰδίαν καὶ αὐτὰ εὐρίσκονται θέσιν. Οἱ παῖδες εἶναι συστημένοι εἰς τὸν Κ. Ρίζον ἀλλὰ σύναζε καὶ σὺ εἰς τὴν σχολὴν των, παρατῆρει τὰς προόδους των, παρηγόρει τὴν ἀποξένωσιν των, καὶ ἔχε τέλος θέσιν πατρικὴν πλησίον των.

« ΓΕΩΡΓΙΟΣ. »

« Ἀδελφέ!

« Πρὸ εἰκοσιπέντε, θαρρῶ, ἡμερῶν δὲν ἐλάβομεν ἐπιστολήν σου καὶ ὡς ἔπεται, οὐκ οἶδαμεν ἐὰν ζῆς, ἐὰν ζῆς παρωξυσμένος ἢ ὄχι. . . Ἐλπίζω νὰ ζῆς, καὶ παρωξυσμένος ἀπὸ τὸν ὄχι τεταρταῖον, ἀλλ' ἐπιούσιον παρωξυσμὸν τῆς δόξης. Ὡς πρὸς ἐμὲ, ἡ λαμπρὰ αὐτὴ φλόξ νῦν μὲν σβίνει, νῦν δὲ ἀνάπτει. Αἱ μελέται ἐξακολουθοῦν, ἂν ὄχι ἀληθινὰ μελέται.

« Πόλεμος κατὰ τῶν ταρτούφων ὄλων, τερατουργία, αἱ ὁποῖαι μὲ κάμνουν ξεχωριστὸν ἄνθρωπον μετὰ τῶν ξεχωριστῶν τῆς πόλεώς μας. Ἀλλὰ τέλος ὁ πόλεμος οὗτος εἶναι κατὰ τῶν συμφερόντων μου, καὶ μ' ἔκαμαν ν' ἀπολέσω μέγα μέρος τῶν μαθητῶν μου, ὥστε ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ μὲ φέρῃς εἰς τὴν Ἑλλάδα δεικνύει πολλοὺς βραχίονας.

« Διὰ τὴν ποίησιν δὲν ἤξεύρω τί νὰ σ' εἰπῶ, μὰ τὸ ναί. Ἀφ' ἐσπέρας γράφω εἰς τὴν κλίνην μου 25 στίχους εἰς κομματί χαρτίου τὸ πρῶτ' σηκόνομαι δὲν τοὺς εὐρίσκω . . . ἀθλιότης ἀθλιότητων! (*)

(*) Ἡ περικοπὴ αὕτη ἔχει τὴν ἀκατανόητον.

« Σὺ δὲ τί κάμνεις; ποῦ τὰ καστὰλλια ἔπεί σου; Ἠλπίζα μετὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι ἀφίξιν σου, νὰ ἰδῶ κατὰ νὸν νέον ἄστρον λάμπον εἰς τὸν ὀρίζοντα, ἀλλὰ ματαίως μετρῶ. Ἄγε, λοιπὸν, διότι τὸ μὲν ἰδικόν μου ὄνομα ἀντρεχῆ εἰς τὰ στόματα τῶν ἀνοήτων ὡς γνωστικοῦ, ὡς παρὰδόξου, ὡς τρελλοῦ, τὸ δὲ ἰδικόν σου, ὅπως τὸ σκότος « ἀφανὲς κὰν Αἶδαο δόμοις φοιτᾷ ».

« Εἶδα τὴν Πλάστιγγα τοῦ Σούτσου καὶ τὸν ἐπαίνεσα, ἂν καὶ τὰ σταθμά του εἶναι ἐλλειπῆ. Ἀλλὰ ποῦ εἶναι αἱ φῶταί σου; ποῦ; Εἶπέ μου τοῦλάχιστον ὅτι, καθὼς ἦτο διαρκὴς ἡ νύκτα τῆς ζωῆς σου, οὕτω καὶ τὰ χαράγματά της θὰ ἦναι ἀτελεῦττα. Προκῆρξιν, λέγεις; νὰ μὴν τὸ πάθωμεν ὡς τὸν Τιμόνην (1). Ὁ Μ . . . (2) εἶναι πάντοτε φίλος μου, μὲ διδάσκει χημίαν, τοῦ μανθάνω φιλολογίαν. Ἐκεῖνος μὲ φιλεῖει καποτε ζῦθον καὶ μουχαλεμπι, ἐγὼ δὲ πάντοτε ἔλληνας συγγραφεῖς. Εἶναι καιρὸς νὰ μὲ φέρῃς εἰς τὴν Ἑλλάδα. Λοιπὸν σπεῦσον. Εὐχομαί σοι δόξαν ὁ ἄδοξος

« ἀδελφός σου ΓΕΩΡΓΙΟΣ ».

Ἡ κάτωθι ἐπιστολὴ εἶναι ἡ τελευταία του, ἐγράφη ἐκ Σμύρνης τὴν 26 Νοεμβρίου 1837.

« Φίλιπτε ἀδελφέ!

« Πῦτος ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον δὲν σ' ἐγράψα μέχρι τοῦδε εἰς ἀπάντησιν τῶν ἐπιστολῶν σου, τὸ ἀγνοῶ κ' ἐγὼ.

« Τοῦτο μόνον ἤξεύρω, ὅτι δὲν ἔχω κατὰ τὸ παρὸν νὰ σὲ μνηύσω εἰμὴ δυστυχίας. Ἴδου! Ἀφοῦ ἐπέρασα ὀλίγους μῆνας εὐχαρίστους εἰς τὴν Σμύρνην, ἔχασα τὸ ὑπόβρημά μου καὶ ἔχω μόνον τὴν σύνταξιν τῆς Ἐφημερίδος, ἧτις μὲ δίδει 150 ἀργύρια τὸν μῆνα (3). Δὲν ἤθελα λάβει τὸν κάλαμον νὰ σοὶ γράψω, ἐὰν ἐπιστολὴ τῆς μητρὸς μας τῆς ταλαίνης, περιέχουσα περιγραφὴν τῶν βασάνων τῆς οἰκτρᾶς δὲν μὲ παρῆκε εἰς τοῦτο. Αἱ συμφοραὶ μου ἤθελαν εἰσθαι οὐδενὸς λόγου, ἂν αἱ ἰδικαὶ τῆς δὲν ἦσαν σκληραῖ. Εἶχα ἀπόφασιν νὰ ἔλθω εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τὸ Πανεπιστήμιον, εἶπα, ἠμποροῦσε νὰ συντελεσθῇ εἰς τὸ νὰ καταβάλω τὰ θεμέλια στερεωτέρας τύχης, ἀλλὰ τὸ γράμμα τῆς μητρὸς μ' ἐμπόδισεν. Ἴσως, ὢν εἰς Σμύρνην, δυνήθω, εἶπα, νὰ τῇ εἶμαι χρήσιμος.

« Ἐὰν δὲν σ' ἐγράψα ἕως τώρα, δὲν πρέπει νὰ θαυμάζῃς. — Εἶμαι ὅλος καταζαλισμένος ἀπὸ τὰς περὶ τῆς τύχης μου ἰδέας, αἱ ὁποῖαι εἶναι τόσο πικραῖ, φίλε ἀδελφέ! Εἶπέ μοι, ἐὰν τὸ Πανεπιστήμιον ἐδύνατο νὰ μοὶ γίνῃ ὠφέλιμον. Εἰς Σμύρνην ἔ-

(1) Περιέργος κάτοικος τοῦ Σταυροδρομίου ἐκ τῶν δυτικῶν, πολὺγλωττος καὶ ποιητὴς, συγγραφεὶς γαλλιστί.

(2) Αὐτὸς οὗτος ὁ προδότης τὸν Γεώργιον.

(3) Τουτέστι 150 τουρκικὰ γρόσια, 7 1/2 τάληρα!!!

χαιρα μεγάλην κατ' ἀρχὰς ὑπόληψιν, ἀλλὰ τώρα δὲν ἔχω κάμψιν. Οὕτω πίπτουν ὅσαι δὲν εἶναι εἰς στερεὰς βάσεις θεμελιωμένα.

» Ὁ ἀδελφός σου ΓΕΩΡΓΙΟΣ. »

Γ. Γ. Ἀδελφὲ γράψε με λεπτομερῶς τὰ κατὰ σέ. Εἰπέ μοι τέλος πάντων τί ἔγειναν αἱ ποιήσεις σου, καὶ ἡ ποιητικὴ σου ἢ ἔλα ἦσαν φροῦδα παιδικῆς ἡλικίας! Φρόντισε, ἀγαπητέ μου ἀδελφέ, νὰ ὠφελῆθῃς ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον, διότι τέλος πάντων, ἡ τύχη μας δὲν μέλλει νὰ ᾖ αἰώνως ἡ αὐτὴ, ἐὰν ἀυξήσωμεν τὰς γνώσεις μας. Ὡς πρὸς ἐμὲ, οὐδὲν ἤθελε μ' ἐμποδίσει νὰ τρέξω εἰς Ἀθήνας, χάριν τοῦ Πανεπιστημίου, ἐὰν ἡ πολὺδάκρος μήτηρ μας δὲν ἐζήτησιν βοήθειαν. Τοῦτο μ' ἐκράτησε. »

Ὅπως ἡ χαρακτηριτικὴ ἐπιστολή! δὲν εἶναι πλέον ὁ ἀγέρωχος ἐκεῖνος καὶ ὑπερόπτης νεανίας, ὅστις ἐπάταξεν ἀδελῶς τὴν ὑπόκρισιν καὶ τὴν δοκαιοσοφίαν καὶ κατεκραυνοῦσά τοὺς ἐναντίους του, ὅστις εἶχεν ἐπιούσιον μέριμναν τὴν δόξαν. Οἱ λόγοι του εἶναι θρηνηστικοί, εἶναι κραυγὴ ὑπὲρ τῆς πασχούσης μητρὸς, εἶναι μεταμέλεια καὶ ἀπόγνωσις! Ἐν τούτοις τὸ φιλομαθὲς αὐτοῦ δὲν τὸν καταλείπει, οὐδ' ἐν μέσῳ τῆς ἄκρας ἐκείνης ταρχῆς τοῦ νοῦ καὶ τῆς ἀθυμίας τῆς καρδίας του. Τὸ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστήμιον ἐπανέρχεται πολυλάκις ὑπὸ τὸν κάλαμόν του. . . . Ἐζήτησε ὁ δίσυμοιρος καταφυγὴν, δυναμένην νὰ σώσῃ αὐτὸν ἐκ τοῦ ἐπιχειμένου ἐλέθρου. . . . ἤσθάνετο τὸ κρουρόν φῶσμά του . . . ἤθελε ν' ἀπαλλαγῇ . . . ἀλλ' ἡ μοῖρα τὸν ὤθει εἰς τὴν ἀπώλειάν του.

(Ἐπεταί τὸ τέλος.)

ΧΙΛΙΕΤΗΡΙΣ ΕΝ ΡΩΣΙΑ.

— 000 —

Τὴν 7 [19 Σεπτεμβρίου, ἐτελέσθη ἐν Νοβογορόδω ἡ μεγάλη εορτὴ τῆς χιλιετοῦς ἐπάρξεως τῆς Ρωσίας. Ὁθεν μνημεῖον ἠγέρθη παρόντος τοῦ Ἀυτοκράτορος ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς μεταξὺ τῆς Μητροπόλεως Ἀγ. Σοφίας καὶ τοῦ μεγάρου τοῦ διοικητοῦ. Τὸ μνημεῖον τοῦτο σῖγκεται ἐκ κολοσιαιᾶς κυκλικῆς βάσεως βασταζούσης παμμεγέθη σφαῖραν χάλκινον ἐφ' ἧς ἵσταται ἡ θρησκεία ὑψοῦσα τὸν ἑλληνικὸν σταυρὸν, ὑφ' ὃν κλίνει τὴν κεφαλὴν ἡ Ρωσία· γνωρίζεται δὲ αὕτη ἐκ τοῦ αυτοκρατορικοῦ οἰκοσῆμου ἐφ' οὗ στηρίζεται τὴν χεῖρα. Ἡ βάση τῆς σφαίρας περιστοιχίζεται ὑπὸ ἀγαλμάτων παριστάντων τὰς διαφόρους μεγάλας ἐποχάς, τῆς χώρας. Πρῶτος φαίνεται Ρύρικος, ὁ Βαρέργος, ὁ πρῶτος αὐτῆς ἡγεμὼν· ἔπειτα Βλαδίμιρος Α'. ὁ γενόμενος χριστιανός· Δημήτριος Ταναϊ-

σκός, πρῶτος νικήσας τοὺς Τατάρους· Ἰωάννης ὁ Γ'. ἀρνηθεὶς τὸν φόρον εἰς τοὺς βαρβάρους τούτους καὶ λαβὼν τὸν τοῦ Τζάρου τίτλον, διότι πρότερον οἱ μονάρχαι ἐκαλοῦντο μεγάλοι ἡγεμόνες· Μιχαὴλ Θεοδώροβιτς, ὁ πρῶτος Ῥομανῶφ, ἀναστήσας τὴν δύναμιν τῆς Ρωσίας· Πέτρος ὁ Μέγας πρῶτος ἐπιχειρήσας τὴν ἀναγέννησιν αὐτῆς καὶ λαβὼν τὸν τίτλον τοῦ Ἀυτοκράτορος, ὡς Ἰωάννης ὁ Γ'. ἔλαβε τὸν τοῦ Τζάρου.

Πάντα ταῦτα τὰ συμπλέγματα καλῶς θεμιμένα ἐκδηλοῦσι ποιητικώτατα τὴν ἰδέαν τοῦ τεχνίτου ἥτοι τὴν ἱστορικὴν ἰδέαν, συμπληρουμένην διὰ τῶν ἐνδυμάτων καὶ τῶν φυσιογνωμιῶν. Τὰ ἀγάλματα ταῦτα μόνον τὴν κορυφὴν τῆς σφαίρας μὴ καλύπτοντα, τὴν δὲ κάτω καμπύλην ἀποκρύπτοντα, παρέχουσιν εἰς τὸ μνημεῖον ἐν γένει σχῆμα μεγίστου κώδωνος, — παράδοξος σύμπτωσης — εἰς τὸ ἐν τῇ πλατείᾳ Βέτχε στηθὲν μνημεῖον, δηλαδὴ εἰς τὸ μέρος ὅπου συνηθροίζετο πάλαι ὁ λαὸς εἰς θορυβώδεις ζωγράφους, φιλοδόξους καὶ φιλελευθέρους συνελεύσεις.

Μικρὸν ὑπὸ τὴν ὑπόθεσιν καὶ ὑπὸ τὴν δευτέραν ζώνην τῆς βάσεως ἐκτείνεται ἀνάγλυφον παριστῶν παρατεταγμένα ὡς ἐν ἀρχαίᾳ πομπῇ τὰ διάφορα περίφημα τῆς Ρωσίας τέκνα. Ἐρχονται πρῶτον οἱ εἰς διάδοσιν τῆς πίστεως καὶ τῶν φώτων ἐργασθέντες, ἡγεμόνες, ἐπίσκοποι, μοναχοί. Ἐκ τῶν πρώτων τούτων ἀναφερόμεν τινάς· Ἰαρόσλαβον τὸν νομοθέτην, Βλαδίμιρον τὸν μονομάχον, τὸν ἅγιον ἐκεῖνον Λουδοβίκον τῆς Ρωσίας, Πέτρον τὸν πρῶτον τὸν καὶ θεμελιωτὴν τῆς βασιλευσύσης νῦν δυναστείας, Αἰκατερίναν τὴν ἀκολουθήσασαν αὐτῷ, Ἀλέξανδρον τὸν Α'. κτλ.

Ἐπειτα ἔρχονται οἱ πολεμικοὶ ἄνδρες· Δημήτριος Ταναϊσκός, νικήσας τοὺς Τατάρους εἰς τὰ πεδία τοῦ Κουλικῶφ, οὐ μακρὰν τοῦ Ταναΐδος ἐξ οὗ καὶ ἐκλήθη (1), Ἀλέξανδρον τὸν Νεύσκη, νικήσαντα παρὰ τὴν Νεύαν ἧς καὶ αὐτὸς ἐτήρησε τ' ὄνομα, Μάρθιν τὴν Ποσσαρνίσαν τὴν δημοκρατίδα ἡρώϊδα τοῦ Νοβογορόδου, αὐτὴν ἐκείνην τὴν Μάρθιν τὴν κλεισθεῖσαν εἰς μοναχῆριον ὡς ἐπαναστάτιδα καὶ τῆς ὁποίας ὁ ἀλυσιδωτός θώραξ ἐφυλάχθη ἐν Μόσχῃ ὡς τρόπαιον νίκης, καθὼς καὶ ὁ κώδων τοῦ Βέτχε, αὐτὴν τὴν Μάρθιν βλέπομεν ὡς βρωσικὴν φρωτῆα ἐπὶ τῆς πλατείας, ἐφ' ἧς παρώρησεν ἐνθους τὸν λαὸν κατὰ τοῦ νικητοῦ τοῦ Νοβογορόδου, βρώσου ἡγεμόνος! Μετὰ τούτων ἵσταται Ἰσμαρική· ὁ κατακτητὴς τῆς Σιβηρίας, Μινίνης καὶ Ποϊάρτικς, ἀστὸς καὶ ἡγεμὼν σώσαντες τὴν πατρίδα ἀπὸ τοῦ πολωνικοῦ ζυγοῦ· Σουσανίνης, χωρικὸς δοὺς τὴν ζωὴν ἑαυτοῦ ἀντὶ τῆς τοῦ ἡγεμόνος. Σόλτικωφ ὁ νικητὴς Φρεδερίκου τοῦ Β'.

(1) Donskoï: Don ἑλληνιστὶ Τανάϊς, ἔθεν Ταναϊσκός.

Μνημεῖον ἐγερθὲν ἐν Νοβογορόδω πρὸς ἐόρτασιν τῆς χιλιετοῦς ἐπάρξεως τῆς Ρωσίας.

Σούδκωφ, Βάρκλαῦς, De Tolli, Κούτουσωφ, Διεβίς Πάσκευς.

Οἱ συγγραφεῖς καὶ οἱ καλλιτέχναι κλείουν τὴν σειράν, οἱ πλείστοι τῆς νέας ἐποχῆς, Λομονόσωφ, Κρίλωφ ὁ μυθοποιός, Καραμσίνος ὁ ἱστορικός, Ίουκόφσκη, Γριβόεδωφ, Λέρμοντωφ, Πούσκιν, Γόγολος οἱ ποιηταί· Γλίγκας καὶ Βορτοριάνσκις οἱ μουσικοὶ συγγραφεῖς, Βρόλωφ ὁ ζωγράφος.

Η ΙΑΣΜΗ ΤΟΥ ΦΙΓΛΙΝΟΥ.

(Ἐκ τῶν τοῦ Edouard Laboulaye.)

(Συνέχεια· ἴδε φυλλ. 307 καὶ 308.)

ς'.

Ἡ ἡμέρα ἦτο ὠραία καὶ θερμὴ· ἐξῆλθα δὲ διὰ νὰ γευθῶ καλλίτερον τὴν ἐλευθερίαν μου. Συνήθως ὁ περιηγητὴς δὲν ἔχει ἐλευθερίαν, διότι δουλεύεται ὑπὸ τῆς περιεργείας Πρέπει, μάλιστα ἐν Ἰταλίᾳ, πρέπει νὰ βλέπῃ ἀκαταπαύστως, καὶ νὰ κουράζῃ καὶ τὸ

πνεῦμα καὶ τοὺς ὀφθαλμούς. Καὶ ὁμως εἶναι γλυκύτερον πρᾶγμα τὸ νὰ περιπατῆ τις ἀσκόπως, νὰ χαίρεται τὸν ἥλιον τοὺς ἀγρούς καὶ μάλιστα τὸν ἐαυτὸν του. Εὐλόγως δύνανται τις νὰ εἶπῃ ὅτι καταγινομένη πάντοτε πῶς νὰ ἀποφύγωμεν ἡμεῖς αὐτοὶ ἡμᾶς αὐτούς ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ ταξείδιον εἶναι τρόπος διὰ νὰ λησμονήσωμεν τὸν ἐαυτὸν μας περισσότερον. Δὲν ἔχομεν τόσην φιλοσοφίαν ὥστε νὰ τολμήσωμεν νὰ τὸν κυττάξωμεν ἀτενῶς· καὶ ὁμως δὲν θὰ ἦτο κακὸν νὰ τὸν ἐγνωρίζαμεν ὀλίγον, ἔστω καὶ διὰ νὰ μάθωμεν μόνον τὸ πῶς δεῖ ζῆν ἢ πῶς ἀποθνήσκειν.

Ἀνέβην τὸν πρῶτον λόφον τὸν ὁποῖον ἀπήντησα, συλλέγων τὰ ἄνθη τῆς ὁδοῦ, παρατηρῶν ἄγνωστον καλλιέργειαν, θυμαλάων τὸν ἐστρεβλωμένον κορμὸν τῶν παλαιῶν ἐλαιόδένδρων καὶ τὰ γλαυκά των φύλλα μεστὰ πρασίνων καρπῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ εἰς τὸ παρελθὸν ἀνατρέγων καὶ θεωρῶν τὸν οὐρανόν. Μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐθερμάνθη, ὁ ἰδρῶς ἔσταζεν ἀπὸ τὸ μέτωπόν μου, μάτην δ' ἐζήτουν ὀλίγην σκιάν διὰ ν' ἀναπαυθῶ, ὅτε ἀπήντησα καλὴν γυναῖκα βόσκουσαν περὶ τὸ μονοπάτιον ὄνον θηλυκὴν τὴν ὁποίαν ἐσκέπαζον κακῶς κατὰ τοῦ ἡλίου καὶ τῶν μυιῶν βράχη τινά.

Ἡ μοῖρα μ' ἐπρόσφερεν ἐν ταύτῳ ὑποζύγιον καὶ ὀδηγόν ὠφελούμενος δ' ἀπὸ τῆς τύχης, συνεφώνησα εὐθὺς περὶ τοῦ ἀγωγίου. Ἦτο εὐτυχίας ἡμέρα διὰ τὴν γραίαν, καὶ ἔχαιρον δυνάμενος νὰ συνομιλήσω μετὰ γυναικὸς, ἣτις διὰ τὴν ἡλικίαν της θὰ ἐγνωρίζεν ἐντελῶς τὴν κρυφίαν ἱστορίαν τοῦ Φιγλίνου.

« Κατοικεῖτε εἰς τοῦ ἐφημερίου, μοὶ εἶπεν Ἄ! κύριε, ἂν ὄλοι οἱ πλούσιοι τὸν ὠμοιάζαν! Αὐτὸς εἶναι ὁ δίκαιος τοῦ Φιγλίνου! Καὶ ἡ Μαγδαληνὴ ὁμως εἶναι ἀγαθὴ νοικοκυρὰ καὶ δὲν ἔχει τὸ χέρι της ὅπως τόσοι ἄλλοι. Καὶ ἡ Σάνδρα; νὰ δέμα μενεξέδων ἄσπρων καὶ μαδιῶν! Δὲν θὰ ἦναι ἀξιολύπητος ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θὰ τὴν ἐπάρῃ.

— Τὴν ζητοῦν πολλοί;

— Ἄκουε λέγει! πρῶτον ὁ σιδηρουργὸς τῆς πόλεως, ὁ ὁποῖος μόνον δι' αὐτὴν ἀναπνέει. Ἄνθρωπος ἐπιτήδειος, ὁ ὁποῖος θὰ πλουτίσῃ μίαν ἡμέραν. Ἀλλ' ὅσον διαβολευσμένος καὶ ἂν ἦναι, ἐσηκώθη πολὺ ἀργὰ τὴν θέσιν κατέχει ἄλλος ὠραιότερος. »

Ὁ Μονταίνιος ὅστις ἐγνωρίζε κάλλιστα τοὺς ἀνθρώπους, παρατήρησέ που (1) ὅτι οὐδὲν ὑπεροπτικώτερον, παρατηρητικώτερον, αὐστηρότερον καὶ σοβαρώτερον τοῦ ὄνου ὑπάρχει. Μετὰ μικρὸν ἠσθάνθη τὸ ὄρθον τῆς παρατηρήσεως ταύτης. Τὸ ζῶν μου ἐφίστατο ἀνὰ πᾶν βῆμα ὅπως κόψῃ δέσμην θυμαρίου ἢ τριφυλλίου καὶ, ὡς μὴ ἔχον ἀντὶ χαλινοῦ ἢ σχοινίου περὶ τὴν ῥίνα, οὐδὲ κἂν παρατηροῦν ἐφαινετο ὅτι τὸ διεύσειον σφοδρῶς. Τοῦτο μόνον κατέρηθον, ὅτι ἐνίοτε ἐστρέφετο περὶ ἐαυτὸ χωρὶς νὰ προ-

(1) Essais, βιβλ. Γ', κεφ. Η'. De l'art de conférer.

χωρήσῃ βῆμα. Ἡ γραίκα παρώτρυνε ἐκ τῶν ὀπισθίων τὸ ζῶον ἀπειλοῦσα αὐτὸ διὰ λόγων ἰσχυρῶν. *Moirai dannata*, θὰ σὲ σκοτώσω καταραμένη, τῷ ἐφώναζε· ἀλλ' ἡ ὄνος ἦτο ἄπιστος καὶ δὲν ἄφινε διὰ τοῦτο οὔτε δακνίαν. Ἐμένομεν ἀκίνητοι καὶ μὴ ἐλπίζοντες νὰ τὰ πρυμνήσωμεν, ὅταν ἡ γραίκα ἀρπάσασα ἐκ τῆς ὁδοῦ χονδρὰν βράβδον ἐκτόπησε τόσον δυνατὰ τὸ ζῶον, ὥστε αἶφνης ἀνεχώρησε δρομαῖον καὶ μὲ ἀπήγαγε διὰ τῶν ἀγρῶν.

Εἶναι μεστὴ συγκινήσεων εὐχαρίστησις τὸ νὰ τρέχῃ τις δι' ἠροτρικσμένων γαιῶν ἐπὶ ὄνου ἀχαλινώτου καὶ μὴ ἔχοντος σαγμαρίου καὶ νὰ πλαγιάζῃ ἐπὶ τοῦ ζώου διὰ νὰ μὴ κρεμασθῇ εἰς κἀνένα κλάδον δένδρου· ἐνθυμούμην δὲ μετ' οἴκτου τὸν ταλαίπωρον Ἄβεσαλὼμ, ὅτε ἀνὴρ τις σκάπτων ἀνύψωσε τὴν κεφαλὴν καὶ ὀρμήσας πρὸς τὴν ὄνον ἐσταμάτισεν ἡμᾶς εὐθύς.

« Εὐχαριστῶ, Πεππίνε, εὐχαριστῶ υἱέ μου » ἀνέκραζεν ἡ γραίκα, καὶ ἀνατείνας τὴν χεῖρα ἐτιμώρησε σκληρῶς τὸ ζῶον, ἐξεστηκὸς διὰ τὴν ἀπροσδόκητον ἀνταμοιβήν.

Ἄκουσας τὸ ὄνομα Πεππίνος, παρατήρησα μετὰ προσυχῆς τὸν σωτήρα μου. Αὐτὸς ἦτο βεβαίως ὁ ὠραίος κρῖνος τῆς Σάνδρας· τούλάχιστον εἰς τὸν βλέποντα δὲν ἐφαίνετο ἀνάξιος τοῦ ὀνόματος. Ἦτο νεώτατος, ὑψηλός, ἰσχυρός, ξανθὸς τὴν κόμην καὶ τοὺς ὀφθαλμούς γλαυκοὺς καὶ γλυκυτάτους ἔχων· θὰ τὸν ἐξελάμβανες χωρικὸν μελοδράματος, ἂν τὸ ἡλιοκαῆς στῆθός του, τὸ κάθιδρον πρόσωπόν του καὶ αἱ χῶματος πεπασμένοι χεῖρές του δὲν τὸν ἐδεικνύον ἀληθῆ ἐργάτην. Ἐπανεφερε τὴν ὄνον εἰς τὴν ὄχθην τῆς ὁδοῦ, ἐν ᾧ ἐγὼ τὸν εὐχαρίστουν διότι μὲ συνέδραμε· ἐκεῖ δὲ καθήσας ἐπὶ τοῦ χόρτου ἤρχισε νὰ συνομιλῇ εὐθύμως μεθ' ἡμῶν.

« Πόσον ἐμεγάλωσες, υἱέ μου! ἔλεγεν ἡ γραίκα, παρατηροῦσα αὐτὸν μετ' ἀγαλλιάσεως. Σὲ βλέπω πάντοτε ὅπως ἦσο ὅταν ἦλθες ἀπὸ τὴν Σιένναν διὰ τῶν βουνῶν, θὰ κλείσουν ἀπὸ τότε δέκα ἔτη τὰ Χριστούγεννα. Ἦσο ἐξυπόλυτος, ἀλλ' ἐκτοτε ὠραίος ὡσάν ἄγγελος μὲ τὰ μεγάλα σου μαλλιά, τὰ ὁποῖα ἐφθάναν εἰς τοὺς ὤμους.

— Ναί, εἶπεν ὁ Πεππίνος, σὺ μητέρα μὲ ἐδέχθης πρώτη καὶ μὲ ὠδήγησες εἰς τοῦ ἀγίου ἐφημερίου. Ἐκεῖνος μὲ παρηγόρησε, τὸ δυστυχισμένον ὄρφανόν, ἐκεῖνος μ' ἔδωκε ψωμί. Διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ δὲν τὸν λησμονῶ ποτὲ εἰς τὰς προσευχάς μου, ἀλλ' οὔτε σὲ λησμονῶ.

— Δὲν εἶς ἀχάριστος, υἱέ μου καὶ θὰ προκόψῃς. Μίαν ἡμέραν θὰ ἔχωμεν ὠραίους γάμους καὶ δύο ὠραίους ἐραστὰς, ὅταν θὰ ἠχήσουν οἱ κώδωνες τῆς ἐκκλησίας διὰ σὲ καὶ τὴν Ἰασμὴν τοῦ Φιγλίνου.

— Σιωπῆ, μάννα, εἶπεν ὁ Πεππίνος ἐρυθρίων,

νομίζει κανεὶς ὅτι ἐγγίζει τὸν οὐρανὸν διὰ τοῦ δακτύλου καὶ πολλάκις ἐκπίπτει εἰς τὴν ἄβυσσον.

— Πᾶ! Πᾶ! ἀπεκρίθη ἡ γραίκα, ὁποῖος ἀγαπᾶται εἶναι πολὺ ἰσχυρός. Ἡ Μαγδαληνὴ δὲν εἶναι κακὴ ὅσον φαίνεται· μεγάλη γλώσσα κρύπτει πολλάκις μεγάλην καρδίαν. Τὴν γνωρίζω τώρα πενήντα χρόνους· τὴν εἶδα μὲν εἰς τὸ γόνατόν μου ὑψηλὴν, ὅταν ἤρχετο εἰς ἡμᾶς διὰ νὰ ἐπάρῃ σὺκα ἢ κάστανά· ἤμην πλουσία τότε, εἶχα τὸν ἄνδρα μου».

Ἡ συνομιλία ἐξηκολούθει μετὰ τὴν αὐτὴν οἰκειότητα, ὅτε αἶφνης προέκυψεν ἐκ τῆς ὁδοῦ ἄνθρωπος μελανοπόγων, ἔχων εἰς τὴν χεῖρά του πυράγραν καὶ σφύραν, καὶ φέρων ἐπὶ τοῦ ὤμου δύο ἢ τρία σκαλιστήρια νεωστὶ ἐξωπλισμένα. Ἰδὼν με ἔκαμε σχῆμα δυσχερεσκίας καὶ ἐπέρασε χωρὶς νὰ εἶπῃ λέξιν. Ἡ σκίτυνη ποδιά του ἢ μικρὰ καὶ μαύρη πίπα τὴν ὁποίαν εἶχεν εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ στόματος, ὁ τρόπος καθ' ὃν ἐβαδίζε κάμπτων τὰ γόνατα, ὅλα ἐδείκνυν τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ δὲ βλέμμα τῆς γραίας, καὶ μάλιστα οἱ σπινθηροβολοῦντες τοῦ Πεππίνου ὀφθαλμοί, μοὶ ἀνήγγελλον ἀντίζηλον. Ὁ ἀνεζωσμένος ἐκεῖνος Κύκλωψ, ὁ τὴν ὄψιν ἀνθρακίους, δασύς τοὺς βραχίονας, καὶ φριξόθριξ, ἦτο ὁ κοινὸς ἐχθρὸς τὸν ὁποῖον εἶχα κεραυνοβολήσει.

Μετὰ τινὰ βήματα ὁ ἄνθρωπος φαίνόμενος ὅτι προχωρεῖ μετὰ κόπου, ἐστράφη ἀποτόμως· ἐπανῆλθε πρὸς ἡμᾶς βραδέως, μὲ παρατήρησε μετὰ δυσπιστίας, ἔβριψε τὰ ἐργαλεῖα του κατὰ γῆς, ἔπειτα δὲ διὰ φωνῆς περιπινγοῦς, ὡς εἰ κατέπνιγε ἰσχυρὰν συγκίνησιν·

« Ἐὰν ἐργάζεσαι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τοὺς ἀγρούς μας, εἶπε πρὸς τὸν Πεππίνον, θὰ σὲ χρειασθῇ καιρὸς διὰ νὰ ἐργασθῇς τὰ ἐλαιόδενδρα αὐτά.

— Εἰξεύρεις καλὰ, Καῖσαρ, ὅτι δὲν ἀποσρέφομαι τὸν κόπον, ἀπεκρίθη ὁ Πεππίνος· ἐργάζομαι πρὸ πολλοῦ εἰς τὰ κτήματά σας ὥστε νὰ τὸ γνωρίζεις.

— Τοῦτο μόνον γνωρίζω ὅτι ἔταν τρώγῃ κανεὶς τὸ ψωμί τῶν ἀνθρώπων, δὲν πρέπει νὰ τοὺς κακοδουλεύῃ.

— Αὐτὸ κρῖνω καὶ ἐγὼ, ὑπελάθε πρῶτος ὁ νεανίας· μὲ φαίνεται δὲ ὅτι καὶ πρὸς τὸν πατέρα σου δεικνύω σέβας καὶ πρὸς σὲ φιλίαν.

— Τὴν φιλίαν σου! ἀνέκραζεν ὁ Καῖσαρ, δὲν τὴν θέλω. Εἶναι φίλια τοῦ Ἰούδα προδίδοντος τὸν κύριόν του. Μὴ προσποιῆσαι ὅτι ἀπορεῖς, προσέθηκεν ἰδὼν τὸν Πεππίνον ἀνασιρτήσαντα. Ὅταν ἔχῃς τόσον πνεῦμα διὰ ν' ἀρέσῃς εἰς τὰς νέας, πρέπει νὰ σὲ μένη ἀρκετὸν διὰ νὰ ἐννοήσῃς ἕνα ἄνδρα. Ἐρατε καρδιοκλέπτα (*rubacori*), ὅπως σὲ ὀνομάζουν, θέλεις νὰ σὲ εἰπῶ τὸ ὄνομα ἐκείνης τὴν ὁποίαν ἀγαπᾷς;

— Καὶ τί σὲ ἐνδιαφέρει τὸ ὄνομα αὐτὸ, εἶπεν ὁ Πεππίνος μὲ φωνὴν συγκεκινημένην. Μήπως εἶς ἐ-

φημέριος διὰ νὰ ἐξομολογήσῃ τοὺς ἀνθρώπους; Γίνου πρῶτον παππᾶς καὶ ὕστερον ἐξομολογεῖς.

— Δὲν ἐμποδίζω τὴν Σάνδραν ν' ἀγαπᾷ ὅποιον θέλει, ὑπέλαθε καταφρονητικῶς ὁ Καῖσαρ· ἀλλ' ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ ἐμποδίσω τὸν ὑπῆρέτην νὰ ὑβρίζῃ τὸν κύριόν του, καὶ σὲ λέγω, ἐν ὀνόματι τοῦ πατρός μου καὶ ἐμοῦ, ὅτι ἐὰν δὲν ἀφήσῃς αὐτὴν τὴν κόρην δὲν ἔχει ἐργασίαν διὰ σὲ εἰς ἡμᾶς.»

Ὁ δὲ ταλαίπωρος Πεππίνος ἐκρυψε τὸ πρόσωπον εἰς τὰς χεῖράς του, ὡς ἄνθρωπος καταβεβλημένος καὶ ἀνίσχυρος κατ' ἀπροσδοκῆτου λύπης.

« Ἦμην βέβαιος, εἶπεν ὁ Καῖσαρ θριαμβεύων, ἡμην βέβαιος ὅτι θὰ ἐπειθεσο ὅταν σὲ ὠμίλει τις ὅπως πρέπει. Μὲ ἐνόησες· θέλω ν' ἀφήσῃς τὴν Σάνδραν καὶ νὰ μὴ πατήσῃς πλέον τὸ ποδάρι εἰς τοῦ προστάτου· ἄλλως θὰ ἐξαναγίνῃς ὁ πλάνης τὸν ὁποῖον περιεθάψαμεν, χωρὶς νὰ γνωρίζωμεν ὅτι θερμοαίναμεν ὄφιν.»

Ὁ Πεππίνος ἠγέρθη ἥσυχος καὶ ὠχρός.

« Καῖσαρ, εἶπεν, ἔχω πρὸς σὲ εἰλικρινῆ φιλίαν, εἰξεύρω δὲ καὶ ὅτι χρεωστῶ εἰς τὸν πατέρα σου· ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα τὸ ὁποῖον μὲ ζητεῖς εἶναι ἀδύνατον. Μόνη ἡ Σάνδρα ἢ ἡ μάννα της ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μὲ ἀπομακρύνῃ κανεὶς ἄλλος.

— Ὡστε, ὅλα ἐτελείωσαν, εἶπεν ὁ τρομερὸς σιδηρουργός.

— Ὅλα ἐτελείωσαν, » ἀπεκρίθη περίλυπος ὁ Πεππίνος.

Καὶ ἐμπήξας τὴν παρ' αὐτὸν ἀξίνην εἰς τὸ χῶμα, ἔβριψε τὸ ἐπανωφόριον εἰς τοὺς ὤμους του.

« Ποῦ πηγαίνεις ὑπέλαθεν ὁ Καῖσαρ;

— Τί σὲ μέλει δὲν εἶμαι πλέον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν σου καὶ δὲν λαμβάνω διαταγὰς ἀπὸ σέ.

— Κ' ἐγὼ, εἶπεν ὁ Καῖσαρ, προδήλως θρασυθεῖς ὑπὸ τήσῃς πρᾶότητος, ἐγὼ σὲ ἀπαγορεύω νὰ ἐπιστρέψῃς πρὸς τὴν Σάνδραν, ἐὰν δὲν ἐπιθυμῇς νὰ μετανοήσῃς δι' αὐτό.

Καὶ τῷ ἐδείκνυε ρωμαλέον γρόνθον·

« Μὴ φοβερίζῃς, εἶπεν ὁ νεανίας. Εἰξεύρω ὅτι εἶσαι δυνατώτερός μου, ἀλλὰ δὲν θὰ μὲ ἐμποδίσῃς ν' ἀγαπῶ καὶ νὰ βλέπω ἐκείνην τὴν ὁποίαν ἀγαπῶ. Ἀπὸ μαχαίρια ἐὰν ἦτον ὁ δρόμος καὶ εἰς καθὲν βῆμα ἐὰν ἀπῆντων ὠπλισμένον ἄνθρωπον, θὰ ὑπήγαινα ὅπου καὶ ἂν μὲ ἐκάλει. Ἐὰν ὁ θάνατος εὔρεθῃ εἰς τὸν δρόμον μου, θὰ ὑπερπηθῶ τὸν θάνατον. Ἰγίαινε.

— Δὲν θὰ ὑπάγῃς, » εἶπεν ὁ ἕτερος· καὶ ἀρπάσας τὸν Πεππίνον ἀπὸ τοῦ τραχήλου τὸν ἐστρεφογύρισε καὶ τὸν ἔβριψεν, ἀλλ' ἔπεσεν εἰς τὰς ἀγκάλας μας.

Ἠγέρθη διὰ νὰ ἐμποδίσω ἄνισον πάλιν· ἀλλ' ὁ Πεππίνος ὄρθιος ἐμπρός μου εἶχε δράξει ἀπὸ τῶν χειρῶν τῆς γραίας τὸ ξύλον.

« Πάρε ἐν ἀπὸ αὐτὰ τὰ σκαλιστήρια, ἐφώναζεν εἰς

τὸν Καίσαρα, καὶ ἄς ἰδῶμεν ἂν θὰ μ' ἐμποδίσῃς νὰ περάσω. »

Κ' ἐπέπεσε κατὰ τοῦ ἀντιπάλου του, ὡς ἄνθρωπος ὀλίγον φροντίζων περὶ τῆς ζωῆς του.

Πρὸς μεγάλην μου. δ' ἐκπλήξιν, ὁ Καίσαρ δὲν ἀνέμεινε τὸν ἐχθρόν του. Ἐξεπλάγη ἄρα γε ὑπὸ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Πεππίνου; Ἡ δὲν ὑπάρχει τάχα ἀδάμας ἀκλιδωτός, οὔτε ἦρος πρὸς στιγμήν μὴ δειλιῶν; Ἄγνω' ἀλλὰ, παρὰ τὸ ὄνομά του, εἶδα τὸν ῥηξήνορα ἐκεῖνον Ἄρην φεύγοντα διὰ τῶν ἀγρῶν καὶ καταδιωκόμενον ὑπὸ τῶν καταρῶν τῆς γραίας, ἐν ᾧ ὁ Πεππίνος, πάλλων τὸ ζύλον, ἔτρεχε δρομαίως πρὸς τὸν οἶκον τῆς φίλης του.

Z'.

Ἐπιστρέψας, εὔρον εἰς τὴν δενδροστοιχίαν τὸν Πεππίνον τὴν Σάνδραν καὶ τὴν Μαγδαληνὴν εἰς μεγάλην συνομιλίαν.

Ὁ Πεππίνος δὲν ἦτο πλέον ὁ νικητὴς τοῦ ὁποίου εἶχα θαυμάσει τὴν ἀνδρείαν· ἔκυπτε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐδέχετο μετὰ κατανύξεως τὰς ἐπιτιμήσεις τῆς Σάνδρας.

« Σὲ ἀπηγόρευσα νὰ δαρθῆς, ἔλεγεν ἡ Σάνδρα, τῆς ὁποίας ὁποίας οἱ ὀφθαλμοὶ ἔλαμπον· καὶ ἂν σ' ἐπλήγῃς ἢ σὲ ἐσκάτῃς; καὶ ἂν κάμμειαν ἡμέραν σὲ κτυπήσῃ κακὰ; λέγεις πάντοτε ὅτι μὲ ἀνήκεις καὶ ἔπειτα μόνον ὅ,τι θέλεις κάμνεις.

— Πήγαινε λοιπὸν νὰ ἀποκατασταθῆς, ἐκράυγαζεν ἡ Μαγδαληνὴ, ὑψοῦσα τὴν φωνὴν καθόσον ἐπλησίαζον, διὰ νὰ μὲ ἔχη μάρτυρα τῆς φρονήσεως τῆς, ὥρατι ἀγαπητικῶς χωρὶς κατάστασιν καὶ χωρὶς ἐργασίαν κἀν· τώρα ὅπου ὁ πατὴρ τοῦ Καίσαρος σὲ ἐδίωξε, πιστεύεις ὅτι θὰ σὲ μεταχειρισθῇ κἀνεις εἰς τὸν τόπον, διὰ νὰ τὰ βάλῃ μὲ ὄλην τὴν οἰκογένειαν; Τί θὰ κάμῃς τώρα μετὰ τὸ ὥρατιόν σου ἀριστούργημα; Ἀλλὰ ἀπὸ τρελλὸν τί ἄλλο νὰ περιμένῃς κἀνεις εἰμὴ ἀνοησίας; »

Ὁ Πεππίνος μ' ἐθεώρει περίλυπος· ἐπεχείρησα νὰ τὸν ὑπερασπίσω, ρίψας τὸ ἄδικον εἰς τὸν Καίσαρα· ἀλλ' ἡ μὲν Μαγδαληνὴ μὲ ἤκουεν ἀδημονοῦσα καὶ ἐφώναζε περισσότερον, ἢ δὲ Σάνδρα δὲν ἔλεγε λέξιν. Ἐνδομύχως ποία γυνὴ δὲν συγχωρεῖ τὸν μαχόμενον ὑπὲρ αὐτῆς; Ἀλλ' ἐκείνη, ὅτε ἐτελείωσα, τὸν ἐπέπληξε περισσότερον καὶ αὐτῆς τῆς μητρὸς τῆς. Ἡ Σάνδρα εἶχε περισσότερον ἔρωτα ἢ ματαιότητα, καὶ ὁ φόβος μήπως χάσῃ τὸν Πεππίνον τῆς τὴν καθίστη ἀνελεήμονα. Ὁ δὲ ταλαίπωρος νέος ἐκπεπληγμένος πρὸς τὸ νέον τοῦτο τῆς ἀγάπης εἶδος ἐσιώπα ἀναστενάζων.

Τὴν στιγμήν ἐκεῖνην ἐφθασεν ὁ ἐφημέριος· ὑπερήσπισα τὸν Πεππίνον καὶ ἡ ἐπιτυχία μου παρ' αὐτῷ ὑπῆρξε μεγαλειτέρα. Ὁ ἀγαθὸς γέρον δὲν ἐνόησε τίποτε ἐκ τῆς ἐριδος ταύτης, τῆς ὁποίας δὲν τῷ ἔλεγον τὴν αἰτίαν· κατ' ἐκεῖνον ὁ Πεππίνος καὶ ἡ

Σάνδρα ἦσαν παιδιὰ· δὲν ἐφαντάζετο ποτὲ ὅτι ὁ ἔρωσ θὰ ἐτάρασσε τὸν βίον των.

« Τέκνον μου, εἶπεν εἰς τὸν Πεππίνον, θὰ ἔκαμνεις καλλίτερα ἂν εἶχες περισσότεραν ὑπομονὴν καὶ δὲν ἐλησμόνεις ὅ,τι χρεωστῆς εἰς τὸν πατέρα τοῦ Καίσαρος. Αὐτὸ ἄς σὲ γένη μάθημα. Ἀλλὰ δὲν σ' ἐπῆρα ἀπὸ τὸν δρόμον πρὸ δέκα ἐτῶν διὰ νὰ σὲ βάλω πάλιν σήμερον εἰς αὐτόν. Μεῖνε ἐδῶ, ἕως ὅτου εὕρῃς ἐργασίαν. Ἡ Μαγδαληνὴ θὰ σ' εὔρῃ κάμμειαν γωνίαν εἰς τὸ σπῆτι διὰ νὰ κοιμᾶσαι καὶ κἀνὲν κομμάτι ψωμί διὰ νὰ προγευματίζῃς. Τὸ μικρὸν μου περιβόλιον ἔχει ἀνάγκην περιποιήσεως, θὰ τὸ περιποιήθῃς. Καὶ ἔπειτα θὰ ζητήσωμεν ἔργον διὰ σὲ· ὁ θεὸς βοηθεῖ τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους. »

Ἡ δὲ Μαγδαληνὴ, εἶπερ ποτὲ μανιώδης, ἔγρυζε κατὰ τῆς ἀπερισκεψείας τοῦ κυρίου τῆς· ἡ Σάνδρα, ἐρυθρὰ ὑπ' ὀργῆς καὶ λύπης, ἦτο εἶπερ ποτὲ ὠραία· ὁ Πεππίνος περιστρέφων εἰς τοὺς δακτύλους του τὸ σκιαδίον του, ἀνύψου τὴν κεφαλὴν εἰς ἐκάστην λέξιν τοῦ ἐφημέριου, καὶ ὑπέβλεπε τὴν σκληρὰν του ἐρωμένην, ἐν ᾧ χονδρὰ δάκρυα ἐκυλίωντο εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του. Ὅλοι ἐσιώπων· ἀλλ' ἦτο ἡ πρόδρομος τῆς θυέλλης σιγῆ· μόνος ὁ γέρον μου φίλος δὲν ἐφρόντιζε περὶ τῆς ἐπιούσης.

Τὸ ἐσπέρας ἀπεσύρθη ἐνωρίς, ὀλίγον κουρασμένος ἕνεκα τῆς κακονουκτίας. Ἀλλ' ὡς ματαιότης τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας· τὴν προτεραίαν εἶχα καταρασθῆ τὰς νυκτερινὰς μελωδίας καὶ τοὺς ἐραστάς, τώρα ἐπόθουν ἐκεῖνα τὰ πλήρη ἐλπίδος ἄσματα· ἠλέουν λύπην ζῆνην πρὸς ἐμὲ καὶ τὴν ὁποίαν δὲν ἀντήλασσα πρὸς ὅλας μου τὰς εὐτυχίας. Συνέταξα ὠραῖον κήρυγμα διὰ νὰ διδάξω τὸν ἑαυτόν μου τὴν φιλαυτίαν, καὶ εὐτυχῶς ἀπεκοιμήθη πρὸ τοῦ τέλους τῆς πρώτης περιόδου.

H'.

Αἱ ἐπόμεναι ἡμέραι ὑπῆρξαν μελαγχολικαί, ὡς ἂν ἦσαν βροχεραί. Ὁ Πεππίνος, ὅμοιος πρὸς πεφοβημένον πτηνὸν θραῦον τὰ πτερά του εἰς τὰς γωνίας τῆς ὀροφῆς, ἐφευγε καὶ ἐκρύπτετο εἰς ὅλας τὰς γωνίας, διὰ νὰ ἀπαλλαχθῇ ἀπὸ τὴν ἀνελεήμονα γλώσσαν τῆς Μαγδαληνῆς. Ἡ δὲ Σάνδρα δὲν ἤκουεν ὀλιγώτερα, ἂν καὶ δὲν ἐγκατέλειπε τὴν μητέρα τῆς οὔτε μίαν στιγμήν. Ἐὰν διερχομένη παρὰ τὸν Πεππίνον ἀνύψονε τοὺς ὀφθαλμούς, ἡ Μαγδαληνὴ τὴν ἐπέπληττε διὰ τὴν ἀναίδειαν· ἂν ἔκυπτε τὴν κεφαλὴν, ἡ Μαγδαληνὴ τὴν ἐπέπληττε διὰ τὸν οἰκτόν τῆς. Οὕτως, ἀποχωρισμένος τῆς ἐρωμένης, καὶ τοῖς ζῶν παρ' αὐτὴν, ὁ ταλαίπωρος μόνον εἰς τὸν κῆπον εὕρισκεν εἰρήνην. Ἐκεῖ ἐκπέμπων μεγάλους ἀναστεναγμούς καὶ σκάπτων τὴν γῆν μετ' ἀπελπισίας, ἐξήτει ὀλίγην μοναξιάν καὶ ἀνάπαυσιν.

Τὸν ἔβλεπα συχνὰ ἐκεῖ καὶ ὠμίλου ἀσμένως μετ'

αὐτοῦ, ἐν ᾧ ὁ ἐφημέριος ἐπέσκεπτετο τοὺς πτωχοὺς του. Ἡ τύχη μὲ κατέστησε, κοινωνὸν τῶν μυστικῶν του. Τοῦτο ἦρκει ὥστε νὰ μ' ἐπιζητή. Ὁ νέος ἔχει ἀνάγκην νὰ διακοινώῃ τὰ αἰσθήματά του ὅταν ἀγαπᾷ· ὁ δὲ Πεππίνος μ' ἐξήτει πάντοτε κάμμειαν νέαν συμβουλήν διὰ τὰ ἀτελεύτητα σχέδια, τὰ ὁποῖα ἀνετύλισσεν εἰς τὴν κεφαλὴν του. Νὰ μείνῃ εἰς τοῦ προστάτου οὔτε πρέπον οὔτε δυνατὸν ἦτο, μία λέξις τῆς Μαγδαληνῆς ἦρκει διὰ νὰ τὸν ἀπομακρύνωσι. Νὰ μείνῃ εἰς τὴν χώραν δὲν ἔπρεπε νὰ ἐλπίζῃ περισσότερον, διότι ὁ Καίσαρ ἦτο ἐξάδελφος ὅλης τῆς πόλεως καὶ κἀνεις δὲν θὰ ἐτόλμα νὰ προσβάλλῃ ἄνθρωπον τόσον ἀναγκαῖον καὶ τόσον φοβερὸν ὅσον ὁ σιδηουργός. Ἀλλὰ διὰ τὸν Πεππίνον ἡ ἀναχώρησις ἦτο στέρησις παντὸς ὅ,τι ἠγάπα· ἡ ζωὴ του ὑπῆρχεν εἰς τὸ Φίγλιον· ὅθεν δὲν εἴχευε τί ν' ἀποφασίσῃ. Ὅτε μὲν ἤθελε νὰ ὑπάγῃ εἰς Ἀλγερίαν διὰ νὰ καταταχθῇ εἰς τὴν ξένην λεγεῶνα καὶ μάλιστα διὰ νὰ φονευθῇ, ὡς εἰ ὁ θάνατος θὰ τῷ ἀπέδιδε τὴν ἀγαπητήν του Σάνδραν. Συχνότερον ὅμως, ὀλιγώτερον φιλοδόξος, ἤθελε νὰ ἐμβῇ εἰς ὑπηρεσίαν ἐν Φλωρεντίᾳ· ἐνόησε δ' ἐσκέπτετο νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν τόπον του, ὅπου ἴσως δὲν τὸν εἶχον λησμονημένον. Διὰ παντὸς τρόπου ἤθελε ταχεῖαν τύχην, διότι ἐφοβεῖτο τὰ τεχνάσματα τῆς Μαγδαληνῆς, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ζήσῃ μακρὰν τῆς Σάνδρας.

« Ἄ! Κύριε, μ' ἔλεγε πολλάκις, πόσας λύπας ἔχει κἀνεις ὅταν ἀγαπᾷ! Ἐγεννήθην μίαν φορὰν καὶ ἀποθνήσκω ἑκατόν. Ὅταν βλέπω τὰ ὠραία ἐκεῖνα ὀμμάτια, τὴν μόνην μου ἐλπίδα, ἡ καρδία μου λυώνει ὡς τὸ ἄλας εἰς τὸ νερόν· ὅταν δὲν τὴν βλέπω τὰ δάκρυα πηγάζουν εἰς τὴν ψυχὴν μου. Τί νὰ κάμω; Θεέ μου! τί νὰ κάμω; »

Κ' ἐστρέφετο πρὸς τι παρὰθυρον, ὅπου ὑπῆρχον γάστρακι περιέχουσαι καρυόφυλλα καὶ βασιλικόν.

« Ἐκεῖ, μ' ἔλεγε, τὴν βλέπω μόνην τὸ πρωί. Ὅταν φαίνεται, ὅλα λάμπουν, καὶ μένει ἀκόμη κάποια λάμψις ἀφ' οὗ ἀνεχώρησε· Εἶμαι πολὺ δυστυχὴς διότι μόνον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὴν βλέπω· τί θὰ γίνω λοιπὸν ὅταν δὲν θὰ τὴν βλέπω διόλου; Ἄ! κύριε, ἂν ἦς ὅσον καὶ ὁ προστάτης σοφός, εἶπέ με τί γίνεσθαι εἰς τὸν τόπον σου ὅταν ὁ ἔρωσ σᾶς καταλαμνεῖ. Δὲν ἀποθνήσκουν; »

Ἐξήντησα ὄλην μου τὴν ἰταλικὴν εὐγλωττίαν διὰ νὰ δώσω εἰς τὸν Πεππίνον συμβουλὰς σωφροσύνης, εἰς τὰς ὁποίας ἐγὼ αὐτὸς οὐδόλως ἐπίστευον. Ὁ ταλαίπωρος νέος στηριζόμενος εἰς τὴν ἀξίτην του μ' ἤκουε χαίνων χωρὶς νὰ πιστεύῃ περισσότερον ἐμοῦ εἰς τοὺς λόγους μου· ἀλλ' ἠσθάνετο ἀνακούφισιν ἀκούων περὶ τοῦ ἔρωτός του καὶ τῆς Σάνδρας. Τὸν κατέλειπον δὲ πάντοτε ὀλιγώτερον καταβεβλημένον ἀναχωρῶν. Τὴν ἀμυδροτάτην ἐλπίδα ἔδραττε τὴν

μᾶλλον ἀδύνατον πιθανότητα τὴν παρεδέχετο. Ὅταν ἔχη τις ἡλικίαν εἴκοσιν ἐτῶν θέλει νὰ ἀγαπήσῃ, θέλει νὰ ζήσῃ· οὔτε τὴν ἐγκατάλειψεν οὔτε τὸν θάνατον ἐννοεῖ.

Ὁ Πεππίνος δὲν εἶχε φθάσει εἰς τὸ τέρμα τῶν δοκιμασιῶν· ὅ,τι προεῖδε, ὅ,τι ἐφοβεῖτο ἐγένετο μετ' οὐ πολὺ. Ἡ Μαγδαληνὴ, ἀνήσυχος καὶ βαρυνθεῖσα διὰ τὴν παρουσίαν του, ἐξεμυστηρεῦθη ὅλα εἰς τὸν ἐφημέριον καὶ ὡς πανοῦργος γυνὴ, ἐπῆνεσε τὸν ἐχθρόν τὸν ὁποῖον ἤθελε νὰ καταστρέψῃ. Περιέγραψε ζωηρῶς τοὺς κινδύνους, εἰς τοὺς ὁποίους ὑπέκειτο ἡ Σάνδρα πλησίον ἀνθρώπου τρυφεροῦ καὶ ἐρασιμίου ὅσον ὁ Πεππίνος. Μετὰ τὴν πρώτην ἐκπλήξιν, ὁ ἐφημέριος ὠμίλησε περὶ γάμου. Ἡ Σάνδρα δὲν τῷ ἐφαίνετο τόσον εὐγενεὺς καταγωγῆς, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ ὑπανδρευθῇ ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἠγάπα. Ἀλλ' ἡ Μαγδαληνὴ ἀντέταξε τὴν νεαρὰν ἡλικίαν καὶ τὴν πενίαν τοῦ Πεππίνου· προέτεινε τὴν μητρικὴν ἐξουσίαν, ἔκλαυσε καὶ τόσον, ὥστε ὁ γέρον μου φίλος ἐξήτησε συγγνώμην διὰ τὴν ἀπερισκεψίαν τῆς ὁποίας ἐγένετο ἔνοχος, δεχθεὶς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀνθρώπου ἀγαπῶντα. Ὀλίγας ὥρας ἔπειτα, ἡ Σάνδρα ἐλευθέρα πλέον, ἤρχετο μεστὴ δακρύων νὰ ἐπαναλάβῃ εἰς τὸν Πεππίνον τὴν τρομερὰν σκηνὴν, τὴν ὁποίαν τῇ διηγῆθη ἡ μήτηρ τῆς. Ἡ Μαγδαληνὴ ἐπέτυχε τοῦ σκοποῦ τῆς. Ὁ Πεππίνος ἦτο παρὰ πολὺ ὑπερήφανος ὥστε νὰ μείνῃ περισσότερον εἰς τὴν οἰκίαν ἐκεῖνην, ὡς ἄτιμος καὶ ἐπαίτης (αὐτὰς τὰς σκληρὰς λέξεις εἶχεν εἶπει ἡ Μαγδαληνὴ)· ἤκουσεν ἄφωνος τὴν φίλην του· ὅτε δὲ αὐτὴ πτοηθεῖσα διὰ τὴν σιωπὴν του τὸν ἠρώτησε, τοῦτο μόνον ἔμαθε παρ' αὐτοῦ ὅτι πρὶν ἢ ἀποφασίσῃ θὰ τὴν ἔβλεπε.

Θ'.

Ὁ ταλαίπωρος νέος ἐδραμεν εἰς τὸν κῆπον· ἦτο ἡ ὥρα κατὰ τὴν ὁποίαν ἐβλεπόμεθα καὶ ἤμην ὁ μόνος φίλος του. ἦτο ἐξω φρενῶν καὶ παρεκάλει τὸν Θεὸν νὰ τῷ ἀφαιρέσῃ τὴν ἀθλίαν του ζωὴν. Ἐγὼ δὲ τὸν ἄφωνα νὰ λέγῃ, περιμένων νὰ καταπραῦνθῇ ἡ λύπη του διὰ τῆς ἐξαντλήσεως καὶ τῶν δακρύων, ὅτε ξένος τις προὔχωρησε σοβαρὸς πρὸς ἡμᾶς. ἦτο ἀνὴρ μετρίου ἀναστήματος, μελαγχρὴς, ἰσχυρὸς καὶ τὴν ὄψιν ἠλιοκατῆ ἔχων. Μέτωπον στενόν, ρίς καμπύλη, ὀφθαλμοὶ ἀετοῦ, τρίχες ἐν χροῖ κεκαρμέναι, πυκνὸν γένειον, ἐσχημάτιζον πρόσωπον ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα συνήθως δὲν λησμονοῦνται. ἦτο ἐνδεδυμένος ὡς χωρικός, ἀλλὰ μετ' ἐπιτηδεύσεως. Φέρων πλατύγυρον καὶ στακτόχρουν σκιαδίον, εἶχεν ὑπενδύτην (γυλέκιον) κόκκινον μετὰ χαλκίων κομβίων, χονδρὸν λαίμοδέτην μεταξωτὸν, βρακίον καὶ ἐπανωφόριον μέλανα, ζώνην κοκκινοβαφῆ καὶ περικνημίδας ἐκ κιτρινοῦ δέρματος, ὅθεν ἐξήρχοντο καμπύλοι πτερινιστῆρες. Ἐπλησίασε πρὸς ἡμᾶς σαλεύων ἐπὶ τῶν ἰσχύων του, ὡς ἵππεὺς τις ἢ ἵππο-

πώλης, ἐστάθη ἐνώπιον τοῦ Πεππίνου, διανοίξας τὰ σκέλη καὶ στηρίζας τὸν γρόνθον εἰς τὴν πλευρὰν του, καὶ τὸν παρετήρησεν ἀκαρδαμυκτὶ σιωπῶν.

« Πανάγαθε Θεέ! σὺ εἶσαι, Ἰάκινθε! ἀνέκραξεν ὁ Πεππίνος βίφθεις εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ νεωστὶ ἐλθόντος.

— Σὺ εἶπας, ἐξάδελφε, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, τραχῆς τὴν φωνὴν καὶ ἀπαθῆς τὸ πρόσωπον. Εἰς δέκα ἔτη δὲν λησμονεῖ κανεὶς τὸν συγγενῆ του. Εἶχα ἀνάγκην ν' ἀγοράσω μερικὰ πωλάρια ἀπὸ ἐδῶ καὶ δὲν ἠθέλησα νὰ περάσω τόσον πλησίον τοῦ Φιγλίνου χωρὶς νὰ ἰδῶ τὸν Πεππίνον μου.

— Ποῦ ὑπάγεις; τί κάμνεις; ἠρώτησεν ὁ νεανίας παρατηρῶν μετὰ θαυμασμοῦ τὸ ἔνδυμα τοῦ παλαιοῦ του συντρόφου. Ἐπέτυχες, βλέπω; προσέθηκε στενάζων.

— Ποῦ ὑπάγω; ἀπεκρίθη ὁ Ἰάκινθος· εἰς τὴν Μαρέμμην, καθὼς πάντοτε. Τί κάμνω; Εἶμαι ξυλοτόμος, ἀνθρακοποιὸς, μεταλλευτὴς, σκαπανεὺς, σιδηρουργός, ὅ,τι θέλεις, καὶ, ἐξηκολούθησε κτυπήσας τὴν ζώνην του ὅπου ἀντήχει ἀργύριον, καθὼς λέγεις ἐπέτυχας. Σὺ δὲ ποῦ εὕρισκασαι;

— Ἐγὼ, εἶπεν ὁ Πεππίνος, εἶμαι ἀθλιέστερος παρὰ εἰς τὴν Σιένναν· οὔτε ἐπάγγελμα ἔχω πλέον, οὔτε φίλους, οὔτ' ἐλπίδα.

— Οὔτε φίλους; εἶπεν ὁ ὑλοτόμος ἀταράχως· ἰδοὺ ἐγὼ· οἱ παλαιοὶ εἶναι οἱ καλλίτεροι· οὔτε ἐπάγγελμα; ἔλα εἰς τὴν Μαρέμμην ἔχει θέσιν δι' ὅλους.

— Εἰς τὴν Μαρέμμην, εἶπεν ὁ Πεππίνος δισταζών· λέγουν ὅτι ἐπικρατεῖ ἐκεῖ θέρμη καὶ θάνατος· πηγαίνει κανεὶς καὶ δὲν ἐπιστρέφει.

— Ἐνίστε, ἀπεκρίθη ὁ μέλας ἄνθρωπος. Πολλοὺς ἀφῆκε εἰς τὰ περίχωρα τοῦ Γροσσέτου. Ἀλλὰ δὲν ἐπλάσθημεν διὰ νὰ σαπήσωμεν εἰς τὸν τόπον ὡς μανητάρια. Πρὸ ἑξ ἑτῶν ὑπῆγα εἰς τὴν Μαρέμμην· κατεσκευάσα πότασαν, ἀνεπέσωσα γῆν, εἰργάσθη εἰς χῶματ'· βλέπεις ὅτι δὲν ἀποθνήσκει κανεὶς πάντοτε.

— Καὶ κερδίζει τις εἰς τὴν Μαρέμμην;

— Ναί· ἡ ἐργασία εἶναι σκληρὰ ἀλλ' ὁ μισθὸς καλός· εἶναι λαχεῖον· ἔχει μὲν μεγάλους κινδύνους ἀλλὰ καὶ ωραίας ἐλπίδας κέρδους. Ἐπειτα δὲν μένομεν ὅλον τὸν χρόνον εἰς τὸ ἔλος, φεύγομεν ὅταν ἡ θέρμη ἔρχεται καὶ περῶμεν τὸ καλοκαίρι εἰς τὴν πατρίδα μας. Διπλὴ ἐργασία καὶ διπλοὺς κόπος, ἀλλὰ καὶ διπλοὺς μισθός.

— Ὅθ' ἔλθω μαζὶ σου, εἶπεν ὁ Πεππίνος, καταληφθεὶς ὑπὸ τῆς ἐλπίδος ταχείας τύχης καὶ προσεχούς ἐπανόδου· θὰ σὲ ἀκολουθήσω εἰς τὴν Μαρέμμην. Πότε ἀναχωρεῖς;

— Ἀπόψε. Ἐστειλα ἔμπρὸς ὄλην μου τὴν συντροφίαν, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ καταφθάσω· εἰς τὴν ὑπώρειαν τοῦ San-Donato· ἦλθα δὲ νὰ σοῦ σφίγξω τὴν χεῖρα, τίποτε περισσότερον.

— Ἀπόψε! ἐκραύγασεν ὠχρίων ὁ ἔραστής, ἀπόψε! καὶ παρετήρησεν ἡμᾶς ἀποπλήκτως.

— Ἄν σὲ κρατῆ τίποτε ἐδῶ, εἶπεν ὁ Ἰάκινθος παραδόξως μειδιῶν, μὴ στενοχωρεῖσαι· συνοδεύσέ με ἕως τὴν πύλην, ὅπου τὸ ἄλογον μου περιμένει, καὶ ὑγίαινε!

— Ὄχι, ὄχι, ἀναχωρῶ· δύο λέξεις εἰς τὸν προστάτην καὶ σὲ ἀκολουθῶ. Πάρε μ' ἀπ' ἐδῶ, ἐξάδελφε, θὰ με δώσης τὸ θάρρος τοῦ ὁποίου ἔχω ἀνάγκην· διότι σὺ εἶσαι δυνατὸς, Ἰάκινθε, καὶ ὅταν ἤμην παιδίον, σὺ πάντοτε με ὑπεστήριζες.

Καὶ λαβὼν τὸν βραχίονα τοῦ ξυλοτόμου ἐβάδισε πρὸς τὴν οἰκίαν. Ἐκ τῆς ταραχῆς του, ἐκ τῶν ἀπηληπισμένων σχημάτων του, καὶ πρὸ πάντων ἐκ τοῦ τρόπου δι' οὗ ἐδείκνυε τὸ παράθυρον τῆς Σάνδρας, ἦτο φανερόν ὅτι τῷ ἔλεγεν ὅλα.

Γ.

Τῶν δύο φίλων εἰσελθόντων, ὁ ἐφημέριος μετὰ τῆς συνήθους κλοκαγαθίας παρώτρυνε τὸν Πεππίνον νὰ ὀμιλήσῃ, τὸν ἤκουσε μετὰ προσοχῆς καὶ κερδέχθη τὴν γνώμην του.

« Μεγάλη εἶναι ἡ ἀπόφασίς σου, εἶπεν αὐτῷ, νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν Μαρέμμην, καὶ τέκνον μου, ὑπόκεισαι εἰς πολλοὺς κινδύνους· ἀλλὰ δὲν πηγαίνεις ἐκεῖ ὑπὸ ἀπληστίας κινούμενος, ἔχεις θέλημα εὐθύ· ὁ Θεὸς, ἐλπίζω, θὰ σὲ προστατεύσῃ. Δὲν θέλω ὅμως νὰ ἐξέλθῃς τοῦ Φιγλίνου ὡς φυγὰς· ζεῦξε τὸ baroccio καὶ θὰ σὲ συνοδεύσω ἐγὼ ἕως τὸ San-Donato. Ὅθ' περάσωμεν ὁμοῦ τὴν πόλιν, ὥστε ἕκαστος νὰ γνωρίζῃ ὅτι ἀναχωρεῖς ὡς τίμιος ἄνθρωπος καὶ ἔχων τὴν φιλίαν ὅλων ἡμῶν. Ὅλοι μας αἱ εὐχαὶ καὶ ὅλοι μας αἱ δεήσεις θὰ σὲ συνοδεύσωσι, καὶ ὅταν τὸν Μάϊον ἐπανέλθῃς, θὰ περάσης τὸ Φίγλινον ἀταπεινωτὸς καὶ θὰ εἰσέλθῃς πάλιν ἐδῶ ὡς φίλος. Ἡ οἰκία μου θὰ ἦναι οἰκία σου καὶ ἐλπίζω ὅτι αὐτὴ ἡ χώρα θὰ ἦναι πάντοτε χώρα σου. »

Ἐν ᾧ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν εἰσηρχόμενος, ὁ ἐφημέριος ἐκωδώνισε δις· ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ Σάνδρα εἰσώρμησαν. Αὐτὸς δὲ ταῖς ἀνήγγειλε τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Πεππίνου, ἐπαινῶν τὴν ἀπόφασίν του καὶ οὐδόλως ὑπαινιχθεὶς κἀν τὰ αἴτια τῆς ἀναχωρήσεως. Παρετήρουν τὰς δύο γυναῖκας. Ἀστραπὴ χαρᾶς ἐπέλαμψεν εἰς τὸ μέτωπον τῆς Μαγδαληνῆς· ἀλλ' ὡς ἂν ἐφοβεῖτο μὴ μαντεύσωμεν τὴν κακὴν τῆς σκέψιν, ἐκνύψε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐσιώπησε. Ἡ δὲ Σάνδρα παρετήρησεν ὅλους ἡμᾶς, προχωρήσασα ἀπὸ τούτου εἰς ἐκεῖνον, ὡς εἰ ἐζήτηι λόγον τινὰ ἢ βοήθειαν· ἔπειτα ὤρμησε πρὸς τὸν Πεππίνον, τραπέντα πρὸς τὴν θύραν καὶ φεύγοντα τὸ ἀπειλητικὸν τῆς βλέμμα·

« Ὑπάγεις εἰς τὴν Μαρέμμην; εἶπε μὲ φωνὴν διακεκομμένην.

— Εἶναι ἀνάγκη, ἐψιθύρισε ἀποστρέφων τοὺς ὀφθαλμούς, εἶναι ἀνάγκη.

— Ὄχι, ὄχι, δὲν θὰ ὑπάγῃς, ἀνέκραξεν, ἀρπάζουσα αὐτὸν ἀπὸ τοῦ βραχίονος καὶ σύρουσα εἰς τὸ μέσον τῆς αἰθούσης. Δὲν θέλω νὰ με ἀφήσης. Δὲν θὰ φύγῃς, ἢ θὰ πατήσης εἰς τὸ πρόσωπόν μου. Εἶπε λοιπὸν ὅτι μένεις, ἐὰν μὲ ἀγαπᾷς!

— Σάνδρα! » εἶπεν αὐστηρῶς ὁ ἐφημέριος.

Ἡ ταλαίπωρος κόρη ἔμεινε ὥσει κεραυνόπληκτος καὶ ἀφῆκε τὸν βραχίονα τοῦ Πεππίνου, ὅστις ἔγεινε ἀφαντος.

« Τέκνον μου, εἶπεν ὁ ἐφημέριος πλησιάζας εἰς τὴν βραχιστικὴν του καὶ λαβὼν φιλοστόργως τὰς δύο τῆς χεῖρας, τέκνον μου, δὲν πρέπει νὰ τὸν κρατήσης. Πρὸ παντὸς ἄλλου χρεωστεῖς νὰ ὑπακούῃς εἰς τὴν μητέρα σου· ὁ Θεὸς τὸ προστάζει. Ἐὰν ὁ Κύριος θέλῃ νὰ σὲ δοκιμάσῃ, ὑπόκυψε καὶ εὐχαρίστησέ τον μάλιστα διὰ τὴν ἀγαθότητά του, διότι αἱ δοκιμασίαι αὐταὶ εἶναι πολὺ ὀλιγώτερον σκληραὶ διὰ σὲ ἢ ὅποια μένεις μὲ ἡμᾶς, παρὰ δι' ὁποιοδήποτε ἄλλον. Ἴσως διὰ τὸ καλὸν σου μᾶς ἀφίνει ὁ Πεππίνος· ὅ,τι καὶ ἂν συμβῆ, πράττει κατὰ καθῆκον καὶ χρεωστεῖς νὰ μὴ τὸν ἀποτρέψῃς. »

Ἐν ᾧ δὲ ὁ ἐφημέριος ὀμιλεῖ, ἡ Σάνδρα ἔτρεμεν ὀλόσωμος· ἐφαίνετο δὲ ὅτι κατέβαλλεν ἀγῶνα ὑπεράνθρωπον διὰ νὰ κρατηθῆ.

« Κλαῦσε, κλαῦσε, κόρη μου, εἶπεν ὁ ἐφημέριος καὶ αὐτὸς σφόδρα συγκινημένος, θὰ ἀνακουφισθῆς.

— Ὄχι, ὄχι, ἐκραύγασε σκληρυνόμενη, δὲν εἶναι καιρὸς δακρύων. Προστάτα, τὸν συνοδεύεις εἰς San-Donato· ἄφες με νὰ ἔλθω μαζὶ.

— Εὐχαρίστως, κόρη μου, ἀπεκρίθη ὁ ἀγαθὸς γέρον νεύσας εἰς τὴν Μαγδαληνὴν· βλέπεις ὅτι ἔχω πλήρη πεποίθησιν εἰς τὸ θάρρος καὶ τὴν φρόνησίν σου. »

Ἡ Μαγδαληνὴ ἐξῆλθε μερικὰς στιγμὰς καὶ ἐπανῆλθε σύρουσα διασάκιον, τοῦ ὁποίου τὰς δύο πῆρας εἶχε γεμίσει ἄρτου, κρέατος, μήλων καὶ ἐλαιῶν. Ἡ καλὴ τῆς φύσεως ὑπερίσχυε, καὶ ἴσως ἐνδομύχως ἦτο ὀλιγώτερον ὠργισμένη κατὰ τοῦ Πεππίνου ἢ ὅσον ἐνόμιζε.

Τοῦ baroccio ζευχθέντος, ἀνέβημεν καὶ οἱ τέσσαρες εἰς τὸ ἀγροτικὸν ἐκεῖνο ὄχημα, συγκροτούμενον ἐξ ἐνὸς μόνου καθίσματος ἐξηρητημένου διὰ λωρίων δερματίνων μεταξὺ δύο μεγάλων τροχῶν, οἱ ὁποῖοι σὲ κατακονίζουσι. Ὁ ἐφημέριος, ὅστις ὠδήγει, μὲ ἐκάθισε ἔμπρὸς καὶ παρ' αὐτὸν, ὁ δὲ Πεππίνος καὶ ἡ Σάνδρα, οἵτινες εἶχον ἐστραμμένα πρὸς ἡμᾶς τὰ νῶτα κατέλαβον τὰς δύο ἄλλας θέσεις. Ὁ δὲ Ἰάκινθος ἠκολούθει ἡμᾶς μακρόθεν, ἀναβαίνων μέγαν καὶ μέλανα ἵππον. Ἐὰν ἔβλεπέ τις τὴν σιωπὴν καὶ τὴν ἀθυμίαν τῶν δύο νέων, καὶ τὴν αὐστηρὰν μορφήν τοῦ Ἰακίνθου, θὰ ἔλεγεν ὅτι ἦσαν

κατάδικοι ὀδηγούμενοι ὑπὸ χωροφύλακος εἰς τὴν πλησιεστέρην φυλακὴν.

Διήλθομεν τὸ Φίγλινον βήματι βραδεῖ. Πολλοὶ περιεργοὶ συντρέχον βλέποντες τὸ ὄχημα ἡμῶν, καὶ ὁ ἐφημέριος ἠθέλην ὥστε ὁ Πεππίνος ν' ἀποχαιρετίσῃ τοὺς φίλους του. Ἐκαστος ἐξέφραζε μεγαλοφώνως τὰς παρατηρήσεις του, καὶ, ἐπειδὴ οἱ ἔρωτες τοῦ Πεππίνου δὲν ἦσαν εἰς κανένα μυστικοί, δὲν ἐφείδοντο τῆς Μαγδαληνῆς καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς Σάνδρας. Πρᾶγμα παράδοξον, εἰς ὅλους τοὺς τόπους, περιγελάσω μὲν τοὺς ἀγαπωμένους, ἐνδομύχως δὲ τοὺς ὑπερασπίζουσι.

Περὶ τὸ μέσον τῆς πόλεως εἶδον σιδηρουργεῖον φέγγον· ἐπὶ ἄκμονος ὑπαίθρου ἐργάτης ῥωμαλέος ἔτυπτε καὶ μετεσχημάτιζεν εἰς ἐργαλεῖον ῥάβδον σιδηρᾶν πεπυρακτωμένην, ἐξ ἧς ἀνεπέμποντο σπινητῆρες· ἦτο ὁ Καῖτταρ. Ἡ κοινὴ φήμη τῷ εἶχεν ἀναγγεῖλαι τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Πεππίνου· αὐτὸς λοιπὸν ἔμεινε κύριος τοῦ πεδίου. Ἄμα ἰδὼν ἡμᾶς πλησιάζοντας, ἀφῆκε τὸ ἔργον του καὶ ἐχαιρέτισεν ἡμᾶς ὑπούλως, ὥστε ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον μου. Ἐφερε τὴν χεῖρα εἰς τὴν καρδίαν του προσβλέπων τὴν Σάνδραν, ἔπειτα δὲ καλέσας τὸν ἀντίζηλόν του δὲν εἰζεῦρω διὰ ποίου ὑβριστικοῦ ὀνόματος ἔσυρε τὴν γλώσσαν καὶ τῷ ἔδειξε τὸν γρόνθον. Καί τοι πολὺ καταβεβλημένος ὁ Πεππίνος ἠγέρθη· ἀλλ' ἡ Σάνδρα τὸν ἐκράτησε καὶ ἀνέπεσε εἰς τὸ κάθισμα στενάζων· λύπη, ἔξορία, ὕβρις πάντα ἐμάστιζον αὐτὸν ἐνταυτῷ.

Ἀλλ' ὁ θρίαμβος τοῦ Καίσαρος δὲν ὑπῆρξε μακροχρόνιος· διότι ἡ ἐκδίκησις ἐπλησίαζε ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ Ἰακίνθου, ὅστις διὰ μαστιγώσεως ἐτιμώρησε τὸν σιδηρουργόν. Ὁ Καῖσαρ μανιώδης ἐστράφη, ἀλλὰ προσέκρουσε εἰς τὸν ἵππον καὶ ἐστρώθη κατὰ γῆς. Αἶφνης ἀρπάζει χαλίκιον· ἀλλὰ πρὶν ἢ ἀνεγερθῆ, ὁ Ἰάκινθος, περάσας τὸν πόδα ὑπὲρ τὸν λαίμνον τοῦ ζώου, εὕρισκετο πεζός, διὰ μὲν τῆς ἐτέρας τῶν χειρῶν κρατῶν τὸν σιδηρουργόν ἀπὸ τὸν λαίμνον, διὰ δὲ τῆς ἄλλης πάλλων τὴν λαβὴν τῆς μαστιγῆς του. « Ἐὰν τὸ μάθημα δὲν σὲ φθάνῃ, εἶπε, θὰ σὲ μάθω πῶς τιμωροῦν τοὺς ἀυθάδεις εἰς τὴν Μαρέμμην. »

Τὸ ἦθος τοῦ Ἰακίνθου, ἡ τραχύτης τῆς φωνῆς του, ἡ δύναμις τῆς χειρὸς του, ἀπέτρεψαν τὸν Καίσαρα ἀπὸ ἀνίσου πάλης, καὶ, γελῶντος τοῦ ὄχλου, εἰσηλθε πάλιν εἰς τὸ ἄντρον του, διὰ νὰ κρύψῃ τὴν ὀργὴν καὶ τὴν κατασχύνῃν του. Χάρις εἰς τὴν φιλίαν ὁ Πεππίνος καὶ πάλιν ἐνίκησε.

Τὸ ἐπίλοιπον τῆς ὁδοῦ διηγήσαμεν ἡσυχῶς. Ὁ ἐφημέριος καὶ ἐγὼ συνωμιλοῦμεν περὶ ἀδιαφόρων πραγμάτων· εἶχε ζήσει παρὰ πολὺ, κατεῖχετο ὑπὸ σκέψεων πολὺ σοβαρῶν, ὥστε νὰ πτοηθῆ ὑπερμέτρως ὑπὸ λύπης ἐρωτικῆς· ἴσως δὲ καὶ κατίσχυεν ἐκτουτοῦ, ὅπως καταστάσῃ εὐχάριστον εἰς ἐμὲ ταξεῖδιον ἀρκετὰ με-

λαγχολινόν. Ἐνίοτε ἔστρεφον τὴν κεφαλὴν διὰ τὸ νὰ ἴδω τί ἐγίνοντο τὰ δύο θύματα. Ἡ μὲν Σάνδρα εἶχε τηρήσει τὴν χεῖρα τοῦ Πεππίνου εἰς τὴν ἐδικήν της, ἀλλ' οὐδὲ λέξιν ἔλεγε· ὁ δὲ ταλαίπωρος νέος δὲν ὠμίλει περισσώτερον ἐκείνης· ἀνεστέναιζε καὶ παρετήρει μὲ πεπλανημένον βλέμμα τοὺς ἀγροὺς, ἐν ᾧ ὁ Ἰάκινθος, πάντοτε μακρὰν τῆ ἀμάξης, ἐκάπνιζε σοβαρῶς τὴν λίπαρ του καὶ περὶ μόνου τοῦ ἵππου του ἐφαίνετο φροντίζων.

Ὅτε ἐπλησιάζομεν εἰς τὸν λόφον τὸν ἀναβαίνοντα εἰς San-Donato, ὁ Ἰάκινθος διέβη ἔμπροσθεν ἡμῶν διὰ τὸ φθάσει τὴν συνοδίαν, ἥτις περιέμενε εἰς λιθάδιόν τι. Ἦσαν ἐκεῖ εἴρη ἀνδρῶν φορτιζόντων ἐπὶ τῶν ὑποζυγίων πάντα τὰ εἰς τὸν σκαφέα τῆς Μαρέμης ἀναγκαῖα· ἐδῶ μακρὰ ζύλα, προωρισμένα ἀναμφισβότως εἰς σκῆνωσιν· ἐκεῖ ἀγροτικὸν σιδηροουργεῖον καὶ παντὸς εἶδους ἐργαλεῖα· ἀπωτέρω βαρέα δισάκκια, πίθοι, σάκκια, δίκτυα, ὄπλα. Ἦτο ἀποικία μεταναστεύουσα, ἀλλ' ἀποικία ἄνευ γυναικῶν καὶ παιδιῶν, ἢ μᾶλλον στρατιὰ πορευομένη κατὰ τῆς malaria καὶ τοῦ πυρετοῦ, ἥτις καὶ αὐτὴ δὲν θὰ ἐνίκα ἀναμιωτί.

Ἡ ὥρα τοῦ ἀποχωρισμοῦ ἦλθε. Ἐπεξέσχεμεν· ὁ δὲ Ἰάκινθος ἔφραεν ἕνα ἵππον εἰς τὸν ἐξάδελφόν του· ὁ Πεππίνος ἠσπάσθη τὴν χεῖρα τοῦ ἐφημερίου, ἔλαβε τὴν εὐλογίαν του καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ προσεύχεται ὑπὲρ αὐτοῦ· ἔπειτα ἔλαβε τὴν χεῖρα τῆς Σάνδρας καὶ, μετὰ τῆς ἀδιαφορίας ἐκείνης ὑπὸ τὴν ὁποίαν ὁ χωρικὸς κρύπτει ἐνίοτε ἄπειρον λύπην·

« Ἰγίαινε, Σάνδρα, εἶπε· σύστησέ με εἰς τὴν μητέρα σου.

— Ἰγίαινε, Πεππίνε, ἀπεκρίθη· ὁ θεὸς νὰ σὲ δώσῃ εὐτυχῆ ἐπιστροφήν. »

Ἄμα ἀναβάντος τοῦ Πεππίνου ἐπὶ ἐφιππίου τοῦ ὁποίου αἱ ἀστράβει (arcons) ἦσαν τόσον ὑψηλαὶ ὥστε ἐβυθίζετο μέχρι τοῦ στήθους, ἐδόθη τὸ σημεῖον τῆς ἀναχωρήσεως τὸ πλῆθος ἐκίνησε· ἕκαστον ὑποζύγιον ἐτάχθη ὀπισθεν τοῦ ἐτέρου, ἐν ᾧ οἱ πῶλοι, ἐλεύθεροι, ἔτρεχον πρὸς τὴν μητέρα των καὶ ἔπαιζον καθ' ὁδόν· ὁ Ἰάκινθος ἔμεινε τελευταῖος κλείων τὴν πορείαν καὶ ἐκράτησε πλῆσιον τοῦ τὸν ἐξάδελφόν του.

« Ἄς ὑπάγωμεν, μοὶ εἶπεν ὁ ἐφημέριος, μὴ θέλων νὰ παρατείνῃ λυπηρὰν συγκίνησιν· ἢ νῦξ πλησιάζει καὶ θὰ φθάσωμεν μὲ τὰ ἄστρα εἰς τὸ Φίγλινον.

Ἡ Σάνδρα μὲ εἶδε, ὡς ἂν ἦτο καρφωμένη εἰς τὸ ἔδαφος καὶ μὴ δυναμένη μῆτε θέλουσα ν' ἀναχωρήσει. Διὰ τὸ κρατῆσαι τὸν ἐφημέριον ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην ἐνεργοῦς ἀντιπερισπασμοῦ.

« Φίλε μου, εἶπα, ἐσκέφθη περὶ τοῦ Ramnes καὶ δὲν πιστεύω εἰς τὴν ἀνακάλυψίν σας. Πρῶτον, εἴσθε βέβαιος ὅτι οἱ Τυρρῆνοὶ δὲν εἶχον τὸ Ο εἰς τὴν γλῶσσάν των;

— Πῶς; μοὶ εἶπεν ἐκπλαγείς σφόδρα διὰ τὴν

ἀμάθειάν μου, δὲν γνωρίζετε τὸ ἀλφάβητον τοῦ Βομαρζου; »

Καὶ ἤρχισε νὰ χαράσῃ διὰ τῆς βίβλου του δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τὴν σειρὰν τῶν τυρρηνικῶν γραμμάτων ἐπισωρεύων τοὺς ἰσχυροτάτους λόγους, ἕνας με πείσῃ.

Ἐγὼ, δὲν τὸν ἤκουσα· ἐν ᾧ ὠμίλει ἠκολούθουν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν συνοδίαν, ἥτις ἀνέβαιεν ἐπισομένη τὸν μακρὸν λόφον, φωτιζομένη ὑπὸ τελευταίας τοῦ ἡλίου ἀκτίνας. Ἐνίοτε καμπῆ τις τῆς γῆς ἔκρυπτεν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν τὸν Πεππίνον, ἔπειτα δ' ἀνεφαίνετο πάλιν, ἔχων εἰς τὴν χεῖρα τὸ σκιάδιόν του, δεδεμένον διὰ πλατείας καὶ κυανῆς ταινίας, ἐνθυμήματος τὸ ὁποῖον ἔλαβεν εἰς εὐτυχέστερας ἡμέρας. Μικρὸν κατὰ μικρὸν τὸ στίφος ὑψοῦτο ἐπὶ τοῦ βουνοῦ καὶ ἐπλησιάζεν εἰς τὴν κορυφήν, ἐν ᾧ ἡ Σάνδρα ὄλη εἰς τὸν φίλον της παραδεδομένη, τὸν ἠκολούθει διὰ τοῦ βλέμματός καὶ τῆς καρδίας.

Ὅτε ἐφθασαν εἰς τὴν βράχιν τοῦ λόφου, ὁ Ἰάκινθος ἔσεισε τὸν πῖλόν του, ἔλαβε τὴν χεῖρα τοῦ ἐξάδελφου του καὶ ἐφώνησε πρὸς ἡμᾶς ὑγιαίρετε δι' εὐχῆς φωνῆς· ἔπειτα ἐγένεν ἄφαντος. Ὁ δὲ Πεππίνος παρκαυρόμενος καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ὀμιλήσῃ, ἐπήδησεν εἰς τὰ ὀπίσω, ἐκτείνας τὰς χεῖρας, ὡς εἴ ἤθελε νὰ περισφίγγῃ εἰς τελευταῖον ἐναγκαλισμὸν ὅ,τι τὸν διέφυγε πατρίδα, εὐτυχίαν, ἔρωτα.

« Πεππίνε, Πεππίνό μου! » ἀνέκραξεν ἡ Σάνδρα καὶ ἐβρίβθη ὀλοφυρομένη εἰς τὸν ὦμον τοῦ ἐφημερίου, λησμονήσαντος τοὺς Τυρρῆνοὺς διὰ τὸν παρηγορησὴ τὴν ταλαίπωρον κόρην.

Σ.

("Ἐπεται τὸ τέλος.")

ΣΥΛΛΟΓΗ

λέξεων φράσεων καὶ παροιμιῶν.

(Συνέχ. Ἰδε φυλλάδ. 309.)

Α.

Λεκανίδα καὶ λεκάνη (ἢ λεκανὴ τῶν ἀρχαίων).

Λελοκάνα (ἢ) Πτηνὸν σαρκοβόρον καὶ κρῶζον, μεταφορ. ἐπὶ ἄφρονος καὶ λάλου γυναικός· καὶ Λελοκάνης—ὁ λωλὸς ἢ λωλὸς παρ' ἄλλοις καὶ σάλος, ὁ μωρός.

Λεπίδα — εἶδος ἀκάργου, λεπιδοῦτης καὶ ἐρυθρῶδους γῆς, ἢ κυανοχρόου· λεπίδα μαχαίριου, ἢ λεπίδα, ἢ λάμα.

Λειχίνα (ἢ) — ὁ λειχὴν τῶν ἀρχ.—εἶδος νοσήματος τοῦ δέρματος.

ΠΟΡΚΡΑΔ.

Λειψανέβατος (ἄρτος) καὶ λιπανέβατος παρ' ἄλλοις. Μεταφορ. ὁ μὴ ἀναπτυχθεὶς κατὰ τὸ σῶμα καὶ νωθρὸς ἄνθρωπος.

Λεπτερίδα — ἡ σταφυλὴ ἢ ἔχουσα ἐπίμηκες τὸ σχῆμα καὶ ἀραιὰς τὰς βράχας.

Λέστεκο καὶ Λεστεκίδα—κοίτη τῶν ζώων ἢ μικρὰ καὶ χαμηλὴ λιθόκτιστος καλύβη ὅπου περικλείονται οἱ βόες, πρόβατα, χοῖροι κτλ.

Λέπτια (τὰ) ἀντὶ Λέπτια — ὁ λεπτόγαϊος καὶ ἄκαρπος ἀγρός.

Λεπτοκακακάρης, « ὁ υἱὸς ὁ λεπτοκακακάρης » τουτ. ὁ περιποιούμενος καὶ ἀνατρεφόμενος μὲ λεπτὰ ἢ τρυφερὰ χὰδια καὶ κανάκια.

Λέφας—ὁ ἐλέφας—«Κάνει σὰν τὸ 'λέφα.» μεταφορ. ὁ θηριώδης ἄνθρωπος.

Ληστριχίον (τὸ)—Καλεῖται οὕτω ἡ καταδίωξις ἢ τὸ καταστρεπτικὸν κινήγιον τῶν λαγῶν παρὰ τῶν κυνῶν.

Λιανολοῖδια (τὰ) — Λεπτοειδῆ καὶ μικρὰ ἀντικείμενα. « Ἐχει λιανολοῖδια εἰς τὸ τραπέζι, ἐπάνω. »

Λιανοπορῶ — πονῶ ὀλίγον τι, ἢ ἔχω ἐλαφρὸν πόνον.

Λιανοπόδι (ἐπίρ.) ὅταν πωλῆ τις λιανικῶς ἢ εἰς μικρὰν ποσότητα (a minuto).

Λιανίζω. «κόπτω εἰς μικρὰ τεμάχια «Λιανίζω τὸ κρέας,» ἀντὶ λιανοκόπτω (hacher).

Λιθαδέω—περιφέρομαι μὲ σκοπὸν νὰ πράξω τι.

Λιγαντριῶ (ἐπὶ τρ. πρ.) «Λιγαντριῶ τὸ φαί.» ὅταν ἐπιθυμῆ τις καθ' ὑπερβολὴν ὀρεκτικὸν φαγητόν.

Λιγθα—ἡ ἔνδοξος τοῦ σώματος ἢ τῶν φορεμάτων—ἡ λέρα· καὶ λιγθερός ἄνθρωπος.

Λιγόψυχος ἀντὶ ὀλιγόψυχος· ἔχει σημασίαν τοῦ ἀνυπόμονος, καὶ λιγόψυχῶ—καὶ ὁ πρόωρος καρπὸς λέγεται λιγόψυχος· ὡς λιγόψυχα σύκα, κολοκύνθη κτλ.

Λιγοτάρι (ἐπίρ.) πᾶν ὅ,τι εἶναι εἰς μικρὰν ποσότητα.

Λιγοήμερος ἀντὶ τοῦ ὀλιγοήμερος, ὁ βραχυβίος καὶ πρόωρος ἀποθανών.

Λιγοθώρετος — ὁ ἀκριβοθώρετος.

Λιγοφάγος, ὁ ὀλιγοφάγος ὁ τρώγων ὀλίγον.

Λιθάρι (τὸ)—«παίζου τὸ λιθάρι» τουτ. διασκοβολοῦν, ἢ ρίπτουν τὸν δίσκον πρὸς γύμνασιν.

Λιθοσωρός—«Τοῦ πρέπει λιθοσωρός» τουτ. νὰ λιθοβοληθῇ παρὰ πάντων ἀρχαίου ἔθους κατάρρα.

Λιθόσκα. Εἶδος σύκων μεγάλων καὶ πρωτοφανῶν κατὰ τὸν Ἰούνιον. Ἐν Ἐπτανήσῳ καλοῦνται Βούσκα ἢ Βούσκα, ἐν Σάμῳ Μπούκρες, καὶ ἀλαχοῦ ἀμπροκούρες καὶ ἀγιοποστολιάτικα, καθὼς ὀριμάζοντα τῶν ἀγίων ἀποστόλων τὴν νηστείαν.

("Ἐπεται συνέχεια.")

Ἐτυχέ ποτέ τις τῶν συγχρόνων Ἀθηναίων δουλῶν πρὸς ξένον ἱερέα, ὃν ἐπεσκέπτετο· τοῦ λόγου δὲ περὶ ψεύδους γενομένου, ὁ ἱερεὺς διετεινέτο ὅτι οὐδ' αὐτὰ κἂν τὰ κοινὰ καὶ ἐν τῇ κοινῇ παραδεδομένα καὶ ἀβλαβῆ ψεύδη μεταχειρίζεται. Καὶ ὁ μὲν ἐντυγχάνων τῷ ξένῳ ὑπεκρίθη ὅτι ἐπίστευσεν εἰς τὰ λεγόμενα, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἰδοὺ ἔρχεται ὑπὲρ τῆς ἀναγγέλλων νέαν ἐπίσκεψιν· ὁ δὲ οἰκοδεσπότης μὴ ἐπιθυμῶν, φαίνεται, νὰ δεχθῇ τὸν ἐλθόντα, καὶ τοὺς περὶ ψεύδους σωτηρίους λόγους λησμονήσας, λέγει πρὸς τὸν ὑπὲρ τῆν « εἶπέ ὅτι λείπω.—Λείπεις; ὑπέλαβεν ὁ πικρῶν Ἀθηναῖος γελῶν, ἀλλὰ δὲν συλλογίζεσθαι ὅτι ἀμαρτάνεις ψευδόμενος; » Δὲν ἐξετάζομεν πόσαι μεταβολαὶ χρωμάτων ἐπεφάνησαν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ταλαίπωρου ἱεροκήρυκος, τόδε μόνον λέγομεν, ὅτι πολλάκις ἡ ἀλήθεια δὲν εἶναι ἀπαραίτητος· πολλάκις δὲ καὶ ἐπιβλαβὴς καὶ καταστρεπτικὴ γίνεται· τὸ δὲ ψεῦδος πάλιν, πολλάκις μὲν ἀθῶον, ἐνίοτε ἀναγκαῖον, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ὠφέλιμον.—Θὰ ἦτο ἄρα γε δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ κοινῶν, ἂν καθ' εἰς ἐσκάλλιζεν εἰς τὴν ὀπισθίαν τοῦ πλῆσιον του πῆραν, καὶ δὲν εἶναι προτιμότερον τὴν ἄσχημον νὰ εἶπω εὐμορφον, τὴν Ἐρινύα Εὐμενίδα, τὸν Ἄξεινον Εὐξείνον, τὴν πυγολαμπίδα πυρολαμπίδα καὶ τὴν βαρύτερον πυρβραλίδα ἐλαφρόσκευον καὶ κουφίζουσαν χρυσαλλίδα; ἢ μήπως ὁ τὰ ἴδια ἀπαριθμῶν προτερήματα ἦναι προτιμότερος καὶ αὐτοῦ τοῦ κατ' ἐπιφάνειαν μετριοφρονούντος; Πολλοὶ, ὡς συνήθως εἰς τὰ παιδιὰ συμβαίνει, καὶ ἐπ' αὐταῖς ταῖς ἀρρώστιας ἐπαίρονται· πάσχει ὁ δεῖνα περιοδικὸν πυρετὸν καὶ δυσχρίζεται ὅτι οὐδεὶς ποτε ἄλλος πρὸ αὐτοῦ ἔλαθεν ὅπως δὴ ποτε ἄξιον λόγου περιοδικὸν πυρετὸν, διότι οὐδεὶς διέφυγε τοὺς ἀπὸ τοῦ πυρετοῦ κινδύνους δεχθεὶς ὡς αὐτὸς εἰς ἐκείνων τῶν... dulcifiants, τὰ ὁποῖα μόνον οἱ ἱατροὶ καὶ οἱ φαρμακοπῶλαι τοῦ Μολιέρου κατεσκεύαζον.—Δὲν εἶναι δὲ πολλάκις ἀγαθὸν ἔργον νὰ κρύπτῃ ὁ ἱατρός, ψευδόμενος, τὴν κατάστασιν τοῦ ἀσθενοῦς;—Ἄν δι' ἀθῶου ψεύδους προλάβω βῆξιν, μονομαχίαν, ὕβρεις ἢ συνδιαλλάξω ἄνδρα πρὸς κυρίαν ὀργισμένον διότι, ὑποσχομένη εἰς αὐτόν, ἔδωκεν εἰς ἄλλον τὸν ὑπεσχημένον χορὸν, δὲν πράττω τάχα ἐπαινετὸν ἔργον; Καὶ ἂν, ὡς παρετήρησεν εὐφυῆς καὶ κριτικὸς ἀναγνώστης, τὴν ἐν τοῖς δράμασι καὶ μυθιστορήμασι γνωστὴν λειποθυμίαν τὴν ἐπιταχύνουσαν τὴν λύσιν τῆς δέσεως, ἀντικατεστήσαμεν διὰ τυπογράφου κόπτοντος τὴν θύραν, δὲν ἐπράξαμεν καλὴν πράξιν, τοὺς μὲν ἀναγνώστας ἀπαλλάξαντες σχοινοτενοῦς διδασχῆς, ἡμᾶς δ' αὐτοὺς σώσαντες καὶ ἀποκρύψαντες πρὸς μικρὸν τὴν σπᾶνιν τῶν εἰδή-

σεων; Ἀλλὰ, μὰ τὴν ἀλήθειαν, τοῦ τυπογράφου τὸ κόψιμον εἰς τὴν θύραν εἶναι καὶ εὐνοητότερον τῆς τῶν δραμάτων λειποθυμίας· διότι ὁ μὲν δραματογράφος πράττει ὡς ὁ βιαζόμενος μὲν νὰ εἰσέλθῃ, κλειδῶνων δὲ τὴν θύραν καὶ παραδίδων εἰς ἄλλον τὴν κλειδα ὅπως αὐτὸς εἰσέλθῃ εὐκολώτερον· ὁ δραματογράφος δέει, ἐν ᾧ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς μόνον τέλος προτίθεται τὴν λύσιν. Ὁ δὲ ποιητολόγος, στῆρος ξένων ἢ ἰδίων ἰδεῶν ἢ εἰδήσεων, δὲν κόπτει τὸ νῆμα αὐτῶν (ἀφ' οὗ νῆμα δὲν ὑπάρχει) διὰ τοῦ τυπογράφου, συνήθως προωρισμένου εἰς τὴν διάδοσιν τῶν φώτων, ἀλλὰ δι' ἐντέλῃου παρενθέσεως ἀποκρύπτει ἀταπεινῶτος τὸν εὐχάριστον τοῖς ἀναγνώσταις διανοητικὸν λιμὸν.

Τοιοῦτον λιμὸν δὲν φαίνεται πάσῃων ὁ συγγραφεὺς τοῦ ὁποῖου παρατιθέμεθα πνευματικὸν ὕψον τὸ ἐξῆς εὐχαριστήριον·

» Ἀσμένως ἀπορέμω τὰς πλήρεις καὶ ἐνδομούχους εὐχαριστήσεις μου πρὸς τε τοὺς διοικητὰς τῶν ταγμάτων καὶ πρὸς ἐκείνους τῶν Νομαρχῶν, οἵτινες προθύμως τὰς ἀγγελίας δεξάμενοι, ἐσπευσαν ἐγκαίρως αὐτὰς καὶ μοι ἀπέστειλον· οὐχ ἥττον ὅμως δὲν θέλω ὑπολειφθῆ τὰς αὐτὰς νὰ ἀπορέμω εὐγνωμοσύνας καὶ πρὸς τοὺς καθυστερήσαντας μὲν πρὸς τὸ παρὸν, ἔνεκα τῶν ἐκτάκτων τούτων περιστάσεων ἀποστέλλοιτες ὅμως τὰς ἀγγελίας κατόπι· Εἰσαγγελεῖς Πρόξενοι κ.λ.»

Εἰς τὸ σύγγραμμά τοῦ ... συγγραφέως, πάντες οἱ ἐν Ἑλλάδι πρίγγυπές τε καὶ μὴ, μὴδ' αὐτοῦ τοῦ ὑπογεγραμμένου ἐξαιρουμένου, ἐγένοντο συνδρομηταὶ καὶ τὸ ἔχουσι κατὰ χεῖρας. Αὐτὸς δὲ ὁ πεζὸς τῆς πτώσεως τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος συγγραφεὺς καὶ ὀδοιπόρος τῆς ἐπαναστάσεως λέγεται καὶ πνευματικὸς πατὴρ κλιμακοειδῶν στίχων, οὗς ἠκούσαμεν ἀπαγγελλομένους καὶ τῶν ὁποίων δυστυχῶς μόνον τὴν ἀρχὴν ἐνθυμούμεθα·

- Τὸ πᾶν κινεῖται
- Τὸ σύμπαν παρωθεῖται
- Τὸ ἀπαξάπαν συγκινεῖται.
- Τὸ συναπαξάπαν συμπαρωθεῖται.

καὶ οὕτω καθ' ἐξῆς.

Εὐτυχῶς οἱ εἰς τὸ σύγγραμμά τοῦτο συνδραμόντες δὲν ἐξήντησαν τοὺς ἰδίους πόρους· ὅθεν πρόθυμοι συνεισένεγκον ὑπὲρ τῶν ἐν τῷ πολιτικῷ νοσοκομείῳ πασχόντων, βούκεντρον καὶ σύμμαχον τῆς φιλανθρωπίας τὴν φιλοκαλίαν σχόντες. Διότι πολλὰ καλλιπάρηοι τοῦ ἄστεως θυγατέρες, μὴ ἀναμείναισαι τὴν ἐκδοσιν τῆς ἐν τῷ 307 φύλλῳ τῆς *Πανθώρας* ἡμετέρας ἐπιτιμήσεως, συνῆλθον αὐθόρμητοι καὶ παρελθῆσαι τὰς Ἀθήνας πρὸς ἔρανον συνήθροισαν μέχρη τοῦδε περὶ τὰς 4,000 δραχμῶν. Ἀληθῶς θεάρεστον ἔργον! Ἀλλ' ὁ τοιοῦτος ἔρανος εἶναι κοπιαιτικώτερος καὶ δυσκαρτέστερος τῶν ὑφ' ἡμῶν προ-

ταθέντων τρόπων· διότι ποῦ μὲν ὁ οἰκοδεσπότης ἢ ἡ οἰκοδέσποινα παθόντες οὐκ οἶδα πῶς σκοτοθινίαισιν δὲν δύνανται ν' ἀναγνώσωσι τὰ ἐν τῷ καταλόγῳ γεγραμμένα ὀνόματα καὶ ἐπομένως δὲν δύνανται νὰ γράψωσι καὶ τὸ ἴδιον αὐτῶν ὄνομα, ποῦ δὲ γευματίζει ὁ κύριος, καὶ ἐπειδὴ, κατὰ τὸ Ἐξαγγέλιον, οὐ δύναται «δυσὶ κυρίοις δουλεύειν» τῇ κοιλίᾳ καὶ τοῖς ἐν τῷ νοσοκομείῳ, παραπέμπει τὰς περιμενοῦσας εἰς ἄλλην ὥραν· ὑπάρχουσι δὲ καὶ οἱ κατεξοδευθέντες εἰς τὸν καιρὸν τῆς χολέρας καὶ οἰκοδομοῦντες τὴν σήμερον, ἀφ' οὗ τότε συνετέλεσαν εἰς περιθάλψιν τῶν πασχόντων.

Καὶ τοῦ θεάτρον δὲ οἱ ὑποκριτὰὶ παρέστησαν τὸν *Ἐρνάνην* ὑπὲρ τοῦ πολιτικοῦ νοσοκομείου, καταστάντες διὰ τοῦτο πολλῶν ἐπαίνων ἀξιοί. Ἀλλ' ἔνεκα τῆς ἐλεύσεως καὶ τρίτης *prima*, ὁ Ἐρνάνης δὲν παίζεται πάντοτε ἄνευ περιπετειῶν ἐνίοτε ἀτόπων καὶ ὑπὸ τῶν πλείστων ὡς εἰκὸς ἀποδοκιμαζομένων. Εἰς ἐκτάκτους ὅμως περιστάσεις τὰ πάντα συγχωροῦνται· μήπως χθὲς ἀκόμη ἄνθρωποι τῶν ὁποίων ἢ καρδιά, ὡς ὑπὸ πάντων ἐνομιζέτο, ἐμαλάχθη ὑπὸ τῶν Μουσῶν, οἱ στρατιωτικοί, λέγομεν, τῶν Ἀθηνῶν μουσικοί, μήπως δὲν ἐξανεστήσαν κατὰ τοῦ διευθύνοντος αὐτοὺς λοχαγοῦ; Ἐπανάστασις μουσικῶν! ... Ἀλλὰ, ἐδύναντο νὰ φανῶσιν ἐπιτηδειότεροι περὶ τὴν περαιοῦσιν τῆς ἰδίας αὐτῶν ἐπαναστάσεως. Δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ τρέξωσιν εἰς ὑπουργεῖα καὶ κυβερνεῖα, ἤρκει νομιζόμεν, λαβόντες τὰ ὄργανα, νὰ παίξωσιν ἐνταύτῃ διάφορον ἑκαστος μουσικὸν τεμάχιον, ὅπως ἐκκωφώσαντες ἀποπέμψωσιν ἐκόντα καὶ ἀκόπως τὸν ἀρχηγόν.

Ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ Μουσῶν ὁ λόγος, ἐπιτρέπεται ἡμῖν καὶ περὶ Βύρωνος νὰ λαλήσωμεν τὴν ὑπὸ τοῦ *Χαλκιοῦ* Κ. Τανταλίδου ἐκ μεταφράσεως στιχοῦργίαν τοῦ τελευταίου ἔσματος τοῦ Βύρωνος ἀναγνοῦς τις τῶν εὐπαιδευτῶν ἐν Ἀθήναις καθηγητῶν, ἐνεθυμήθη, ὡς αὐτὸς οὕτως ὁμολογεῖ, τὴν νεανικὴν ἡλικίαν, καὶ, ὡς ἐκεῖνος μὲν δὲν λέγει, ἡμεῖς δὲ γινώσκουμεν, τὸν ... Κωλέτην. Ἀλλὰ πῶς σχέσις μεταξὺ Μουσῶν καὶ Κωλέτου, τοῦτο θέλομεν ἐξηγήσει τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν. Τὸ προκειμένον τοῦ Βύρωνος ἔσμα πολλοὶ μετέφρασαν· μεταξὺ δὲ ἄλλων καὶ τις ἐν Παρισίοις ἐνδημῶν Ἕλληνας καθ' ὃν καιρὸν καὶ ὁ Κωλέτης ἐκεῖ διετέλει ὡς πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος ζῶν. Τὴν μετάφρασιν ἐκείνην ἀνέγνω ὁ πρέσβυς εἰς τὸν ζωηρὸν νεανίαν ἐπαινέσας αὐτὴν σφόδρα. — Ἀλλὰ, ὑπέλαβεν ὁ σπουδαστὴς, τί καλὸν εὐρίσκετε εἰς τὴν μετάφρασιν ταύτην; — Πῶς, τί καλόν; Ὅλη εἶναι καλή· ἀλλὰ σεῖς οἱ νέοι αἰωνίως ἐπαίρεσθε καὶ τὰ τῶν ἄλλων κατηγορεῖτε. — Καὶ τὴν μὲν ἀπάντησιν τοῦ σπουδαστοῦ περιττὸν νὰ ἀναφέρωμεν μεταφέρομεν μόνον, τὴν καλὴν μετάφρασιν τοῦ αὐτοῦ ἔσ-

ματος, ἦν ὁ νέος φιλοτιμηθεὶς ἔγραψεν ἄμ' εἰς τὰ ἴδια ἐπιστρέψας· καὶ ἐπειδὴ οἱ πρόλογοι δὲν εἶναι ποτὲ κακοί — ἐκτὸς ἂν ἦναι μακροφλυαρηταί, μεταγράφουσι καὶ τὴν περιέχουσαν τὸ ἀντίγραφον τῶν στίχων ἐπιστολήν. Περὶεργον! ὑπὸ μεταφράσεως φιλοτιμηθεὶς μετέφρασε τὸ περικαλλὲς ἔσμα καὶ ὑπὸ μεταφράσεως παρακινήσεις, κοσμεῖ δι' αὐτοῦ τὴν *Πανθώραν*, ἦν καὶ ὡς φιλολόγος καὶ ὡς νομοδιδάσκαλος πολλάκις ἐτίμησεν· ἰδοὺ λοιπὸν ἢ τε ἐπιστολὴ καὶ τὸ ἔσμα·

Φίλε,

Ἔπληξέ ποτε καὶ δι' ἐμὲ ἐποχὴ ποιήσεως, διάφορος ὅμως τῶν συγχρόνων νεοσσῶν τῶν Μουσῶν δὲν ἔδωκά ποτε ἀσχολίαν τοῖς τυπογράφοις, ἀλλὰ, ἐξ ἰδιοτροπίας ἴσως καὶ τοῦτο, μόνον μετὰ θάνατον θέλω ἐπιτρέψαι τὴν δημοσίευσιν τῶν ποιητικῶν μου ἔργων, ἂν ταῦτα κριθῶσι δημοσιεύσεως ἀξία ὑπὸ κριτῶν ἀφιλοπροσώπων καὶ ἀδεκάστων. Ἐπειδὴ ὅμως ἐν τῷ προλαβόντι *φινλανδιῶ* ἐδημοσίευσας μετάφρασιν τοῦ ἕστατου ἔσματος τοῦ κύκλου τῆς *Ἀλβιόνος*, ὅπερ καὶ γὰρ ἐν ἡλικίᾳ 23 ἐτῶν μετέφρασα, ἐπιτρέψον μοι, ἂν ἐγκρίνης, τὴν δημοσίευσιν τῆς μεταφράσεώς μου πρὸς ἀντιπαροβολήν. Ἐσποῦδάσα οὐ μόνον τὸ μέτρον καὶ τὴν ἔννοιαν τοῦ Βύρωνος νὰ μεταφέρω εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, ἀλλὰ καὶ λέξιν πρὸς λέξιν νὰ μεταφράσω.

Χαῖρε, φίλε, καὶ σοὶ εὐγνωμοῦν διότι οὕτως ἐδόθη μοι ἀφορμὴ ἀπὸ τῶν σημερινῶν ἔργων μου νὰ γίγῃ ἐν βλέμμα ἀναμνήσεως πρὸς τῆς ἀνθηρᾶς νεότητός μου τοὺς χρόνους, ὅτ' ἐν Παρισίοις σπουδάζων τῆς Θέμιδος τὴν πλάστιγγα ἔστεγον μὲ τὰ ἄνθη τοῦ Παρασσοῦ.

Ἀθήνησι, τῆ 47 Ἰανουαρίου 1863.

Ὁ φίλος σου
N. I. Σ.

—oo—

ΤΟ ΤΕΛΕΤΤΑΙΟΝ ἜΣΜΑ ΤΟΥ ΒΥΡΩΝΟΣ.

Ἐπιγραφόμενον·

Σήμερον συμπληρῶ τὸ τριακοστὸν ἔκτον τῆς ἡλικίας μου ἔτος.

Μεσολόγγιον τῆ 22 Ἰανουαρίου 1824.

Καιρὸς εἶν' ἡ καρδία μου νὰ παύσῃ τοῦ νὰ πάλῃ, Ἄφου νὰ κάμνη ἔπαυσε νὰ πάλῃ ἄλλα κάλλη. Ἀλλ' ἂν καὶ πλέον δυνατόν δὲν ἦναι ν' ἀγαπῶμαι Ἀκόμ' αἰ τυρανῶμαι.

Ὁ βίος μου εὐρίσκεται εἰς φθινοπώρου ὥρας
Καὶ ἔχασε τοῦ Ἐρωτος τὰ ἄνθη, τὰς ὀπώρας.
Ἡ κάμνη ἢ ψυχολαχὴς τῆς μετανοίας μόνη
Εἰσέτι μὲ πληγόνει.

Ἦρ τήκει τὴν καρδίαν μου καὶ τὴν ψυχὴν ἐξίσου,
'Ἄλλ' ὁμοιάς' ἠφαίστειον ἐρήμου τινὸς νήσου.
Καμμία δὲν ἀνάπτεται λαμπὰς εἰς τὰ πυρσὰ του·
Πυρὰ εἶναι θανάτου.

Ἐλπίδες, φόβοι, ἔπαυσαν ζηλότυποι φροντίδες,
Παραφοραὶ τῶν πόνων μου καὶ ἔτεροι παγίδες.
Νὰ αἰσθανθῶ δὲν δύναμαι τὰς τῶν παθῶν ἐκχύσεις,
Πλὴν φέρω τὰς ἀλύσεις.

Ἀλλὰ . . . ἰδέαι ὅμοιαι πῶς τάχα εἶναι τρόπος
Νὰ μοῦ ταραττώσι τὸν νοῦν; ἰδῶ δὲν εἶν' ὁ τόπος!
Ἡ δόξα ταύτην τὴν στιγμὴν κοσμεῖ ἡρώων τάφους
Καὶ στέφει τοὺς κροτάφους.

Τὸ βλέμμα ρίψε γύρω σου· σπάθη, ἰδοὺ σημαία,
Ἰδοὺ πολέμων πεδιάς, Ἑλλάς καὶ δόξα νέα.
ὦ! ναί, ἐλευθερώτερος δὲν ἦν ὁ Σπαρτιάτης
Ἐπὶ ἀσπίδος πλάτης.

Ἐξύπνησον! (ὄχ' ἢ Ἑλλάς—σὺ ἐξυπνος νῦν εἶσαι!)
ὦ πνεῦμά μου! σὺ ἔξυπνησον!—ὦ Βύρων συλλογέσθαι
Πῶς αἶμα εἰς τὰς φλέβας σου κυκλοφορεῖ ἡρώων;
Δεῖξ' αἰσθημα πατρῶον.

Πάθη ἀναγεννώμενα πνιξον καὶ καταπάτει.
Εἴν' ἡλικίας ἀνδρικής ἀνάξιος ἀπάτη.
Ἄς Σ' ἦναι ἀδιάφορα αἰ μεδιάσεις πλέον
Κ' αἰ ἔχθραι τῶν ὠραίων.

Τῆς ἠθῆς σου ἢ στέρησις, εἰπέ, σὲ καταθλίβει.
Λοιπὸν, τί τάχα ἐπιζῆς; ἢ γῆ αὐτὴ ἀμείβει
Τὸν εἰς τὰς μάχας πίπτοντα, καιρὸς εἶναι νὰ σπεύσῃς
Ἐστὸν κάμπον νὰ ἐκπνεύσῃς.

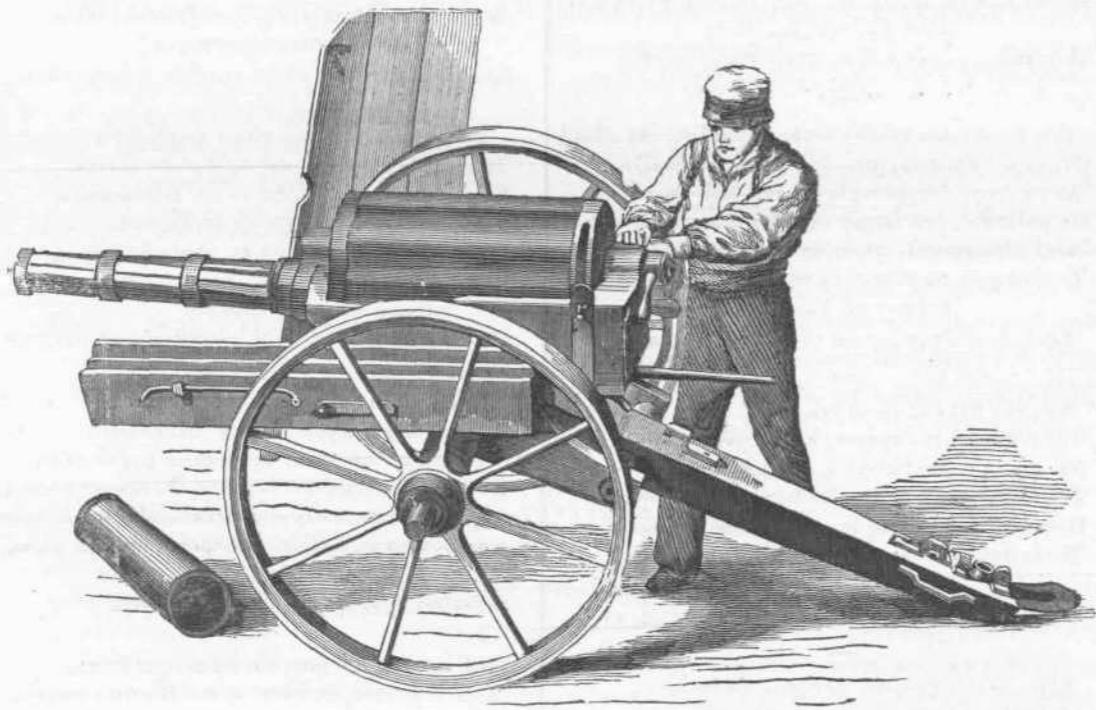
Ζήτησον! — σπανιώτερον εἶν' ἄλλοι νὰ ζητῶσιν
Ὅτι ζητοῦντες εὐκολὰ δύνανται νὰ εὐρῶσιν.
Ἰδὲ, εὐρὲ τὴν θέσιν σου ἔς τοῦ ἠρώος τὸ μνημα,
Καὶ πέσε παραχρῆμα.

Ἐποῖον ἐν Παρισίοις τὴν 46[28] Ἰανουαρίου 1842.

Περὶ Βύρωνος ὁμιλησάντων ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν ἡμῶν τὸ ἐπιθετικὸν *φινλανδιῶ*, τὴν σήμερον καὶ εἰς τὸν τυχόντα προσραπτόμενον· ἐπήνεσέ τις τὸν οὐρανὸν τῶν Ἀθηνῶν ἢ τῆς Σπάρτης; εὐθὺς βαπτίζεται *φινλανδιῶ* καὶ μήπως ἠδύνατο νὰ μὴ τὸν ἐπαινέσῃ χωρὶς νὰ ψευσθῇ; ἢ μήπως ὁ ἐπαινέσας τὸ κλίμα, τὸν οὐρανὸν ἢ τὸν ἥλιον ἀνάγκη νὰ ἐπαινέσῃ καὶ τοὺς ὑψηλοῦς; Ὁ About γράψας κατὰ τῆς Ἑλλάδος καταγορήθη δικαίως ὑπὸ πάντων ξένων τε καὶ Ἑλλήνων. Γράφει προπερὶσιν λέξεις τινὰς ἐναντίας τῶν ἐν τῇ *Greece Contemporaine*, καὶ πέρυσιν ἄλλας ἔτι μάλλον εἰς τὸ σύγγραμμά ἐκεῖνο ἀντιπακούσας, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ὁ *μισέλληνας*, ἀντὶ νὰ ἐξελεγχθῇ ὡς ἀντι-

φάσκων, ἀναβαπτίζεται *φιλέλληνα* καὶ μεταφράζονται μετ' ἐπαίνων αἱ νέαι τοῦ ὀξυμωρολογίου. Τί εἶναι λοιπὸν ὁ Chateaubriand καὶ ὁ Villemain, ὁ Βύρων καὶ ὁ Γυίλφορντ, ἂν ὁ About ἢ ὁ ἐκθειαστὴς τοῦ δύνοντος τῶν Ἀθηνῶν ἡλίου ᾗται *φιλέλληνα*; Οἱ ἀρχαῖοι ἕνα μόνον ἄνδρα ἔκριναν ἄξιον τοῦ ἐπιθέτου τούτου, Ἀλέξανδρον τὸν Α', τῆς Μακεδονίας. Καί, ἂν πρέπει νὰ μιμηθῶμεν τοὺς προγόνους ἡμῶν, ὀφείλομεν νὰ μιμηθῶμεν οὐχὶ τοὺς ἀνεγείραντας ὑπὲρ τοὺς τριακοσίους ἀνδριάντας Δημητρίῳ τῷ Φαληρεῖ Ἀθηναίῳ, οὐχὶ τοὺς μαλακοκόλακας τῶν Λαγιδῶν καὶ τῶν Σελευκιδῶν, ἀλλὰ τοὺς Ἕλληνας τῶν Μηδικῶν πολέμων. Τὰ ἐπίθετα τῶν βασιλέων ἐκείνων, γε-

μον δούπον καὶ ὄπλων κλαγγὴν καὶ προγυμναστῶν βροντώδεις φωνάς. Ἀλλὰ καὶ τοὶ ὑπαρχούσης τῆς ἐθνοφυλακῆς καὶ τακτικῶς περιπολοῦσης καθ' ἐσπέραν, πολλοὶ τὴν νύκτα ἔτε καὶ νῦν ὀπλισμένοι ἐξέρχονται. Καὶ δὲν ἤρκεσαν τὰ ἠχήμεντα ζῆφου καὶ οἱ τροχήμεντες πτεριστῆρες, οὔτε οἱ εἰς τὴν ὕψιν σεμνοὶ στρατιωτικοὶ πῆλοι, ἀλλ' οὐτ' αὐτὰ τὰ ἐγγχειρίδια καὶ τὰ πιστόλια σωροὶ δεινότερων ὄπλων ἐφθασαν ἐσχάτως ἐκ Γαλλίας καὶ Βελγίου, καὶ ὀλίγοι εἶναι οἱ μὴ ἔχοντες ἐν Ἀθήναις ἐν τουλάχιστον ἐκ τῶν κακοζήλων ἀπὸ *revolver* εἰς *πολύκροτα* μετατραπέντων ὄπλων. Οἱ δὲ πάντα πωλοῦντες τῶν Ἀθηνῶν ἔμποροι ἔχουσιν ἐν ταῖς ἐργαστηρίοις πολλὰ γαλλικὰ

Περίστροφον καννόνιον.

λῶντες ἤκουον οἱ εἴ φρονοῦντες τοῦ τότε καιροῦ, καὶ δικαίως ἐξελάμβανον αὐτὰ εἰρωνεῖας. Ἀπὸ δὲ τοῦ μαλακοκόλακος εἰς τὸν εἰρώνα μία μόνη βαθμὴ ἢ ἀπὸ τοῦ ἀκουσίου εἰς τὸ ἐκούσιον. Ἄς ἀρκεσθῶμεν λοιπὸν εἰς τοὺς ἀληθεῖς *φιλέλληνας* εὐτυχῶς δὲν ὑπῆρξαν ὀλίγοι, καὶ τὴν σήμερον ἔτι εὐεργετοῦσιν οἱ ἐπιζῶντες αὐτῶν τὴν Ἑλλάδα.

Τὴν σήμερον, ἐπιγὴν πολέμων καὶ ἐλευθερίας, τίς δὲν εὐχαριστεῖται καταγινόμενος εἰς τὰ πολεμικά; παράδειγμα ἢ φιλοτιμία τῶν Ἀθηναίων ἐθνοφυλάκων, οἵτινες γυμνάζονται μετὰ ζήλου εἰς τὴν ὀπλαστικὴν, τουλάχιστον δις τῆς ἑβδομάδος πολλοὶ μάλιστα λόγοι εἰσὶν ἤδη ἐντελῶς γεγυμνασμένοι. Τὰς Κυριακὰς καὶ ἑορτὰς οὐδὲν ἄλλο ἀκούεις ἢ ἔχον τυμπάνων καὶ βήματος στρατιωτικοῦ ἔξζυθ-

περίστροφα πιστόλια καὶ δὲν πωλοῦσιν αὐτὰ εὐθηνότερον τοῦ ὑπουργείου τῶν ναυτικῶν. Ἀλλ' ἂν τὰ περιστρόφα πιστόλια ἀρέσκωσι τόσον εἰς τοὺς Ἕλληνας, πόσῳ μᾶλλον θέλουσι θαυμάσει, ἐὰν ἴδωσι περιστρόφον καννόνιον; τοῦτο σκεφθέντες παρηγγεῖλαμεν τὴν τοιοῦτο πυροδόλον παριστώσαν εἰκόνα, εὐχόμενοι τῷ ἑλληνικῷ στρατῷ ν' ἀποκτήσῃ ταχέως καὶ τοῦτο τὸ εἶδος τῶν καννόνιων.

Σ'

ΠΟΙΗΣΙΣ.

(Ἰδὲ Φυλλάδ. 309.)

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

τῇ Κυρίᾳ Παλλοῦ Ζ. Στρούμσκη.

Ἐν Χάλκῃ τῇ α'. Ἰανουαρίου 1863.

Μετὰ τῶν εὐχῶν, ὦ φίλη, ἔς ἀπὸ στοργῆς Ἰγνησίας, Ὀλοφύγως σοὶ προσάγω ἀπαρχὰς μου ἐτησίας, Ἄντι δώρου παντός δεῖξαι ἐναρκτήριόν μου φόρον, Αὐτὸ τοῦτό σου τὸ ἔργον, αὐτὸ τοῦτό σου τὸ δῶρον. Ἔχεις τὸ μετάρρασμα σου, ἂν δ' οἰκτρῶς ἠλλοιωμένον, Μὴ τὸ πρᾶγμα ἐκφρασίης, μηδ' ἐκλάβῃς πάντῃ ξένον Ἄν σὺ μὲν τὴν ὕλην δίδως, Ὅ δὲ Βύρων σου τὸ πνεῦμα, αὐτὸς τίθημι τὸ εἶδος.

Τοὺς βοστρύχους (χλιδὴν ὄντας ἐπιτύμβιον, ὡς οἶδας), Οὐς λυτοὺς ἐπέδωκάς μοι, ἔπλεξα εἰς πλοκαμίδας. Ἄν παρέναιρα δυσχρόους ἐν χρυσῆς θριβὶ ταινίας, Μὴ χαλέπαιν, ἐστὶ δεῖγμα τῆς τοῦ πλέξαντος πενίας. Ἄλλὰ πίστευσον τὰς τρίχας, καὶ αὐτὸς τῆς κεφαλῆς μου, Ἐπιλλόμεν ἐν τῷ πλέκειν ἐκ τῆς λύπης τῆς πολλῆς μου Ἐκλαῖον τὸν Βύρωνά σου, Τὴν ἐμὴν ἀβαλτηρίαν, καὶ τὸ φιλοπόνημά σου.

Ναί, τὸν Βύρωνα, τὴν φλόγα, τὴν ἐξ οὐρανοῦ πεσοῦσαν, Τὴν ἀνάψασαν τὸν κόσμον, καὶ αὐτὴν καταφαγοῦσαν. Ναί τὸν Ἀγγελοῦ ἐκείνου ἢ τὸν Σατανᾶν τῶν λόγων, Τὸν ὀλοθρευτὴν ἢ βύστην διὰ διαταγῶν ἢ ψόγων, Προμηθεὺς ἢ Τάνταλός τις τῶν θεῶν τὸ πῦρ σολήσας, Ἢ τὴν ἀμβροσίαν κλέψας καὶ τῇ γῆ ὀωροφορήσας, Ἐπάσχε τὰ ἀμφοτέρων Τῆς καρδίας καὶ τὸν γύπα καὶ τὴν δίψαν ὑποφέρων.

Ἐἶχον ἄλλοτε γνωρίσει ἀμυδρῶς, ὡς ἐν εἰκόνι, Τὸ δαιμόνιον ἐκεῖνο εἰς δαιμόνιον τι γόνου, Φίλης, οἶα σὺ, φιλότατη, φιλοδύρωνος οὐχ ἤττον Σκεύους ἀρετῆς, σοφίας, αἰσθημάτων καὶ χαρίτων, Ὅτ' ἐκ τῆς φωνῆς τῶν Ἀγγλων εἰς Ἀγγέλων ἔμνει μέλος, Κάλλους, ἔρωτος, ζήλειας κ' ἐκδικήσεως τὸ τέλος, Βύρων μετεμψυχωμένος, Καὶ φανείς ἐξ Ἀγγλου Ἑλληνα, κ' ἐξ ἀνδρὸς γυνὴ τὸ γένος.

Ἄλλ' ἐκείνη, αἶ ἐκείνη, ἀντηλλάξατο τὰ κρεῖττω, Ἄ τοῦ ποιητοῦ ἢ σκέψης ἐπεπόθει ἀλλ' ἤρνετο. Κρυσθὰ δὲ πλάξ μαρμάρου εἰς σκιὰν νεκροταφείου Σημειοῦ Αἰκατερίναν τὴν γυναῖκα τοῦ Δοσίου (α). Νῦν δὲ σὺ, πασῶν φιλότατη, μοὶ γνωρίζεις αὐτὸν πάλιν Μῆγαν, ὡς ἐν τῷ Γκιουόρη ἀλλ' ὑπ' ἔμπνευσιν φεῖ! ἄλλη

α.) Ἢ εἰς τὸ ἄριστον ὑπὸ τῆς μακαριτιδος ὑπ' ὄψιν μου φιλοτεχνήθησα μεταφράσαι τοῦ Γκιουόρη, ἐνός τῶν μάλιστα διαφερόντων τοῖς Ἑλλησιν ἀριστοουργημάτων τῆς Βυρωνείου ποιήσεως, ἐξεδόθη μετὰ τὸν ἄωρον αὐτῆς θάνατον Ἀθῆνῃσι τῷ 1857.

Κ' εἰς παραμονὰς θανάτου Τῇ ζωῇ καὶ πολὺ μᾶλλον τῇ Ἑλλάδι πικροτάτου.

Ἐκ τοῦ ἔρωτος τῆς δόξης, ἐκ σπασμῶν φιλελευθέρων, Ἐκ τῶν ὄρων τοῦ πόνου καὶ ἀλύων καὶ ἀσπαίρων, Ἦλθε μαχητὴς θηρεῶν μετὰ μαχητῶν Ἑλλήνων, Τὴν ζωὴν ἐντὸς θανάτων, τὴν χαρὰν ἐντὸς ὀδύων. Οὕτως ἢ ἐμπίς, ἢ περὶ τῆς λαμπάδος ἵπταμένη, Ἐπὸ τῶν πολλῶν ἀκτίων τοῦ φωτός ἐνοχλουμένη, Μόνην ἐξοδὸν εὕρισκε Τὴν διὰ τῆς θραυλίδος ἀλλὰ καίεται καὶ ὀνήσκει.

Ἢ Ἑλλάς ἀεὶ ἐφάνη ἐν τῇ γῆ τῆς ἱστορίας, Ἢ ἀκούστως φλεγόμενη βάτος τῆς ἐλευθερίας. Κ' ἢ ἐλευθερία τόσον ἐν αὐτῇ ἐστὶν ὥραια, Τόσον ἔρωτ' ἀπαστράπτει ἢ στυλινὴ αὐτῆς ῥομφαία, Ὄσπε κ' οἱ ἐκπεπτωκότες τύρανοι ἐν τῷ μακρύνειν Δάκνοντες αὐτῶν τὰ χεῖλη, θριαμβεύουσαν ἐκείνην Πόρρωθεν ἀποσκοποῦσι, Καὶ τοὺς ἤρωας τοὺς κύκλιφ τῆς θεᾶς ζηλοτυποῦσιν.

Ἄλλὰ τότε μετ' αἰώνων πίσειν ἀνορθωθεῖσα, Ὅψιν ἔφερε Μαινάδος καὶ ὡς Ἐρινύς ἐλύσσα. Ἐἶχε σὺνθημα τὸ αἶμα, ἔργον τὴν ἀνδροκτασίαν, Σωτηρίας δὲ ἐλπίδα μόνην τὴν ἀπελπισίαν. Ἀκριβῶς αὐτὸ ἐκεῖνο οὔτε κρεῖττον οὔτε χεῖρον, Ὅ ἐν γῆ τε καὶ θαλάσῃ ἐπέζηται ἀνὴρ Βύρων. Ποῦ ἢ λάβα τῶν κινδύνων Ποῦ καχλάζει; ἐκεῖ βλέπε συγκαχλάζοντα κἀκείνον

Ἐνδον τοῦ Μεσολογγίου. Ἄλλ' ἐνταῦθ' αὐτὸς λεγέτω, Ἑλληνὶς δὲ χοηφόρος τὰ αὐτοῦ ἐρμηνεύτω. Λέγει παῦρα, καὶ ἀφίνει τὰ λοιπὰ νὰ συμπληρώσῃ Σολομῶς ὁ ἐκ Ζακύνθου ἐν τῇ τῶν Ἑλλήνων γλώσσῃ (α). Λέγει καὶ τηρεῖ τὸν λόγον, καὶ ὡς λόρδος καὶ ὡς ἤρωας, Καὶ τὸν θάνατον ἀρπάξει, ἔτε πρέπει πρὸ τοῦ γῆρωας, Τί δὲ θάνατος τῷ ὄντι Δι' ἐκεῖνον, ἢ ἐν ὄραμα, ποιήσεις τις, παίγιόν τι;

Διὰ τὴν Ἑλλάδα ὅμως καὶ ὡς ποιήσεις ἐπίσης, Ἔστι τι φρικτὸν, ὡς πᾶσαι αἱ τοῦ Βύρωνος ποιήσεις. Ἢν ἢ ἐκλογὴ τοιαύτη καὶ τοῦ γρόνου καὶ τοῦ τόπου, Ὄστ' οὐδεὶς ἐτραγυδῆθη οὕτω θάνατος ἀνθρώπου. Δόξα εἰς τὸ ὄνομά του! εἶτε θαῦμα εἶτε τέρας, Ἄλλ' ἦν φίλος τῆς Ἑλλάδος τῆς μητρὸς τῆς ἡμετέρας. Ἢ Ἑλλάς αὐτὸν θρηνήσει, Καὶ φιλέλληνας τοιοῦτους εὐγνωμόνως ἀνυμνήσει,

Τούτου οὐ τὰς ἀθανάτους ἀνέλυσσους σελίδας, Εἰς σελίδας μεταποιεῖ ἀθανάτους Ἑλληνίδας. Μουσῶν θρέμμα καὶ χαρίτων, ἦτις ἐκ νεότητός σου, Προϋπέδειξας ἀνδρείαν τὴν ὀρμὴν τοῦ πνεύματός σου (β).

α.) Ἰδὲ τὴν εἰς τὸν θάνατον τοῦ λόρδου Βύρωνος θαυμασίαν φθὴν τοῦ ἡμετέρου ποιητοῦ. (Διονυσίου Σολωμοῦ τὰ εὐρισκόμενα ἐν Κερκύρῃ 1849 Σελ. 43.)

β.) Δεκαεπταετής ἔτι ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «*Paλλοῦ*» Μίλλιντζεν, ἐξέδωκε μεταφράσασα ἐκ τοῦ ἀγγλικῆ ἀξιόλογον ἠθικὸν πονημάτων, ἐπιγραφόμενον (Κληροδοσία πατρὸς πρὸς τὰς θυγατέρας αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ Γρηγορίου, ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1846.)

Καί νῦν δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ μήτηρ κ' οἰκοδόμησινα κατέστη
Διαπρέπει καὶ ἐν λόγοις καὶ ἐν ἔργοις θεαρέτοις (α)
Ὅστε ἤδη πού τὸν ζῆλον

Ἐάν μήπω καὶ τὸν φθόνον ἐξυπνεῖς τῶν ὁμοφύλων.

Χαίρε εἴσεις ἐν ἡμέρᾳ εὐλογίας τὸν μισθόν σου,
Ἄλλ' ἀνδρίζου, ἀγωνίζου τὸν ἀγῶνα τὸν καλόν σου.
Κόσμηε διὰ τῶν σοφῶν σου ἀνοσιεργῶν δακτύλων
Τῆ πατρὶδι ἡμῶν πέπλον καλλιδακτύλων, ποικίλον,
Ἡ σμικρὰ δὲ νῆσος αὐτῆ, ἔπου σ' ἔρριψεν ἡ μοῖρα,
Κατὰ Βύρων, ἃς ἐκρίθη διὰ σοῦ πυρὸς κρατήρα
Καί τις ἴσως τὴν λαμπάδα
Ἐξ αὐτοῦ ποτὲ ἀνάψας θαλάσσης τὴν Ἑλλάδα.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

Ο ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΠΑΠΑ.

(Ἐκ τῆς Ἀγγλ. ἐφημ. ὁ Χρόνος 14 Ἰανουαρίου 1863.)

—οοο—

Κάτοικός τις ἐν Ρώμῃ γράφει τὰ ἐξῆς περὶ τῶν
οἰκικῶν ἐθίμων τοῦ Πάπα·

« Ἡ αὐτοῦ Ἁγιότης ἐξεγείρεται τῆς κλίνης περὶ
τὴν 6 ὥραν.

Τὴν 7 τελεῖ τὴν Λειτουργίαν ἐν τινι παρακει-
μένῳ τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ δωματίῳ. Πάντες σχεδὸν οἱ
Καρδινάλιοι καὶ οἱ Ῥωμαῖοι Ἐπίσκοποι φυλάττουσι
τὸ ἔθος τοῦτο. Ὅταν Κληρικός τις ἐν Ρώμῃ ἐνοικι-
άζῃ παρεσκευασμένα δωμάτια, φέρει μετ' ἐαυτοῦ μι-
κρὸν εὐκόμιστον θυσιαστήριον, καὶ τελεῖ τὴν Λει-
τουργίαν κατ' οἶκον· πολλάκις δὲ συμβαίνει, ὅταν
ξένος τις ἐνοικιάζῃ δωμάτια, πρότερον ὑπὸ Κληρικοῦ
κατοικοῦμενα, νὰ εὕρισκῃ λείψανά τινα τῶν θυσια-
στηρίων τούτων. Ὁ Πάπας ὑπηρετεῖται ὑπὸ ἐνὸς θα-
λαμηπόλου καὶ ἐνὸς Κληρικοῦ, Πρεσβυτέρου ἢ Δι-
ακόνου. Ἰπάρχουσι δὲ ἐν τῷ Οὐατικῶν δέκα περί-
που μυστικοὶ θαλαμηπόλοι, ἀφωσιωμένοι εἰς τὴν ὑ-
πηρεσίαν τοῦ Πάπα ἕκαστος κατὰ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ·
προεξάρχουσι δὲ αὐτῶν οἱ Ἐπίσκοποι Στέλλα, Δε-Με-
ρόδης, Ταλβότης, καὶ Ρίκης, οἵτινες πάντοτε εὕρι-
σκονται παρὰ τῷ Πάπᾳ. Οὗτοι συντροφεύουσιν αὐ-
τὸν, τέρπουσιν αὐτὸν καὶ γέλωτα παρέχουσιν, ὅπερ
οὐδόλως ἐστὶ δύσκολον· διότι ὁ Πίος Θ' ἐν τῷ ἰδιω-
τικῷ αὐτοῦ βίῳ φαιδρὸς ἐστὶ καὶ εὐθυμος.

Τὴν 8 ἡ Ἄ. Ἀγ. λαμβάνει τὸν καφεὶνὸν καὶ ἄλλα
τινα ποτὰ πρὸς ἀνάψυξιν. Ὁ δὲ Ἐπίσκοπος Στέλλας

α) Ἡ πρὸ ἐναυτοῦ σύστασις καὶ ἐπίδοσις τῆς ἐν Χάλκη
φιλοπτώχου ἀδελφότητος τῶν Κυριῶν, κατὰ μέγα μέρος
ὀφείλεται εἰς τὸν ἀκάματον καὶ ἀπρηφινῶς χριστιανικὸν ζῆ-
λον τῆς μουστραφοῦ φίλης μου, μέλους τῆς ἐκτελεστικῆς
ἐπιτροπῆς, καὶ γραμματέως τῆς ἀδελφότητος. (Βλέπε τὰ ὑπ'
αὐτῆς συνταχθέντα καὶ τύποις ἐκδοθέντα πρακτικά τῆς πρώ-
της γενικῆς συνέλευσεως τῶν μελῶν τῆς ἀδελφότητος ταύτης
ἐν Κωνσταντινουπόλει 1862.)

μόνος παρὼν ἐν τῷ προγεύματι ἐκείνῳ, ἀνοίγει τὰς
κομισθείσας ἐπιστολάς, καὶ ἀναγινώσκει αὐτάς πρὸς
τὸν Πάπαν.

Τὴν 9, μετὰ τὸ τέλος τοῦ προγεύματος καὶ τὴν
τῶν ἐπιστολῶν ἀνάγνωσιν, ὁ Καρδινάλιος Ἀντωνέλλ-
λης παρίσταται τῷ Πάπᾳ ἐκ τοῦ ὑπερῶου κατερ-
χόμενος. Οὗτος πάντοτε πρῶτος καὶ ἰλαρὸς, προσ-
φωνεῖ τῷ Πάπα—Ἄγιε Πάτερ—Ὀλβιε Πάτερ,—ἐγ-
κωμιάζει τὴν εὐφροσύνην καὶ τὰς πολιτικὰς αὐτοῦ γνώ-
σεις κ. τ. λ. Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον πάντοτε λα-
λεῖ πρὸς ΠΙΟΝ Θ' ὁ Καρδινάλιος Ἀντωνέλλης, συμ-
βουλευέται αὐτῷ περὶ πασῶν τῶν ὑποθέσεων, καὶ
εἶναι ὁ ταπεινότερος αὐτοῦ θεράπων. Ἡ πολιτικὴ
αὕτη συνέντευξις καὶ ἐργασία τοῦ εὐρυκρείονος Πον-
τίφικος μετὰ τοῦ Ἰπουργοῦ αὐτοῦ διαρκεῖ μίαν καὶ
ἡμίσειαν, ἢ δύο ὥρας.

Περὶ τὴν 10 καὶ ἡμίσειαν, ἢ τὴν 11, ἀρχεται ἡ
ἀκρόασις. Ὁ Πάπας λευχειμῶν καθήται ἐπὶ μεγά-
λου θρονίου, τράπεζα δὲ πρόκειται αὐτοῦ. Ἐκείθεν
ἀποτείνει λέξεις τινὰς πρὸς ἕκαστον τῶν παρόντων
κατὰ τὴν μητρικὴν αὐτοῦ γλῶσσαν,— Γαλλιστί, Ἰ-
ταλιστί, ἢ Ἰσπανιστί. Ἐάν ὅμως πρέπει νὰ λαλήσῃ
Ἄγγλιστί ἢ Γερμανιστί, ἀνάγκη διερμηνέως. Ἐνίοτε,
τῆς ἀκρόασεως διαρκούσης, ὑπογράφει αἰτήσεις χα-
ρίτων αἵτινες ἐγένοντο πρὸς αὐτὸν ἐγγράφως. Εὐχα-
ρίστως δὲ ὑπογράφει τὰς αἰτήσεις ταύτας, σημειῶν
ὑπ' αὐτάς τὰς δε τὰς λέξεις « Fiat Pio Nono ».

Τὴν 2 μ. μ. ὁ Πάπας γύεται ἀπὸ δὲ τῆς 3 μέ-
χρι τῆς 4 ἀναπαύεται, ὡς πάντες ἐν Ρώμῃ ποιοῦσιν.
Οἰουδήποτε Καρδινάλιου τὴν οἰκίαν κρούσῃ τις κατ'
ἐκείνην τὴν ὥραν, θέλει ἀκούσει τὴν στερεότυπον ταύ-
την ἀπάντησιν « Ἡ Ἄ. Ἐξοχότης ἀναπαύεται ». Ὁ
Πάπας οὐδὲν πλέον ἢ ἔλαττον τῶν ἄλλων πράττει.

Τὴν 5 ἡ Ἄ. Ἀγ. ἐξέρχεται ἐφ' ἀμάξης, ὑπὸ σω-
ματοφυλάκων, θαλαμηπόλων καὶ ἐπισκόπων συνο-
δουμένη.

Τὴν 7 ὁ Πάπας δειπνᾷ, καὶ μετὰ τοῦτο κυβεύει
ἐν τῷ σφαιριστηρίῳ.

Τὴν 10 ὄλα τὰ φῶτα σβέννυνται ἐν τῷ Οὐατικῶν.»

ΜΥΣ ΚΑΤΑΚΤΗΤΙΚΟΙ. Τὸ παρελθὸν ἔτος ἐπι-
σκευαζομένης καὶ ἐπεκτεινομένης τῆς κεντρικῆς τῶν
Παρισίων ἀγορᾶς, ἥτις κατήντησε νὰ ἔχῃ ἕκτασιν πό-
λεως, μυριάδες ποντικῶν ἐξώρμησαν ἀπὸ τῶν ὑπο-
γαίων συρίγγων τοῦ κρουουργεῖου τῶν Ἀθῶν (des
Innocens) καὶ ἐπλημύρην εἰς ὅλην τὴν συνοικί-
αν, ἐν ᾧ καταρρίφθησα ἢ ἐν τῇ ἀγορᾷ κρήνη τοῦ
παλατιοῦ γάλλου ἀρχιτέκτονος Ἰωάννου Goujon μετ-
ετίθετο ὀλίγα βήματα ἀπωτέρω, καὶ ἀνηγείρετο ἐκεῖ
ἐντὸς λαμπροῦ κηραρίου.

Διασπαρέντες οὕτω εἰς διαφόρους οἰκίας καὶ εἰς
πολλὰ ἄλλα ἄστυα, διεσπάρησαν μετ' οὗ πολὺ οἱ μὲν
διὰ παγίδων οἱ δὲ διὰ δηλητηρίου, πολλοὶ δὲ καὶ

ὑπὸ λιμοῦ. Ἄλλ' ἔμενον ὀλίγοι καὶ οἱ ὀλίγοι ἤρκειον
πρὸς νέαν πολλαπλασίασιν τοῦ γένους, διότι γνωστὴ
εἶναι ἡ γονιμότης τῶν ζώων τούτων. Ἐπληθύνθησαν
λοιπὸν πάλιν οἱ ποντικοὶ, καὶ ἀνευρόντες τοὺς βα-
θυτέρους ὑπογίους σφίγγας τῆς ἀρχαίας ἀγορᾶς,
ἦς τὸν τόπον κατέχει νῦν τὸ κηπαρίον, ἐφθασαν εἰς
τὴν Κεντρικὴν Ἀγορὰν καὶ ὑποσκάψαντες ὑπόνομον
ἐφθασαν εἰς τὰς ὑπογίους ἀποθήκας τῆς νέας ἀγορᾶς.

Κατεπτοήθησαν οἱ ἀγορανόμοι ἰδόντες τὴν εἰσβο-
λὴν τῆς ἀπειρακίμου αὐτῆς ὑπογείου στρατιᾶς καὶ
ἐκήρυσαν πόλεμον κατ' αὐτῶν· ἀλλὰ οἱ διάφοροι τρό-
ποι οὐς μετεχειρίσθησαν πρὸς καταστροφὴν τῶν κα-
ταστρεπτικῶν ζώων ἔμειναν ἀνοφελεῖς, ἐνίοτε δὲ ἐ-
γένοντο καὶ βλάβης πρόξενοι· διότι τεμάχια ἄρτου
δηλητηριασθέντα, ἀναμιχθέντα κατὰ λάθος πρὸς τὰ
ἀπερρίμμενα τῶν λαχάνων καὶ ὀσπρίων, ἐδόθησαν
εἰς τὰ ζῶα. Ὅθεν ἐπενοήθη ὁ ἐξῆς περίεργος κατα-
στροφῆς τρόπος· τεμάχια ἄρτου ἠλειμμένα διὰ μέ-
λιτος ἀναμειμμένου πρὸς μεθυστικὴν ὕλην, διετά-
χθησαν καθ' ὅλον τὸ μήκος τῶν κιγκλίδων, τὰς ὁποίας
δὲν δύνανται νὰ ὑπερβῶσιν οἱ ποντικοὶ· καὶ ὅτε ὑπὸ
τῆς ὀσμῆς δελεαζόμενοι συντρέχουσι καὶ ὀσφραίνον-
ται, μεθύσκονται καὶ δὲν δύνανται πλέον εἰμὴ δυσχε-
ρέστατα νὰ διαφύγῃσι τοὺς θανατηφόρους ἐδόντας
μικρῶν σκύλλων, ὀρμώντων ἐπ' αὐτοὺς μετὰ ζήλου,
καὶ διαφθειρόντων τοὺς ποντικούς καθ' ἕκαστοῦ
ἐν βίπῃ ὀφθαλμοῦ.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ.

ΦΕΥΡΟΥΑΡΙΟΥ 4, 1863.

—οοο—

Μετὰ τὴν ἐξέλεξι τῶν ἐκλογῶν, ἡ Συνέλευσις
ἐπαδόθη εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ κανονισμοῦ αὐτῆς·
δύο δὲ ζητήματα ἐγένοντο πρὸ πάντων ἐνδόσιμον ἐ-
πιστημονικωτέρως καὶ θερμοτέρως πάλιν· τὸ περὶ
προέδρου τῆς Συνελεύσεως καὶ τὸ περὶ ψηφοφορίας.

Αἱ περὶ προέδρου γνώμαι ἦσαν κυρίως τρεῖς· οἱ
μὲν ἤξιον ἕνα καὶ διαρκῆ, οἱ δὲ πολλοὺς, καὶ ἄλλοι
ἕνα καὶ πρόσκαιρον. Οἱ συνηγορήσαντες ὑπὲρ ἐκάστης
τῶν γνώμων τούτων ὑπεστήριξαν αὐτάς διὰ λόγων
οὐχὶ πάντοτε ἀνισχύρων. Ἐπὶ τέλους δὲ ὑπερίσχυσε
ἡ τελευταία, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ ἐκλέγῃται κατὰ
μῆνα εἰς πρόεδρος, τέσσαρες ἀντιπρόεδροι καὶ τέσσα-
ρες γραμματεῖς.

Μετὰ ταῦτα ἐπῆλθε τὸ ἄλλο ζήτημα, τὸ τῆς ψη-
φοφορίας· καὶ ὡς πρὸς μὲν τὰ πράγματα ἐγένετο
δεκτὴ ἡ φανερά, ὡς πρὸς δὲ τὰ πρόσωπα, ἡ συντά-
ξασα τὸν κανονισμὸν ἐπιτροπὴ προέτεινε τὴν μυστι-
κὴν. Ἄλλ' ἡ Συνέλευσις ἐδιχάσθη εἰς δύο μεγάλα καὶ

ισοδύναμα στρατόπεδα· τὸ μὲν ὑπεστήριξε τὴν φα-
νεράν, κυριώτατον λόγον προτείνον τὴν δι' αὐτῆς
μόρφωσιν ἐδραίων καὶ ἀνυποκρίτων χαρακτήρων, τὸ
δὲ τὴν μυστικὴν, φοβούμενον ἰδίως πῆσιν παρὰ τῶν
ἰσχυροτέρων. Ἄξιον δὲ σημειώσεως ὅτι οἱ πρῶτοι,
τυραννικὴν ἐκάλεσαν τὴν μυστικὴν ψηφοφορίαν καὶ
χάριν τυραννίας γενομένην δεκτὴν ἐπὶ βασιλέως Ὀ-
θωνος, ἐνῶ τὰ πρακτικὰ τῶν βουλευτικῶν σωμάτων
μαρτυροῦσιν, ὅτι ἡ μὲν ἐξουσία ἐπέμενε ζητοῦσα τὴν
φανεράν, οἱ δὲ ἀντίπαλοι αὐτῆς, οἱ φιλελεύθεροι, ἐμά-
χοντο ὑπὲρ τῆς μυστικῆς. Μετὰ διεξοδικὰς ἀγορεύ-
σεις ἐκρίθη τέλος πάντων ἡ μάχη ὑπὲρ τῶν τεταγ-
μένων ὑπὸ τὴν σημαίαν τῆς μυστικῆς ψηφοφορίας,
ἀλλὰ δι' ὀλίγων πλειόνων ψήφων.

Κατὰ τὰ δύο ταῦτα ζητήματα ἐφάνη ὅτι ἡ Συνέ-
λευσις διαιρεῖται εἰς δύο σχεδὸν ἰσάριθμα, ὡς εἶπο-
μεν, στρατόπεδα· ἀλλὰ θὰ ἐγκαταστήσωσι μέχρι τέ-
λους οἱ εἰς αὐτὰ ταχθέντες; θὰ πειθαρχήσωσιν; Ἄς
εὐχηθῶμεν μὴ ῥηθῆ ποτε καὶ διὰ τὴν Συνέλευσιν ὅ,τι
εἶπεν ὁ Ἐπαμεινώνδας ἰδὼν μέγα καὶ ὠραῖον στρα-
τόπεδον ἀνεῖ στρατηγῶ· « ἤλικον θηρίον καὶ κε-
φαλήν οὐκ ἔχει! »

Πρόεδρος αὐτῆς ἐξελέξατο ἡ Συνέλευσις ἕνα τῶν
πληρεξουσίων τοῦ Μεσολογγίου, τὸν Κ. Βάλβην, δις
ὑπάρχοντα ὑπουργὸν ἐπὶ Ὀθωνος, ἀντιπρόεδρος δὲ
τοὺς ΚΚ. Μωραϊτίνην, πρόεδρον τοῦ Ἀρείου Πάγου,
Λόντον, ὑπουργὸν ἐπὶ βασιλείας, Διομ. Κυριακοῦ,
καθηγητὴν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καὶ Κεχαγιᾶν, ἕνα
τῶν ὑποδιευθυντῶν τῆς Τραπεζῆς καὶ γραμματεῖς
τοὺς ΚΚ. Μακρῆν, Ζῶτον, Βρατσάνον καὶ Κανακά-
ρη. Πρὸς δὲ τὸν προσωρινὸν πρόεδρον, τὸν Κ.Α. Κριε-
ζῆν, ἐντιμὸν καὶ ἀρχαῖον ἀγωνιστὴν, ἀξιοπρεπῶς
διευθύνοντα τὴν Συνέλευσιν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέ-
ρας, διηρμήνευσεν εὐχαριστίας.

Ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις κατέθετο ἐνώπιον τῆς
Συνελεύσεως τὴν ἐξουσίαν ὑποβαλοῦσα ἐκθέσεις τῶν
πρακτικῶν αὐτῆς· ἀπεφασίσθη δὲ αὕτη μὲν νὰ ἐξα-
κολουθήσῃ διοικοῦσα, ἡ δὲ Συνέλευσις νὰ συζητήσῃ
καὶ ψηφίσῃ τὸ εἶδος τῆς νέας κυβερνήσεως.

Ἡ Συνέλευσις καθήρξε τὴν βασιλείαν τοῦ Ὀθωνος,
τὴν ἀντιβασιλείαν τῆς Ἀμαλίας καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ Ἐλ-
ληνικοῦ θρόνου δικαίωμα τῆς δυναστείας αὐτῶν.

Γενομένης τῆς διαλογῆς τῶν ὑπὲρ ἡγεμόνος ψήφων,
ἀπεδείχθη βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος ὁ ἡγεμονόπασις
Ἀλφρέδος τῆς Ἀγγλίας διὰ ψήφων 230,016· ἐδόθησαν
δὲ ψῆφοι καὶ εἰς τινὰς ἄλλους. Ὁ ὅλος ἀριθμὸς τῶν
ψηφοφορησάντων ἦσαν 242,202.

Ἀναγορευθέντος λοιπὸν τοῦ Ἀλφρέδου βασιλέως
τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως, ἐψάλη ἐν τῷ

καθεδρικῶ νὰφ δοξολογία, ἐγένετο φωτοχουσία καὶ
πολλαὶ ἄλλα ἐπηκολούθησαν ἐνδείξεις ἀγαλλιᾶσεως,
δικαίας μὲν ἀλλὰ ματαίας.

Εἰς τὸν πρόεδρον αὐτῆς ἐχορήγησεν ἡ Συνέλευσις
χιλίας δραχμὰς κατὰ μῆνα· ἀλλ' ὁ τοῦ μηνὸς τού-
του Κ. Βάλβης δὲν ἐδέχθη αὐτάς, πλὴν 150 μόνον.

Ἐν Πολωνίᾳ ἐξεβράβη ἐπανάστασις ἕνεκα, ὡς φαί-
νεται, στρατολογίας, διότι αὕτη δὲν ἐγένετο, ὡς
πάντοτε καὶ ὡς δέον, κατὰ κλῆρον, ἀλλὰ κατ' ἐκλογὴν
τῆς Ἀρχῆς· λέγεται ὅμως δὲν εἶναι πολλὰ σπουδαία.

Ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις διεκοίνωσε πρὸς τὴν ἡμε-
τέραν ὅτι ὁ ἡγεμὼν τῆς Saxe-Cobourg-Gotha
Ἐρνέστος δέχεται τὸν θρόνον τῆς Ἑλλάδος ἐὰν ἐκ-
λεχθῆ, καὶ ὅτι ἄτεκνος ὢν, θέλει φέρει διάδοχον
ἕνα αὐτοῦ ἀνεψιὸν δεκαεπταετῆ, ἔγγονον ἐκ θυγα-
τρὸς τοῦ πρώην βασιλέως τῆς Γαλλίας Λοδοβίκου-
Φιλίππου, πρόθυμον νὰ δεχθῆ τὸ ἀνατολικὸν δόγμα.
Ἡ εἰδησις αὕτη μόλις διαδοθεῖσα κατέστησεν ἰλαρω-
τέραν τὴν ὄψιν τῆς πόλεως, ἥτις μετὰ τὴν ἐπίσημον
εἰδησιν ὅτι δὲν ἔρχεται ὁ Ἀλφρέδος ἦτο ζοφερωτάτη.
Συνέτεινε δὲ ἔτι μᾶλλον καὶ τὸ λεγόμενον ὅτι ὁ Ἐρ-
νέστος εἶναι ἐκ τῶν συνετωτέρων, ἐμπειροτέρων καὶ
φιλελευθερωτέρων ἡγεμόνων τῆς Γερμανίας.

Ἀποθανόντος τοῦ ἀντιβασιλέως τῆς Αἰγύπτου
Σαῖτ-πασα, διεδέχθη αὐτὸν ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ Ἰσμαήλ-
πασα υἱὸς τοῦ γνωστοῦ Ἰβραήμ-πασα, ἀνὴρ, ὡς
λέγεται, συνετὸς, φίλος τῆς προόδου καὶ ἐχθρὸς τῶν
καταχρήσεων. Ἀξιοσημείωτος δὲ εἶναι ἡ ἀπάντησις
ἣν ἔδωκε τοῖς προζένοις. « Γινώσκων, εἶπε, τὸ μέγα
ἔργον τὸ ὁποῖον ἀνέθετο εἰς ἐμὲ ὁ Θεὸς καλέσας με
εἰς τὴν κυβέρνησιν τῆς Αἰγύπτου, ἔχω ἀμετάτρεπτον
ἀπόφασιν ν' ἀφιερῶ εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ τό-
που πάσας μου τὰς δυνάμεις.

» Βάσις τῶν καλῶν διοικήσεων εἶναι ἡ τάξις καὶ
ἡ οἰκονομία· διὸ καὶ γὰρ θέλω καταδιώξει διὰ παντὸς
τρόπου τὴν τάξιν ταύτην καὶ τὴν οἰκονομίαν· καὶ ὅ-
πως δώσω παράδειγμα ἅμα δὲ καὶ ἀπόδειξιν τῆς
ἀκραδάντου θελήσεώς μου, δὲν θέλω ἀκολουθήσει τὸ
πρὸ ἐμοῦ σύστημα, ἀλλὰ θέλω ὀρίσει τὴν ἀνακτορι-
κὴν μου χορηγίαν χωρὶς ποτε νὰ ὑπερβῶ αὐτήν. Θέ-
λω δὲ ἀφιερῶσαι εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας
πάντας τοὺς πόρους τοῦ τόπου, καὶ θέλω καταργῆ-
σαι τὸ ὀλεθριώτατον σύστημα τῶν ἀγγαρειῶν,
σύστημα τὸ ὁποῖον κατέστειλε πρὸ παντὸς ἄλλου
τὴν ἀνάπτυξιν τῶν δυνάμεων τοῦ τόπου. Ἐκ τούτων
θέλει βεβαίως ὠφελῆθῆ ἡ ἐμπορία, καὶ εὐκολαί θέ-
λουσι χορηγηθῆ εἰς πάσας τὰς κοινωνικὰς τάξεις.

» Ἐπειδὴ δὲ ἡ μὲν παιδεία εἶναι βάσις πάσης
προόδου, ἡ δὲ αὐστηρὰ τῆς δικαιοσύνης ἀπονομὴ
θεμελίον πάσης ἀσφαλείας, θέλω καταβάλλει καὶ
περὶ αὐτάς πᾶσαν μέριμναν. Τάξις περὶ τὰ οἰκονο-
μικὰ καὶ δικαιοσύνη θέλουσιν εὐκολύνει καὶ ἐξασφα-
λίσει τὰς μεθ' ἡμῶν σχέσεις τῶν Εὐρωπαίων. »

Τοιοῦτοι λόγοι ἐξερχόμενοι ἀπὸ στόματος Μου-
σουλμάνου εἶναι σημαντικώτατοι.

Ἡ Γαλλικὴ ἐφημερίς *Πατρίς* κοινοποιεῖ τὰ ἑξῆς·
« Ὁ Κ. Ρὸκ, ἐπιτετραμμένος ἐν Τουρίνῳ τὰ τῆς Ἑλ-
λάδος, ἠρώτησε τὸν ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸν
τῆς Ἰταλίας, ἐὰν ἡ Ἰταλικὴ κυβέρνησις συγκατατίθε-
ται νὰ ἀναδειχθῆ ὑποψήφιος εἰς τὸν Ἑλληνικὸν θρό-
νον εἰς τῶν ἡγεμονοπαίδων τῆς Σαβαυδίας. Ὁ δὲ Κ.
Πασολίνης, συζητήσας ἐπὶ μακρὸν τὸ πρᾶγμα μετὰ
τῶν συναδέλφων αὐτοῦ ἀπεκρίθη, ὅτι εἰ καὶ τιμᾶ τὴν
δυναστείαν τοῦ Βίκτωρος Ἐμμανουὴλ ἡ πρότασις
αὕτη, τὸ ὑπουργεῖον ὅμως ἀναγκάζεται νὰ ἀπορρίψῃ
αὐτήν, διότι ἄλλως ἐνδέχεται νὰ διαταραχθῶσιν αἱ
μετὰ τῶν συμμάχων τῆς Ἰταλικῆς κυβερνήσεως σχέ-
σεις. « Ἡ ὀριστικὴ αὕτη ἀπόκρισις διεκοινώθη πρὸς
τοὺς πρέσβεις τῶν μεγάλων δυνάμεων, καὶ πρὸς τοὺς
εἰς τὰ ξένα πρέσβεις τῆς Ἰταλίας. »

Ἄλλ' ἡ ἐφημερίς *Débats*, τῆς 17 (29) Ἰανουαρίου
περιέχει τὰ ἐναντία ἐξ ἀνταποκρίσεως τῆς Φραγκοφόρ-
της· « Ἡ Εὐρώπη, λέγει, ἀναγγέλλει ὡς ἐξ ἐπισήμου
πηγῆς, ὅτι ὁ κόμης Πασολίνης ἐδήλωσε πρὸς τὸν Κ.
Φ. Ρὸκ ἐπιτετραμμένον τὰ τῆς Ἑλλάδος, ὅτι ἐὰν δὲν
ἐναντιῶνται αἱ προστατίτιδες τῆς Ἑλλάδος δυνάμεις
δέχεται διὰ τὸν δούκα τῆς Λόστης τὸν θρόνον τῆς
Ἑλλάδος. Ὁ κόμης Μαμιάνης ἐκοινοποίησε ταῦτα καὶ
πρὸς τὴν προσωρινὴν σῆς Ἑλλάδος κυβέρνησιν.

Αἱ διὰ τῶν τελευταίων ἐφημερίδων διδόμεναι εἰ-
δήσεις περὶ τοῦ δουκὸς Ἐρνέστου εἶναι ἀντιφατικαί·
ἀλλ' ἐξ ἰδιαιτέρων ἐπιστολῶν μαθάνομεν ὅτι ὁ ἡ-
γεμὼν οὗτος δέχεται τὸν θρόνον τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ ἐνὶ
μόνῳ ὄρω, νὰ τηρήσῃ καὶ τὸν ἐν Γερμανίᾳ.

Μετὰ πολλὰς καὶ θερμὰς συζητήσεις, ἡ Συνέλευ-
σις ἀπεφάσισε ταῦτα· α'. ἡ μέχρι βασιλέως Κυβέρνη-
σις νὰ ἦναι τριμελής· β'. νὰ προσδρῶνῃ ἕκαστον μέ-
λος ἐπὶ δεκαήμεριαν κατὰ κλῆρον· γ'. νὰ διορίζῃ
αὕτη τοὺς ὑπουργούς.

Τελευταῖον τηλεγράφημα ἀναγγέλλει ὅτι ὁ Ἐρ-
νέστος δὲν δέχεται τὸν θρόνον τῆς Ἑλλάδος.